

20 ÅR AV INTERNATIONELLA INSATSER

20 years of international operations

RÄDDNINGSVÄRKET

Swedish Rescue Services Agency

20 år av internationella insatser
20 years of international operations

RÄDDNINGSS
VERKET

Swedish Rescue Services Agency

20 ÅR AV INTERNATIONELLA INSATSER

20 years of international operations

Swedish Rescue Services Agency

FÖRORD

ATT SE BAKÅT ÄR INTE ALLTID ett nostalgiskt fenomen. Det är också ett sätt att få perspektiv, insikt och – ja faktiskt – en möjlighet att förstå nuläge och framtid. Vi har därför gett journalisterna på Press Art i uppdrag att ge en bild av Räddningsverkets internationella insatser under 20 år, inför bildandet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap den 1 januari 2009.

20 år är en lång tid där mycket har hunnit hända. Räddningsverkets första stapplande steg i räddningsarbetet vid jordbävningsskatastrofen i Armenien 1988 känns väldigt avlägsna. Betydligt närmare känns verkets engagemang i Bosnienkriget och Kosovohändelserna, även om dessa konflikter i huvudsak utspelade sig under det förra seklet. När man läser denna bok, lär känna de människor som formade verkets engagemang i internationella insatser, är det många tankar som rör sig. Det stora engagemang som utmärker Räddningsverkets personal i fält har funnits där från allra första början. Det är det som jag tror har betytt allra mest för den positiva utveckling som skett.

Verkets anpassning in i ett större biståndssammanhang, som en del av svensk biståndspolitik, är en viktig milstolpe. En stor händelse på senare tid är givetvis tsunamikatastrofen i Sydostasien julen 2004; jordbävningsskatastroferna i Pakistan och Kina är andra händelser där verkets krafter har fått ansträngas. Allt detta speglas i denna bok.

Andra viktiga milstolpar är utvecklingen av jämställdhetsarbetet och implementeringen av FN:s resolution 1325 som handlar om bättre fördelning mellan kvinnor och män. Den stora satsningen på utbildning och övning har inneburit ökad kvalitet i våra insatser.

Du som läser denna bok och blir inspirerad att delta i våra insatser – känn dig välkommen in i arbetsglädjen på Räddningsverket. Du kan anmäla ditt intresse på vår hemsida. Vi utlovar mycket hårt arbete men också mycket feed-back i form av nya vänner och erkänsla för fullgott arbete.

Karlstad den 10 september 2008

Kjell Larsson
Avdelningschef

FOREWORD

LOOKING BACK IS NOT ALWAYS a nostalgic phenomenon. It can be a way to gain perspective and insight, and it can even help us understand the present and the future. That's why we asked the journalists at Press Art to provide us with a reflection of the SRSA's 20 years of international operations, before the agency is dissolved on 31 December 2008 and parts of it form some parts of the new Swedish Civil Contingencies Agency on 1 January 2009.

Twenty years is a long time, and a lot has happened since 1988 when the SRSA took its first faltering steps in humanitarian rescue work in response to the Armenian earthquake. Those early days now seem very distant. The agency's involvement in the Bosnian War and the events in Kosovo are fresh in our memories, although these conflicts took place during the last century. Reading this book, and getting to know the people who shaped the SRSA's involvement in international operations, stirs many thoughts and emotions. The passionate commitment that characterises the SRSA's personnel in the field has been there from the very beginning. I believe that this has been the most crucial factor in bringing about the positive developments that have taken place.

The agency's adjustment into a wider context with regard to humanitarian relief work, as a part of Swedish aid policy, represents an important milestone for the agency. The tsunami in South East Asia in late 2004 also stands out as a major event, while the earthquakes in Pakistan and China tested the SRSA to its limits. This book depicts all of these events.

Other key milestones include major progress in our work on gender and equality, and the implementation of UN Resolution 1325 which requires a more balanced division between men and women. Substantial investments in training and exercises have increased the quality of our operations.

I hope that reading this book inspires you to play your part in international relief work. It may take hard work and commitment, but I can assure you that the rewards far outweigh the efforts.

Karlstad, 10 September 2008

Kjell Larsson

Head of International Department

INNEHÅLL

INLEDNING	7	TILLBAKA TILL VARDAGEN	104
NÄR KATASTROFEN ÄR ETT FAKTUM	10	PÅ UPPDRAG	
Faktaruta: När larmet går	14	Nya hem till flyktingar	
PÅ UPPDRAG		<i>Lars Fornell / Byggnadsprojekt i Bosnien-Herzegovina 1993–2003</i>	114
Livsviktiga transporter genom krigsområden		Att bygga broar på folkets villkor	
<i>Kjell Larsson / Inbördeskriget i forna Jugoslavien 1992–1994</i>	32	<i>Lars Pihl / Brobyggen i Afghanistan och Sri Lanka</i>	118
Att upprätta en livlina i nödsituationer		ATT FÖRUTSE DET OFÖRUTSEBARA	122
<i>Per Hallenborg / IT och samband</i>	36	Faktaruta: Att minska risken för katastrofer	130
På uppdrag i paradiset		PÅ UPPDRAG	
<i>Eva Ringvall / Sjukvårdsstöd i Aceh 2002–2004</i>	40	Vassare räddningstjänst	
Från kaos till ordning		<i>Hans Kuusk / Kapacitetsutveckling av räddningstjänsten i Estland</i>	132
<i>Lennart Larsson / Tsunamikatastrofen 2004</i>	42	Att mildra katastrofens konsekvenser	
Bildspecial: Tsunami – det akuta skedet	46	<i>Ingrid Håstad / Avfallshantering i katastrofområden</i>	136
Dramatik i Darfur		Faktaruta: Miljö och katastrofsituationer	140
<i>Monica Sandvall / Sjukvårdsstöd i Sudan 2005</i>	48		
En bortglömd katastrof		STEGET IN I FRAMTIDEN	142
<i>Kajsa Eriksson / Fältkontor i Centralafrikanska republiken 2006</i>	50	Intervju med Kjell Larsson, chef för internationella avdelningen	
SÖKA OCH RÄDDA ÖVERLEVANDE	54	EN TILLBAKABLICK	
PÅ UPPDRAG		Lennart Myhlback / Chef för internationella avdelningen 1986–2000	150
Efter jordbävningen		BILAGOR	154
<i>Gunnar och Yvonne Frycklund / Sök och räddning i Armenien 1988</i>	64	1) Personalfrågor	
Faktaruta: Genusperspektiv är nödvändigt för att nå alla	70	Säkerhet – en naturlig del av insatserna	155
DOLD FARA	74	Samtal förebygger krisreaktioner	156
Faktaruta: Minornas fiender	77	Ständig efterfrågan på engagerad insatspersonal	157
Faktaruta: Minor	80	2) Insatslista & statistik	
Faktaruta: Metoder för minröjning	86	Länder där Räddningsverket genomfört insatser (karta)	158
PÅ UPPDRAG		Räddningsverkets internationella insatser 1988–2008	159
”Hos hundarna ser jag bara möjligheter”		Antal internationella insatser 1988–2008	164
<i>Joakim Svensson / Kvalitetssäkring av minhundar</i>	90	Insatser fördelade per region (diagram)	164
”En gång klev jag rätt ut i ett minfält”		3) Förkortningsordlista	172
<i>Ivo Palm / Minhantering i Irak, Kosovo, Ryssland, Somalia och Libanon</i>	96		

CONTENTS

■ INTRODUCTION	8	■ BACK TO EVERYDAY LIFE	104
■ WHEN DISASTER STRIKES	10	IN THE FIELD	
Fact box: When the alarm sounds	15	New homes for refugees	
IN THE FIELD		<i>Lars Fornell / Construction projects in Bosnia-Herzegovina 1993–2003</i>	116
Driving through the danger zone		Building bridges on local terms	
<i>Kjell Larsson / Civil war in former Yugoslavia 1992–1994</i>	34	<i>Lars Pihl / Bridge construction in Afghanistan</i>	120
Setting up a lifeline in disaster situations		■ PREDICTING THE UNPREDICTABLE	122
<i>Per Hallenborg / IT and communications</i>	38	Fact box: Disaster Risk Reduction	131
Mission in paradise		IN THE FIELD	
<i>Eva Ringvall / Medical support in Aceh 2002–2004</i>	41	A cutting-edge rescue service	
From chaos to order		<i>Hans Kuusk / Capacity building for the Estonian emergency services</i>	134
<i>Lennart Larsson / Leading operations following the 2004 tsunami</i>	44	Mitigating the consequences	
Photo spread: Tsunami – the first phase	46	<i>Ingrid Håstad / Waste management in disaster areas</i>	138
Drama in Darfur		Fact box: Environment and disasters	141
<i>Monica Sandvall / Medical support in Sudan 2005</i>	49	■ STEPPING INTO THE FUTURE	142
A forgotten disaster		Interview with Kjell Larsson, Head of the International Department	
<i>Kajsa Eriksson / Field liaison officer in the Central African Republic 2006</i>	52	RETROSPECTIVE	
■ SEARCH AND RESCUE	54	An active agency with a focus on results	
Fact box: A gender perspective is necessary	72	<i>Lennart Myhlback, DG 1986–2000</i>	152
IN THE FIELD		■ APPENDICES	154
After the earthquake		1) Personnel issues	
<i>Gunnar and Yvonne Frycklund / Search and rescue in Armenia 1988</i>	67	Safety and security – a natural part of operations	155
■ HIDDEN DANGER	74	Talking things through	156
Fact box: The enemies of mines	78	Constant demand for dedicated operational personnel	157
Fact box: About mines	81	2) List of operations and statistics	
Fact box: Demining methods	87	Countries where the SRSA has carried out operations (map)	158
IN THE FIELD		Number of international operations, operations per region (diagrams and statistics)	164
“The dogs’ potential is without limits”		SRSA international operations 1988–2008	165
<i>Joakim Svensson / Quality assurance of mine dogs</i>	93	3) List of abbreviations	172
“Once I marched straight into a minefield”			
<i>Ivo Palm / Mine action operations in Iraq, Kosovo, Russia, Somalia and Lebanon</i>	100		

Landskapet är dramatiskt i Armeniens nordliga Tavush-region, som ofta drabbas av jordskred och översvämningar. Räddningsverket är verksamt i regionen för att stärka räddningstjänsten och andra aktörer så att de bättre ska kunna hantera kommande katastrofer.

The dramatic landscape of the northern Tavush region of Armenia is often hit by landslides and flooding. The SRSA works in the region to strengthen the fire and rescue service and other key players, equipping them to manage future disasters.

INLEDNING

Bilen med Räddningsverkets personal tar sig fram på småvägar i den bergiga Tavush-regionen i norra Armenien, när den plötsligt blir stoppad på grund av att ett jordskred blockerat vägen. En familj i lokalbefolkningen visar gästfrihet genom att bjuda in de långväga besökarna på yoghurt, honung och hemlagade inläggningar.

Syftet med resan är att hjälpa befolkningen i detta område, som ofta drabbas av skred och översvämningar, genom att stärka den lokala räddningstjänsten, polisen och andra aktörer så att de bättre ska kunna förebygga och hantera kommande kriser och katastrofer.

Det var här i Armenien Räddningsverket tjugo år tidigare gjorde sin allra första internationella insats, vid den stora jordbävning som krävde 30 000 människoliv i december 1988. I den första styrkan ingick 37 svenskar, som på plats i Leninakan (som i dag heter Gyumri) gjorde en professionell insats som ledde till att ett betydande antal människor kunde räddas ur rasmassorna. Förhållandena var tuffa för svenskarna, som fick leva i tält på jordbävningsområdet och den första tiden saknade möjligheter att kommunicera med Sverige.

Sedan dess har Räddningsverket genomfört hundratals insatser i alla världsdelar. Det har handlat om insatser vid jordbävningar, översvämningar och flyktingsituationer, transporter av förnödenheter, service till FN-personal i form av basläger och sjukvård, minhantering, återuppbyggnad av broar och vägar och mycket mer.

I dag, när Räddningsverket åter är på plats i Armenien, blir det tydligt att även

den internationella hjälpverksamheten gjort en lång resa. Det som saknades vid den första insatsen – att bygga upp bra basläger, samband och IT-kommunikation – ingår i dag i kärnan i den internationella verksamheten. De brister i samordning och koordinering mellan aktörer från olika länder som var uppenbara vid jordbävningens insats har lett till ett internationellt samarbete där Räddningsverket varit en av nyckelaktörerna. Svenska Räddningsverket har haft en nyckelroll för att skapa de system som finns i FN för enhetlig standard inom sök- och räddningsarbete samt för att tidigt bedöma hjälpbehovet vid stora katastrofer.

Under åren 1992-2004 stödde Räddningsverket de svenska systerorganisationerna i Baltikum i deras kapacitetsutveckling. I dag arbetar estniska ERB (Estonian Rescue Board) sida vid sida med Räddningsverket i stödet till Armenien. Estland, som helt nyligen var mottagare av svenskt bistånd tar nu plats bland givarna. Det visar inte bara på att verksamheten breddas och nu även har fokus på att stärka varje lands möjligheter att förebygga och lindra konsekvenser av katastrofer. Det är också ett levande exempel på framgång.

TINA OHLSEN

Utbildning av brandbefäl i Armenien 2008.

Training fire officers in Armenia in 2008.

Armenien 1988. Brandmästare Sven Lindblom från Stockholms brandförsvär var en av dem som deltog i Räddningsverkets första internationella insats, att söka och rädda överlevande efter jordbävningen i Leninakan (staden heter i dag Gyumri).

Armenia 1988. Fire brigade officer Sven Lindblom from Stockholm Fire Department was one of the participants in the SRSA's first international operation, searching for and rescuing survivors following the earthquake in Leninakan (now called Gyumri).

INTRODUCTION

The car carrying SRSA personnel is making its way along narrow roads in the mountainous Tavush region of northern Armenia when it comes to a sudden halt – the road has been blocked by a landslide. A hospitable local family invite the much-travelled team in for yogurt, honey and homemade preserves.

The purpose of their journey is to help the people living in this area, who are often affected by landslides and flooding, by building the capacity of the local rescue service, police and other services, so that they are better equipped to handle emergencies and disasters in the future.

This was the location of the SRSA's very first international operation twenty years ago, following the major earthquake in December 1988 that claimed the lives of 30,000 people. The first team from Sweden consisted of 37 people who travelled to Leninakan (now called Gyumri) and carried out a professional operation that led to the rescue of a significant number of survivors from the rubble. Conditions were tough for the Swedish team, who had to sleep in tents in the earthquake zone and were unable to communicate with Sweden for the first while.

Since then the SRSA has carried out hundreds of operations all over the world. These have varied widely, from operations in the aftermath of earthquakes, floods and refugee situations to transportation of basic supplies, from helping UN personnel set up base camps and medical care to mine action, reconstruction of bridges and roads, and much more.

Today, for the SRSA personnel back in Armenia, it is quite clear that its international aid work has come a long way too. What was lacking in the first operation – a

well-equipped base camp with communications and IT – is now at the core of our international work. The lack of coordination between teams from different countries, which was evident at the earthquake operation, has led to cooperation at international level, where the SRSA is a key player. The SRSA also played a crucial role in creating the systems that exist within the UN for universal standards for search and rescue work and for early assessment of the need for aid in major disaster situations.

Between 1992 and 2004, the SRSA provided capacity building support for sister organisations in the Baltic region. Today, the Estonian Rescue Board (ERB) stands side by side with the SRSA in giving aid to Armenia. Estonia, only recently a recipient of Swedish aid, has now become a donor in its own right. That does not only show that the SRSA's work is becoming broader, with a new focus on building every country's capacity to prevent and mitigate the consequences of disasters. It is also a tangible example of success.

TINA OHLSEN

I dag pågår arbetet med att modernisera och effektivisera Armeniens brandförsvär. Bilden visar en brandövning i huvudstaden Jerevan.

Work is currently ongoing to modernise and streamline Armenia's fire service. This image shows a fire training exercise in the capital city, Yerevan.

NÄR KATASTROFEN ÄR ETT FAKTUM

When disaster strikes

I den akuta fasen efter en katastrof behövs snabba insatser för att rädda liv och egendom. Vid den första insatsen, efter jordbävningen i Armenien 1988, fick lösningarna improviseras fram under vägen. I dag finns strukturer, riktlinjer och insatspaket till stöd för arbetet.

In the acute phase of an emergency, a rapid response is needed to save lives and property. On the first operation, after the 1988 earthquake in Armenia, solutions to problems had to be improvised along the way. Today there are structures, guidelines, and specific modules available to support operations.

Sovjetunionen begärde första gången internationell hjälp efter en katastrof vid jordbävningen i Armenien. Med kort varsel kunde Räddningsverket bistå de drabbade med ett sök- och räddningsteam.

The Soviet Union requested international assistance for the first time following the earthquake in Armenia. The SRSA was able to respond at short notice, sending a search and rescue team.

TILL RÄDDNINGSVERKETS FÖRSTA internationella insats vid jordbävningen i Armenien i december 1988 sattes en tillfällig styrka samman. Lösningarna fick improviseras fram under vägen.

– Vi kom till Räddningsverkets skola i Rosersberg tidigt på morgonen, och fick plocka med oss av den utrustning som fanns, blåkläder och orange overaller, minns **Gunnar Frycklund** som var med i jordbävningens insats som hundförare.

Uppbyggnad av lägerplats, ved för uppvärmning, vattenförsörjning, matlagning och toaletter – allt fick teamet lösa på plats. Det gick, mycket tack vare att några i teamet hade officersbakgrund och kunde ta befälet och ordna en fungerande bas. Första veckan saknades möjligheter till kommunikation med Sverige. Insatsen gick bra, trots att mycket av teamets energi gick åt till att ordna förhållandena för sig själva och räddningshundarna.

A TEMPORARY TEAM WAS put together for the SRSA's first international operation following the earthquake in Armenia in 1988. Solutions to problems were improvised along the way.

“We came to the SRSA College in Rosersberg early in the morning, and we had to choose from the equipment that was available – blue clothes and orange overalls,” remembers **Gunnar Frycklund**, who joined the earthquake operation as a dog handler.

The team had to figure out everything else for themselves on site – building a camp, finding wood for heating, finding water, cooking facilities and toilets. They managed it, largely thanks to the fact that some of the team members had a military background and were able to take charge and set up a functioning base camp. For the first week, communication with Sweden was not possible. The operation went well, despite the fact that much of the team's en-

Lärdomarna av den första insatsen har gett djupa avtryck. Insatspersonalens basala behov av tak över huvudet, mat, rent vatten, sanitet, bassjukvård och kommunikationer med hemlandet är i grunden desamma i alla insatser, även om lösningarna också måste anpassas i varje enskilt fall. I dag är uppbyggnad av basläger och kringfunktioner som vattenrening och IT en viktig del av det Räddningsverket kan erbjuda vid akuta katastrofer.

Svag internationell samordning

I slutet av 1980-talet var den internationella samordningen av katastrofbistånd svag. Först 1991 bildades DHA (Department for Humanitarian Affairs) sedermera UNOCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs), det FN-organ som arbetar med att stärka och effektivisera FN:s arbete vid internationella katastrofer.

I avsaknad av strukturer, riktlinjer och

ergy went to sorting out their own living conditions, and those of the rescue dogs.

The lessons learned on the first operation have made their mark. Although each situation demands some unique solutions, the basic needs of operational personnel are more or less the same regardless of the operation – shelter, food, clean water, sanitation, basic medical care and communication with their home country. Today, construction of base camps and related functions such as water purification and IT form an important part of what the SRSA has to offer in disaster situations.

Poor international coordination

At the end of the 1980:s, international coordination of disaster aid was poor. In 1991, the DHA (Department for Humanitarian Affairs) was established, now called the UNOCHA (Office for Coordination of Humanitarian Affairs). This is the UN

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Turkiet och Iran 1991. Ett dygn efter beslut om insats var det första svenska teamet på väg för att bistå de kurdiska flyktingarna. Radiokommunikationen var viktig för att kunna förmedla vilka förnödenheter och materiel som behövdes på plats.

Turkey and Iran, 1991. 24 hours after the operation was approved, the first Swedish team were on their way to aid Kurdish refugees. Radio contact was vital in order to communicate what supplies and materials were needed.

färdiga insatspaket fick alla länders insatsstyrkor pröva sig fram till lösningar och bygga upp strukturer från grunden.

Vid slutet av 1980-talet förändrades världsläget snabbt. Relationerna mellan Öst och Väst tinade upp och Berlinmuren föll 1989. Internationellt stöd vid naturkatastrofer blev ett sätt att överbrygga politiska, etniska och religiösa motsättningar. Regeringen såg att Sverige kunde spela en betydelsefull roll, och såg positivt på Räddningsverkets möjligheter att bidra i sammanhanget.

Men förutom ett förnödenhetsuppdrag då oljesaneringsutrustning och instruktörer skickades till Alaska efter oljetankern Exxon Valdes grundstötning 1989 kom det att dröja några år till nästa internationella uppdrag.

Första insatsen för flyktingar

Oroligheter blossade upp i flera delar av världen under 1990-talets första år. Jugoslavien föll samman och en serie av krig inleddes. Somalia störtades in i strider efter diktatorn Siad Barres fall.

I efterbörden av Kuwaitkrisen hade kurdiska flyktingar fördrivits över gränserna till Turkiet och Iran. Händelserna var i fokus för mediernas intresse, och FN:s flyktingorgan UNHCR organiserade mottagandet av flyktingar på plats. Behoven av internationell hjälp var stora.

– Räddningsverkets dåvarande generaldirektör Lennart Myhlback ringde mig en lördag och berättade att vi fått regeringens uppdrag att skicka hjälp till flyktinglägren i Turkiet och Iran. Ett dygn efter telefonsamtalet var vi på väg, berättar **Lars Bjerger-**

Behovet av humanitär hjälp var stort bland de kurdiska flyktingar som fördrivits från Irak till Turkiet och Iran under 1991. RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

The need for humanitarian aid was great among the Kurdish refugees who were driven over the border from Iraq into Turkey and Iran in 1991.

body charged with strengthening and streamlining the work of the UN in connection with international disasters.

In the absence of structures, guidelines and specific modules, each country's operational team had to proceed by trial and error, building up new structures from scratch.

During this period, the global political situation was in flux. Relations between East and West were thawing, and the Berlin Wall fell in 1989. International relief efforts in the aftermath of natural disasters became a way of bridging political, ethnic and religious divides. The Swedish government recognised that Sweden could play a significant part, and saw the potential of the SRSA in this context.

However, with the exception of one

necessary mission caused by the grounding of the Exxon Valdes oil tanker off the Alaskan coast in 1989, when the SRSA sent oil purification equipment and instructors, it was to be a few years before the next international mission.

First operation for refugees

Conflict broke out in several parts of the world in the early 1990:s. What was Yugoslavia collapsed and a series of wars began. Somalia was engulfed in civil war after the fall of dictator Siad Barre.

In the aftermath of the Kuwait crisis, Kurdish refugees had been driven over the borders to Turkey and Iran. The global media focused on the unfolding events, and the UN's refugee organisation, the UNHCR, was on hand to receive the refugees

NÄR LARMET GÅR

■ När en större naturkatastrof inträffar, till exempel en jordbävning, får Räddningsverket i regel information i realtid via alarmsystemet **Global Disaster Alert and Coordination System (GDACS)**. Uppgifter om katastrofen inkommer via sms och e-post. Ytterligare underlag som kartor och mediareportering finns tillgänglig på GDACS webbplats.

■ På Räddningsverkets **internationella avdelning** finns personal i beredskap dag- och kvällstid, som också

är tillgänglig nattetid, för att kunna analysera och bedöma uppgifter som kommer in.

■ För att en katastrofinsats ska kunna verkställas måste en **begäran om hjälp** komma från det drabbade landet. Det meddelas oftast genom FN eller EU.

■ När en förfrågan inkommer gör Räddningsverket en **bedömning** av vilken typ av stöd som är aktuellt. Därefter kontaktas **Styrelsen för internationellt utvecklingssamar-**

bete (Sida) med en anhållan om finansiering. **Försvarsdepartementet** och **Utrikesdepartementet** informeras också om planerad insats. En utvald **personalpool** inom Räddningsverket meddelas om höjd beredskap.

■ **Beslut om en insats** tas av Räddningsverkets generaldirektör eller av chefen för Räddningsverkets internationella avdelning. När beslutet är taget kan insatsen planeras och genomföras.

■ **Vid större humanitära katastrofer** är Räddningsverkets beslutsprocess densamma som ovan. Då kommer information och förfrågan oftast direkt via FN-organ som UNHCR, WFP, UNICEF eller OCHA. Om insatsen är av en mer långsiktig karaktär gäller samma beslutsförfarande som ovan, det vill säga beslut fattas av Räddningsverkets generaldirektör eller av chefen för Räddningsverkets internationella avdelning.

stam, som senare blev chef för Räddningsverkets internationella enhet fram till 1999.

Efter insatsen i Armenien hade Räddningsverket ett avtal med räddningstjänsten i de största svenska kommunerna vilket gjorde en snabb mobilisering möjlig.

– Det var en oerhörd styrka att ha personal från räddningstjänsten som är vana vid att arbeta självständigt. Utan dem hade insatsen inte varit möjlig. Det fanns då inget register över tillgänglig personal, vi fick lita på rekommendationer från respektive brandchef, minns Lars Bjergestam.

Från det att telefonen ringde hos Lars Bjergestam till att transporterna kom iväg fick Räddningsverket söka reda på material, tält, förnödenheter, transporter och personal. En av de mest prioriterade uppgifterna på plats var att ordna vattenförsörjning till flyktingarna.

– Det var svårt att få tag på kartor och beskrivningar över området, sådant som i dag går enkelt att hitta på Internet. Efter diskussioner fick vi en karta från USA där vissa områden var bortklippta. Men vi kunde ändå se var det fanns vattentäkter i bergen och lämpliga vägar.

Två team skickades från Sverige. En grupp flögs ner direkt till Diyarbakir i

Turkiet för att ta reda på vilka förnödenheter och materiel det gick att få tag på lokalt. Den andra gruppen körde ner lastbilar till Turkiet.

– Det tog en vecka för dem att komma fram och det var ganska stora strapatser att ta sig ner. Av detta lärde vi oss att skicka ner lastbilar med flyg, vilket vi gör i dag.

Lära av misstagen

Sverige var det första land som fick ett komplett team på plats för att assistera FN-personalen i Diyarbakirområdet. Så småningom började hjälpen anlända också från annat håll. Flygfältet i Diyarbakir blev översallat av tält och förnödenheter. Det fanns ingen lokal organisation för att ta emot och distribuera allting.

– Vi såg att vår filosofi att få ut materiel hela vägen hade varit riktig, berättar Lars Bjergestam.

Stödet till de kurdiska flyktingarna i Turkiet och Iran var lyckat på många sätt. Inte minst kunde vattenförsörjningen lösas genom ett system av små pipelines från källorna i bergen ner till flyktinglägren, där det ordnades ett system av tappställen.

– Vi hade då inte en tanke på vattenrening. Det visade sig inte heller behövas

WHEN THE ALARM SOUNDS

■ When a major natural disaster such as an earthquake strikes, the SRSA is usually informed in real time via an alarm system called the **Global Disaster Alert and Coordination System (GDACS)**. Information on the disaster comes in by email and text message. More detailed information, including maps and media reports, is available on the GDACS website.

■ **The SRSA's International Department** always has personnel on standby, day and

night, who are available to analyse and assess the information that comes in.

■ The SRSA cannot proceed with a disaster operation until the affected country has **requested help**. This request usually comes via the UN or the EU.

■ When a request has been received, the SRSA makes an **assessment** of the type of assistance needed. Then the **Swedish International Development Cooperation**

Agency (Sida) is contacted with a request for funding. The **Ministry of Defence** and the **Ministry for Foreign Affairs** are also informed of the planned operation. A selected **personnel pool** within the SRSA is placed on standby.

■ The SRSA's Director General or the Head of the SRSA's International Department makes **the final decision** as to whether the operation is to go ahead. Once this decision has been made, the operation can be planned and carried out.

■ In the case of **major humanitarian disasters**, the SRSA decision-making process is the same. In such cases, the information and request for help often come directly from a UN body such as the UNHCR, WFP, UNICEF or OCHA. If the operation is of a more long-term nature, the above decision-making process still applies – the final decision lies with the SRSA's Director General or the Head of the SRSA's International Department.

on arrival. The need for international aid was great.

“I got a phone call one Saturday from the Director General of the SRSA at the time, Lennart Myhlback. He told me that the government had tasked us with sending aid to the refugee camps in Turkey and Iran. Within 24 hours of that call, we were on our way,” says **Lars Bjergestam**, who later became the Head of the SRSA's International Department until 1999.

After the operation in Armenia, the SRSA had contracts with the emergency services in the largest Swedish municipalities, which made it possible to mobilise personnel fast.

“It was a real strength to have personnel from the emergency services who were used to working independently. Without them, the operation wouldn't have been possible. In those days there was no register of available personnel – we just had to rely on the recommendations of the fire chiefs,” reminisces Lars Bjergestam.

Between the phone call to Lars Bjergestam and the group's departure, the SRSA had to get hold of equipment, tents, supplies, transportation and personnel. One of the most high priority tasks once they got

there was to be setting up a water supply system for the refugees.

“It was difficult to get hold of maps and descriptions of the area, the kind of thing that you can easily find on the internet these days. After much discussion we managed to get a map from the USA. Certain areas had been cut out, but we could still see where water sources could be found in the mountains and trace possible routes.

Two teams were sent from Sweden. One group flew direct to Diyarbakir in Turkey to find out what supplies and equipment they could find locally. The other group drove the truck convoy down to Turkey.

“It took a week for them to get there, and the journey was fraught with problems. We learned from that experience that it's better to transport trucks to the area by plane, which is what we now do.”

Learning from mistakes

Sweden was the first country to have a complete team assembled in the Diyarbakir area to assist the UN personnel. Aid gradually arrived from other directions. The airfield in Diyarbakir was strewn with tents and supplies. There was no local structure for receiving and distributing everything.

Vattenförsörjningen i de kurdiska flyktinglägren löstes genom ett system av pipelines från källorna i bergen ner till tappställen i lägren.

The water supply for the Kurdish refugee camps was created using a system of pipelines running from sources in the mountains down to water supply points in the camps.

eftersom vi tog vattnet från källor i bergen. Vi var på väg att göra ett par andra missar, till exempel hade vi på gång en laddning nappflaskor då vi hade fått signaler om att det behövdes. När vi fick klart för oss att nappflaskor var en okänd företeelse där, och att det inte hade gått att rengöra dem ordentligt, stoppade vi leveransen. De hade kunnat göra mer skada än nytta.

– Ett liknande exempel är att vi var på väg att transportera ner majs. Vi fick reda på att det ansågs vara grisfoder, och lyckades byta till vetemjöl.

En lösning som var lyckad från början till slut var valet att ta med så kallade järnhästar, små kärror på larvband och gashandtag framtagna för transport av småtimmer. Dessa passade perfekt för terrängtransporter av material till vattenledningsbygget.

Erfarenheterna la grunden

I nordöstra Kenya hade omkring 140 000 flyktingar tagit sig från Somalia och Etiopien under början av 1990-talet. Räddningsverket fick i uppdrag att bygga

två fältläger för FN-personalen. Det afrikanska klimatet innebar helt nya förhållanden för den svenska insatspersonalen, inte minst vad gäller klimatet.

– Vi tog med Fjällräventält och trodde att de kunde väl personalen sova i. Men vi insåg snabbt att det blev 100 grader varmt där inne, berättar **Tord Schyberg** som var med på plats. Istället fick specialtält flygas in från Nairobi.

– Under de första insatserna fick vi uppfinna hjulet varje gång. Men erfarenheterna la grunden för hur en camp ska se ut vad gäller mat, vatten och sanitet, boende, kontor, kommunikation och säkerhet. I dag finns det färdiga koncept, med tältmoduler och container för längre boende, fortsätter han.

Stora säkerhetsrisker i Bosnien

I Bosnien hade inbördeskriget tilltagit, och Räddningsverket fick i uppdrag att ordna förnödenhets- och flyktingtransporter i området. Insatsen kom att pågå i två år, mellan juni 1992 och juni 1994, och verket fick så småningom även i uppgift att

“We realised that our philosophy of taking the supplies all the way there was right,” says Lars Bjergestam.

The aid to Kurdish refugees in Turkey and Iran was successful in many ways. The team managed to solve the water supply problem by setting up a system of small pipes from the mountain sources down to the refugee camps, where water collection points were set up.

“We hadn’t even thought about water purification at that point. In that case it wasn’t needed, since we took the water from pure sources in the mountains. We almost made a couple of other mistakes, like the time we ordered a shipment of baby bottles as we had been told that they were needed. When we found out that baby bottles were an unknown concept there, and that it wouldn’t have been possible to clean them properly, we stopped the order. It could have done more harm than good.”

“Another time we were on the point of sending a shipment of corn. Then we found out that corn was seen as pig fodder, and we

managed to change the order to wheat flour at the last minute.”

One solution that was a success from start to finish was the decision to take ‘iron horses’ with us – small vehicles on crawler tracks with throttle handles, designed for transportation of small timber. These were perfect for transporting equipment across uneven terrain in the construction of the water supply system.

Experience laid the foundations

In the early 1990s, around 140,000 refugees crossed over from Somalia and Ethiopia into north-western Kenya. The SRSA was asked to construct two camps for UN personnel. The conditions in Africa – not least the climate – constituted a new experience for the Swedish team.

“We took our classic Swedish tents for the personnel to sleep in. But we soon realised that the temperature inside the tents in those conditions reached about 100° C,” explains **Tord Schyberg**, who was there. Special tents were flown in from Nairobi instead.

B. PRESS / UNHCR

Flyktingar från Somalia på väg tillbaka till flyktinglägret Kenya efter att ha samlat ved till matlagningen.

Refugees from Somalia on their way back to the refugee camp in Kenya after gathering wood for cooking.

Transporter av flyktingar och förnödenheter i östra Bosnien 1992-1994 kom att bli Räddningsverkets dittills största insats, och omfattade cirka 340 personer fördelade på 10 team.

The transportation of refugees and supplies in eastern Bosnia in 1992-1994 was the SRSA's largest operation up to then, involving about 340 people divided into 10 teams.

RÄDDNINGSVRKET/
SRSA

samordna UNHCRs radiokommunikation för hjälptransporter i östra Bosnien samt sköta vissa reparationer för lastbilskonvojerna i området.

Det kom att bli Räddningsverkets dittills största insats och engagerade cirka 340 personer fördelade på tio styrkor.

I Bosnien var hotet mot insatspersonalens säkerhet ofta påtagligt. I början av insatsperioden skulle körningar ske i stridsområde i Sarajevo. Skottlossning pågick, och efter en vecka bedömdes riskerna vara för stora, sedan en konvoj med förnödenheter fått söka skydd för granatelden.

Även under flyktingtransporterna förekom flera allvarliga situationer. Flera konvojer blev beskjutna eller utsatta för stenkastning och en konvoj blev fast i Tuzla i väntan på utväxling mellan serber och muslimer.

Insatspaket för flyktingsituationer

Efter flera års oroligheter i Rwanda slöts ett fredsavtal hösten 1993, som FN-styrkor

sattes att övervaka. Men oron fortsatte med allt större upplopp och den 6 april 1994 startade ett folk mord av enorma proportioner. Två miljoner rwandier flydde över gränserna till grannländerna.

Räddningsverket skickade under 1993 och 1994 flera stödstyrkor till Rwanda och de angränsande länder dit flyktingarna sökt sig. Uppgifterna varierade från att bygga flyktingläger och ordna vattendistribution, till att bygga fältkontor för FN-personal på plats, upprätta satellitkommunikation och sambandscentral. Under 1993 byggde Räddningsverket också ett basläger för internationella hjälparbetsare vid flyktingkatastrofen i Liberia. Fler insatser vid flyktingkatastrofer skedde de följande åren.

Redan i juli 1994, när mer än 1,2 miljoner rwandiska flyktingar strömmade in i Zaire under en fyradagarsperiod, såg FN behovet av färdiga insatspaket för stora flyktingsituationer. Under de kommande åren deltog Räddningsverket i arbetet

“During the first few operations, we had to reinvent the wheel every time. But that experience laid the foundations for how to set up a functioning camp, with food, water and sanitation, accommodation, offices, communication and safety. Today we have modules for longer-term accommodation that include tent modules and freight containers,” he continues.

Major safety risks in Bosnia

As civil war was spreading in Bosnia, the SRSA was tasked with organising transportation of supplies and refugees in the area. The operation ended up lasting two years, from June 1992 to June 1994, and after a time the SRSA was also asked to organise the UNHCR’s radio communication for aid shipments in eastern Bosnia and to carry out repairs for the truck convoys in the area.

It became the SRSA’s longest operation in its history, involving around 340 people, divided into ten teams.

In Bosnia, the safety of the operational personnel was often under threat. At the beginning of the operation, aid shipments were to include the war zone of Sarajevo. The convoys were exposed to constant gunfire and after one week, shipments to Sarajevo were judged to be too risky. One convoy carrying supplies had had to take cover from grenade fire.

Difficult situations also arose in connection with the transportation of refugees. Several convoys were exposed to gunfire or stone throwing, and on one occasion a convoy got stuck in Tuzla, waiting for an exchange of prisoners between Serb and Muslim forces.

Modules for refugee situations

After several years of conflict in Rwanda, a peace agreement was signed in 1993 and UN troops were sent to keep the peace. However, tensions continued to rise, and

on 6 April 1994, a genocide began that was to take on enormous proportions. Two million Rwandans fled over the borders to neighbouring countries.

In 1993 and 1994, the SRSA sent several support teams to Rwanda and the neighbouring countries where refugees were present. Their tasks varied from constructing refugee camps and organising water distribution to building field offices for UN staff and setting up satellite communication and communications centres. In 1993, the SRSA also constructed a base camp for international aid workers in connection with the refugee crisis

R. CHALASANI / UNHCR

Folkmordet i Rwanda och de miljoner människor som flydde från landet var en humanitär katastrof av enorma proportioner. På bilden: rwandiska flyktingar som återvänder hem från flyktingläger i Tanzania.

The genocide in Rwanda – and the millions of people who fled the country – was a humanitarian disaster of massive proportions. The image shows Rwandan refugees returning home from refugee camps in Tanzania.

Vid översvämningen i Bangladesh ställde Räddningsverket i ordning ett reningsverk, som förvandlade det smutsiga flodvattnet till dricksvatten åt minst 3000 familjer.

In response to flooding in Bangladesh, the SRSA repaired a water treatment plant, which converted dirty floodwater into drinking water for at least 3000 families.

med att ta fram specifikationer för dessa insatspaket, som omfattar sex områden – flygtransporter, logistik, flyktingläger, vattendistribution, sanitet och sjukvård.

– Inom Räddningsverket började vi diskutera hur vi skulle anpassa vår organisation för att kunna ordna paketlösningar för stora flyktingsituationer, till exempel hur man ordnar vatten för 100 000 flyktingar. Och vilka resurser det kräver i form av personal, materiel och organisation, berättar **Lars Johansson** som i dag är enhetschef vid internationella avdelningen.

– Vi började också se över hur vi kan arbeta tillsammans med andra organisationer, till exempel i England och våra nordiska grannländer.

Vattenrening i Bangladesh

Från utgångspunkten vid 1980-talets slut, då erfarenheterna av och resurserna för internationella uppdrag var mycket begränsade, hade Räddningsverket under några få år genomfört ett stort antal internationella insatser i samband med flyktingkatastrofer. Beredskap, kapacitet och rutiner hade utvecklats, vilket kom till användning även i andra sammanhang. Efterfrågan började åter öka på insatser vid naturkatastrofer

som orkanen Mitch i Centralamerika och översvämningen i Polen 1998.

Tord Schyberg, som i Kenya arbetade med att bygga upp basläger för FN-personal, blev insatsledare för Räddningsverkets insatser vid översvämningen i Bangladesh 1998. Närmare två tredjedelar av landet lades under vatten och miljoner människor lämnade sina hem. Räddningsverkets uppdrag var att ställa i ordning ett vattenreningsverk i landets huvudstad Dhaka.

– Väl på plats såg vi att det fanns vatten i de ”bättre” delarna av staden. De fattiga människorna var utan, berättar Tord Schyberg.

Tillsammans med en representant för den lokala vattenreningsorganisationen lyckades svenskarna ställa i ordning ett vattenreningsverk som kopplades till en övergiven vattenstation, en engelsk struktur som stod kvar sedan kolonialtiden. Den distribuerade ut vattnet till lokala tappstationer.

– Flodvattnet som vi använde där var riktigt skitigt, men det finns egentligen ingen gräns för när vattnet inte går att rena. Allt handlar om hur många bassängar vattnet går igenom, hur anläggningen sköts, hur ofta filtren byts och så vidare.

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Barnsjukhus i Bangladesh. Spridning av diarrésjukdomar på grund av brist på rent vatten är en av de största riskerna efter en översvämning.

Children's hospital in Bangladesh. One of the greatest risks after flooding is the spread of diarrhoea-related illnesses due to lack of clean water.

in Liberia. Other refugee-related operations were carried out in the following years.

As early as July 1994, when over 1.2 million Rwandan refugees fled to what was then Zaire in the space of four days, the UN recognised a need for specific modules for major refugee situations. Over the following years, the SRSA participated in the work of developing specifications for these modules, which cover six areas – air transportation, logistics, refugee camps, water distribution, sanitation and medical care.

“Within the SRSA, we began to discuss how we could adapt our structure to make it possible to organise package solutions for major refugee situations, for example, how to set up water distribution for 100,000 refugees. We thought about what that would require in terms of personnel, equipment, and structure,” explains **Lars Johansson**, now head of a section at the SRSA's International Department.

“We also began to investigate how we could cooperate with other organisations, for example in the UK and our Nordic neighbours.”

Water purification in Bangladesh

After the inception of the SRSA's International Department in the late 1980:s, with

extremely limited experience and resources, the Department managed to carry out a large number of international operations in connection with refugee crises, in the space of just a few years.

Preparedness, capacity and procedures were developed, which were put to good use, even in other contexts. Demand began to rise for operations in response to natural disasters, such as Hurricane Mitch in Central America and the flooding in Poland in 1998.

Tord Schyberg, who had been involved in constructing base camps for UN personnel in Kenya, was appointed as team leader for the SRSA operation in response to the flooding in Bangladesh in 1998. Almost two thirds of the country had been left under water and millions of people had had to abandon their homes. The SRSA's task was to set up a water purification plant in the capital, Dhaka.

“Once we got there, we found out that there was a water supply for the ‘better’ parts of town, while the poor went without,” explains Tord Schyberg.

With help from a representative of the local water purification organisation, the Swedish team managed to set up a water purification plant that was then connected to an abandoned water station, a remnant

Inom två månader hade svenskarna ordnat vattenförsörjning till minst 3 000 familjer i ett fattigt område, där tidigare endast orenat flodvatten och mineralvatten på flaska funnits att tillgå.

– Det slutade med en stor invigning där de byggde en stor scen åt oss, och vi blev hälsade med jubel, nästan som rockstjärnor, berättar Tord Schyberg.

Experter och återuppbyggnad

Vid 2000-talets början var erfarenheterna mångfacetterade. Svensk personal hade blivit efterfrågad, både som stödstyrkor och som experter i FN-organens egna team. I spåren efter krigen på Balkan hade Räddningsverket även börjat arbeta med återuppbyggnad, med insatser som byggnation av broar, skolor och bostäder.

Redan år 1993 var tre svenska deltagare med i en helt ny utbildning inom FN-systemet för att utveckla kapaciteten att snabbt göra en bedömning av hjälpbehovet vid stora naturkatastrofer. Sedan dess har en ny typ av uppdrag följt, där svenskar ingår i FNs rekognoscerings- och bedömningsteam efter stora katastrofer,

UNDAC (United Nations Disaster Assessment and Coordination).

– Med tiden har vi utvecklat erfarenheter av internationellt arbete, och andra organisationer har utvecklat sina erfarenheter av oss. Vi har struktur, handböcker och färdiga paket för materiel och personal. Samtidigt blir det aldrig färdigt, reflekterar Lars Bjergestam som var en av deltagarna i FN-utbildningen 1993.

Samarbete är lösningen

Det är ofta omöjligt att på förhand avgöra när en katastrofsituation kommer att inträffa och hur den kommer att utvecklas. Genom åren har Räddningsverket gjort internationella insatser vid exempelvis inbördeskrig, jordbävningar, skogsbränder, översvämningar, lerskred, orkaner och oljeutsläpp. Samtidigt som de basala mänskliga behoven för de drabbade och insatspersonalen är desamma, är varje situation också unik.

– Lösningen för nya situationer är ofta att samarbeta. Vid ebolaepidemin i Kikwit i Zaire 1995 arbetade vi tillsammans med Socialstyrelsen. Vår transportstyrka flög

Lars Bjergestam under ett bedömningsuppdrag för UNDAC efter en översvämning i Kina 1994.

Lars Bjergestam during an assessment mission for UNDAC following flooding in China in 1994.

RÄDDNINGSVERKET/SRSA

of British colonial rule. It distributed water to local water points.

“The floodwater we used was really dirty, but in reality there is no water so dirty that it can’t be purified. It’s all about how many basins the water passes through, how the plant is managed, how often the filters are changed, and so on.”

Within two months, the Swedish team had set up water distribution to at least 3,000 families in a poor area, where previously the only options had been impure floodwater or bottled mineral water.

“The operation ended with a big inauguration ceremony, where the local people built a stage and welcomed us with great celebration, almost as though we were rock stars,” remembers Tord Schyberg with a warm smile.

Experts and recovery

By the turn of the millennium, the SRSA had built up a diverse bank of experience. Swedish personnel were in demand, both in support teams and as expert advisors on the teams of the UN bodies. In the aftermath of the Balkan conflict, the SRSA had also begun to work with recovery, on operations involving the construction of bridges, schools and housing.

As early as 1993, three Swedish delegates were involved in a new course run by the UN, in capacity building for fast assessment of the need for aid in the context of major natural disasters. Since then, the SRSA has been involved in a new kind of mission, through Swedish personnel being involved in UNDAC, the United Nations Disaster Assessment and Coordination body.

“Over time, we have developed our experience of international work, and other organisations have experienced us and our work. We have a structure, handbooks and modules for equipment and personnel. At the same time, we’re never completely prepared,” reflects Lars Bjergestam, who was

one of the participants in the UN training course in 1993.

Cooperation is the key

It is often impossible to know in advance whether a disaster situation is going to arise and how it will develop. Over the years, the SRSA has carried out international operations in situations such as civil wars, earthquakes, forest fires, flooding, landslides, hurricanes and oil spills. While the basic human needs for those affected and for the operational personnel are the same, each situation is also unique.

“The solution for new situations is often found through cooperation. During the 1995 Ebola epidemic in Kikwit in what was then Zaire, we worked with the Swedish National Board of Health and Welfare. Our transportation team flew medical equipment, beds, bed linen and water to the area, and we established a structure based around the Swedish doctors that worked for the SRSA over the course of the mission. You have to think creatively all the time, there’s no stopping,” says Lars Bjergestam.

The tsunami

The most immediate example is the tsunami that struck on 26 December 2004 – one of the most devastating natural disasters to hit the world in modern times. Around 230,000 people died or disappeared, and it was also one of the largest national disasters for Sweden and the Swedish people. The SRSA had three main tasks in Thailand after the tsunami: coordinating and supporting the work of other Swedish authorities and organisations, under the general consulate; organising transportation of deceased Swedish residents back to Sweden; and coordinating support for the Swedish residents affected by the disaster. A major element of the work consisted of registering missing, injured and deceased Swedish residents. This task was extremely

En del av arbetet den första tiden efter tsunamikatastrofen var att registrera saknade, skadade och omkomna svenskar, ett mentalt mycket påfrestande arbete.

in sjukvårdsutrustning, sängar, sängkläder och vatten och vi byggde upp en struktur kring de svenska läkarna som under uppdraget arbetade för Räddningsverket. Man måste hela tiden uppfinna nytt, det slutar aldrig, säger Lars Bjergestam.

Tsunamin 2004

Det mest närliggande exemplet är tsunamin på annandagen 2004, en av de största katastrofer som drabbat världen i modern tid med cirka 230 000 omkomna eller saknade och en av de största nationella katastrofer som drabbat Sverige och svenskarna.

Räddningsverket hade tre huvudupp-

gifter i Thailand efter tsunamin: Att under det svenska generalkonsulatet samordna och stödja övriga svenska myndigheters och organisationers arbete, att organisera hemsändning av omkomna svenska medborgare och att organisera och samordna stöd till drabbade svenskar. En omfattande del av arbetet den första tiden var att registrera saknade, skadade och omkomna svenskar. Det var ett mentalt mycket påfrestande arbete.

Leif Andrén, brandmästare från Göteborg, var en av de svenskar som åkte ner med Räddningsverkets första team den 29 december 2004.

One of the first stages of the work was registering Swedish residents who were missing, injured or deceased, a mentally and emotionally gruelling task.

RÄDDNINGSVRKET/
SRSA

demanding, mentally and emotionally.

Leif Andrén, a fire brigade sub-officer from Gothenburg, was part of the first Swedish team to travel to Thailand on 29 December 2004.

“I had been on several operations previously, for example in response to the earthquakes in Turkey in 1999. People say that you get used to it, but I hope I never ‘get used to it’, although I do hope that I have learned how to handle the suffering you see in disaster situations. The tsunami situation was different though, it really got under your skin,” he recalls.

“The work we do is based on empathy. If

I don’t have empathy, I shouldn’t continue in this line of work. However, we also have to take on a professional role. If I don’t do this job, who else is going to do it?”

Increased capacity

Following the tsunami, the SRSA was charged with increasing Sweden’s capacity to support Swedish residents affected by disasters abroad. This structure was put to the test in the summer of 2006, when Israeli troops invaded Lebanon. At the time, **Jan Tapani** and **Tord Schyberg** were the team leaders of the SRSA Joint Response Team, which worked with the Ministry for For-

Ceremoni vid den första hemsändningen av avlidna svenskar. Här samlades de aktörer som sedan kom att ingå i Räddningsverkets stödstyrka.

BJÖRN LARSSON ASK/SCANPIX

Ceremony as the remains of the first Swedish victims are sent home. All actors who later formed the SRSA's support team are collected here.

– Jag hade tidigare varit med vid flera insatser, till exempel efter jordbävningarna i Turkiet 1999. Folk säger att man vänjer sig. Men jag hoppas att jag aldrig vänjer mig, däremot att jag lärt mig hantera det lidande man ser i katastrofsituationer. Men vid tsunamin kröp det in under huden, berättar han.

– Basen för det vi gör är empati. Har jag inte den ska jag inte fortsätta arbeta med det här. Men vi måste också ta på oss vår professionella roll. Om jag inte utför det här arbetet, vem ska då göra det?

Stärkt förmåga

Efter tsunamin fick Räddningsverket uppdraget att utveckla en stärkt förmåga för att stödja personer med hemvist i Sverige

som drabbas av katastrofer utomlands.

Organisationen sattes på prov sommaren 2006 då israeliska trupper gick in i Libanon. **Jan Tapani** och **Tord Schyberg** var då chefer över Räddningsverkets stödstyrka, som samarbetade med UD, Socialstyrelsen, Svenska kyrkan, Polisen med flera aktörer.

– Det var en krigssituation som snabbt eskalerade medan vi var där nere. Vi fick göra om riskbedömningarna hela tiden, berättar Tord Schyberg.

Cypern blev bas för hemtagningen av svenskarna, och lokal samverkan skedde främst med Cyperns civilförsvaret.

– Vi hade många svåra situationer att lösa, bland annat var det en familj från Skövde som satt fast mitt i bombregnet.

Stödstråkens första uppdrag blev hemtagningen av svenska medborgare från Libanon, då israeliska styrkor gick in i landet sommaren 2006.

RÄDDNINGSVÄRKET/
SRSA

The support team's first mission was to transport Swedish residents home from Lebanon after Israeli troops invaded the country in summer 2006.

Foreign Affairs, the National Board of Health and Welfare, the Church of Sweden, the Police and others.

“The conflict situation escalated quickly while we were there. We had to redo our risk assessments constantly,” remembers Tord Schyberg.

Cyprus was used as a base for transportation home for Swedish residents, and at a local level the SRSA collaborated with the Cypriot Civil Defence.

“We had a series of difficult situations to solve, like that of a family from Skövde who got stuck right in the middle of an area that was being bombed. In the end we managed to help them out by boat.”

The crisis flared up in the summer, right in the middle of the holiday season, which

made the situation even more difficult. A total of 9,000 Swedish residents were transported home. At the same time, all accommodation and transport was fully booked – hotels, flights and boats. There was tough competition for the resources that were available, as other countries were also seeking to transport their residents via this area.

“We managed to organise logistics chains, accommodation, buses and flights. We distributed nappies and toys to families with young children. Another important element of the work was to help people deal with the difficult situations they had encountered.

“Regardless of our employer – the SRSA, the Ministry for Foreign Affairs, the National Board of Health and Welfare, or an-

Räddningsverket har genomfört flera insatser med anledning av flyktingsituationen i Sudan. Här den svenska sjuksköterskan Ingegerd Persson och hennes kollegor, under en insats för att bygga basläger för UNHCR:s personal i Tchad, dit många Sudanflyktingar sökt sig.

The SRSA has carried out several operations in response to the refugee situation in Sudan. Here is Swedish nurse Ingegerd Persson with her male colleagues, during an operation to construct base camps for UNHCR staff in Chad, where many Sudanese refugees have taken refuge.

De kunde till slut bli hjälpta med båt.

Krisen inträffade mitt under högsommar och semestertider, vilket skärpte till läget ytterligare. Antalet svenskar i det drabbade området var stort, riktigt hur stort visste ingen från början. Totalt togs cirka 9 000 svenskar hem. Samtidigt var allt fullbokat – hotell, flyg, båtar. Konkurrenten var hård om de små resurser som fanns tillgängliga, det fanns fler länder på plats för att evakuera sina medborgare från området.

– Vi lyckades ordna logistikkedjor, fixade bostäder, bussar och flygtransporter. Vi hjälpte barnfamiljer med blöjor och leksaker. En viktig del var också att ta hand om de svåra upplevelser många bar med sig.

– Oavsett var vi kom ifrån – Räddningsverket, UD, Socialstyrelsen eller

någon annan organisation – så arbetade vi som ett team, och det gick utmärkt.

Fler dimensioner av humanitärt stöd

20 år efter den första insatsen fortsätter arbetet med att utveckla och förbättra rutiner och system. I de första insatserna fick personal och material plockas fram som tillfälliga lösningar, i dag finns färdiga strukturer. Men kunskapen ökar, och insikten om att bra kan göras bättre är stark. Inte minst handlar det om att i insatserna väga in genus, kultur och etniska förhållanden. Både för att bättre kunna ta tillvara erfarenheter och för att se till att insatserna kommer alla till del.

– Det handlar om arbetsätt och attityder men också om praktiska lösningar. Vi

other organisation – we worked as a team, and things went extremely well.”

Several dimensions of humanitarian aid

Twenty years after the first operation, the SRSA's work to develop and improve procedures and systems is still ongoing. On early operations, personnel and equipment were picked up along the way as temporary solutions. Today, ready-made structures are in place. However, the SRSA's knowledge and skills are constantly improving, and there is a strong awareness that what is currently done well could be done even better. A major part of this improvement is about including cultural, ethnic and gender-related perspectives in our operations – both in order to make the most of our experience and to ensure that our operations benefit all.

“It's about methods and attitudes, but also about practical solutions. We should not just be building housing that is adapted for the climate. It should also be adapted for gender concerns, with separate showers for men and women, and constructed with attention to the ethnic and religious context,” explains **Lars Johansson**, head of a section of the International Department.

Political support from an early stage

Today, the UN and the EU regularly call on the SRSA in the context of international aid operations. There are many reasons for this, primarily the political support and the clear mandate to support the UN that the SRSA received from the Swedish government, which was taken on board by an enthusiastic and committed Director General.

The SRSA also had the right skills and experience for rescue operations in unexpected areas such as search and rescue work in earthquake zones, where the rescue dogs that had been trained for civil defence work were suited to the task like hand in glove. The necessary skills were also present in more obvious places, among the military,

PER ENGSTROM

Tillgång till sjukvårdspersonal behövs under uppdragen. Här sköter sjuksköterskan Ingegerd Persson om brännskador efter den flygande skalbaggen "blister bug" under ett uppdrag i Tchad.

Dehydration and a heavy workload take their toll. Access to medical staff is crucial during missions. Here, Nurse Ingegerd Persson treats burns caused by flying 'blister beetles' during a mission in Chad.

medical and rescue personnel that were trained to be able to solve difficult situations under demanding circumstances.

Many also mention other strengths that are common among the Swedish teams.

“We are not particularly formal. Doctors from Swedish teams will happily help dig ditches if that's what needs to be done. We can tackle any tasks,” says fire chief **Leif Andrén**, who has built refugee housing and bridges in Bosnia and been involved in earthquake operations, the aftermath of the tsunami and arranging transport home from Lebanon for Swedish residents.

Head of section Lars Johansson has a different explanation:

“Whatever we do, we do it with passion and commitment. It's never a problem to get people to give up their evenings and weekends. We have a strong interest in all things humanitarian.” ●

ska inte bara kunna bygga bostäder som är anpassade för klimatet. De ska också vara genusanpassade, med separata duschrum för män och kvinnor, och konstruerade med hänsyn till etniska och religiösa förhållanden, säger Lars Johansson, enhetschef vid internationella avdelningen.

Tidigt politiskt stöd

I dag är Räddningsverket ofta anlitat av FN och EU vid internationella stödinsatser. Det finns många orsaker som bidragit till det. Först och främst det politiska stödet och de tydliga uppdrag Räddningsverket tidigt fick från regeringen att bistå FN, och som möttes av en engagerad generaldirektör.

Det har också funnits bra kompetens för räddningsinsatser. Den fanns på oväntade områden som sök och räddning i jordbävningsområden där de räddningshundar som tränats för civilförsvaret passade som hand i handsken för ändamålet. Men den fanns också på områden som kanske var mer väntade, som hos yrkesofficerare, akutsjukvårds- och räddningstjänstpersonal som utbildats för att självständigt kunna lösa svåra situationer under påfrestande förhållanden.

Många nämner också andra faktorer som starka sidor hos de svenska teamen.

– Vi är inte speciellt stelbenta. I de svenska teamen kan en läkare vara med och gräva diken om det behövs. Vi kan ta tag i alla möjliga uppgifter, säger brandmästaren Leif Andrén som själv varit med och byggt flyktingbostäder och broar i Bosnien, vid jordbävningsinsatser, efter tsunamin och vid hemtagningen av svenska medborgare från Libanon.

Enhetschefen Lars Johansson har en annan förklaring:

– Det vi gör, gör vi också med stort engagemang. Det är aldrig några problem med att få folk att ställa upp. Det finns ett stort humanitärt intresse. ●

Stödstyrkan på övning i oktober 2006. Materiel lastas av på Kastrup för vidare transport till Räddningsverkets skola i Revinge där figuranter väntar som katastrofdrabbad befolkning. I stödstyrkan samsas personer med många kompetenser, till dem hörde vid övningen prästen Krister Kappel och polisens informatör Ewa-Gun Westford (längst till höger).

The support team on a training exercise in October 2006. Materials are unloaded at Kastrup Airport for onward transport to SRSA College Revinge, where figurants simulate a community facing a disaster situation. The support team brings together people with many different skills. At this exercise, these included a priest, Krister Kappel, and a communications officer from the Swedish police, Ewa-Gun Westford (furthest to right).

ANDERS HEYLE

ANDERS HEYLE

PER LARSSON

Flyktingar från Banja Luka-området korsar Savafloden för att söka skydd i Kroatien 1995.

Refugees from the Banja Luka area cross the Sava River to seek refuge in Croatia in 1995.

Livsviktiga transporter genom krigsområden

ATT TRANSPORTERA förnödenheter i det forna Jugoslavien är ett av de mest omfattande uppdrag som Räddningsverkets internationella avdelning genomfört under sina första 20 år.

Kjell Larsson, idag chef för Räddningsverkets internationella avdelning, deltog från starten 1992 och kan se tillbaka på en insats som var förenad med stor fara. Han är tveksam till att transporterna skulle genomföras under samma omständigheter i dag.

”Den svenska styrkan ombads att svara för transporterna mellan flygplats och centrum, längs den ökända Snipers’ Alley – krypskyttarnas väg.”

– Det var svårt att bedöma säkerheten i området. Men nöden bland civilbefolkningen var stor. Efter en förfrågan från FN stationerades den svenska styrkan i Sarajevo och ombads att svara för transporterna mellan stadens flygplats och centrum, längs den ökända ”Snipers’ Alley” – krypskyttarnas väg – en sträcka på cirka tre kilo-

meter, berättar Kjell Larsson.

Under en veckas tid kördes mat, medicin, tält, filter och andra förnödenheter från flygplatsen. Men snart bedömde FN att riskerna var för stora. Skottlossning förekom varje dag och en konvoj hade fått söka skydd efter att flera granater detonerat i dess närhet.

– Den svenska styrkan förflyt-

tades till Split i södra Kroatien. Därifrån transporterades förnödenheter österut, över bergen till Vitez och Sarajevo. Vägarna var så dåliga att de ibland närmast liknade stigar, men det var ändå en säkrare väg, berättar Kjell Larsson.

Han deltog själv i några av färderna, och har ett minne från Vitez som etsat sig fast.

– Vi bodde i ett hus där vägarna såg ut att vara av plywood. I rummet intill bodde en dansk legosoldat som var härjad, berusad och beväpnad. Han ville bjuda på öl och det var nästan omöjligt att säga nej. Sedan berättade han stolt om hur han dödat oskyldiga människor. Det var riktigt obehagligt och skrämmande. Att bo intill hans rum som var fyllt av ammunition och sprängmedel kändes olustigt, och det var skönt att kunna åka vidare morgonen efter.

KJELL LARSSON HADE SOM FRÄMSTA uppgift att se till att transporterna kunde skötas så smidigt som möjligt. Förrådshantering, administration, upphandlingar och reparationer ska inte medföra bekymmer för personalen på plats. Det innebär ibland att regler och direktiv måste tänjas.

– Vid ett tillfälle kom det information om att behovet av bröstmjölkersättning var stort. Uppgifterna kom bara några timmar innan en flygtransport skulle lyfta från Sturups flygplats i Skåne. Genom kontakter kunde vi få tag i en stor mängd mitt i natten genom en lokal handlare. Så ska det inte gå till egentligen, men nu lyckades vi få med det i tid, säger Kjell Larsson.

Han var hela tiden medveten

om att uppdraget innebar en risk att bli kritiserad och ifrågasatt. I och med den bristande säkerheten i området kunde minsta misstag förändra synen på insatsen.

– Det är en svår uppgift att dra gränsen för vad som ska genomföras. Om något går fel är det nära till hands att tala om amatörer i krig eller att man inte hade där att göra, säger Kjell Larsson.

Räddningsverket genomförde även ett stort antal flyktingtransporter. Det innebar ett antal situationer där säkerheten inte kunde upprätthållas. Konvojerna blev vid flera tillfällen beskjutna och utsatta för stenkastning. En transport fastnade i stridslinjen och flera flyktingar avled i trängseln på flaken.

– ATT ARBETA MED UPPDRAG som är så pass farliga, ifrågasatta, fysiskt ansträngande och tröttande kan ge stark samhörighet i gruppen, men det tär också på kropp och psyke. Jag bytte tjänst under 1993 och var sedan i Bosnien vid ytterligare ett tillfälle. Då fick jag se konflikten från ett nytt perspektiv, vid ett besök i byn Cajnice visade borgmästaren stolt hur området intill beskjutits från byn. Det var samma område där jag befunnit mig och blivit beskjuten ett år tidigare, berättar Kjell Larsson.

När Räddningsverkets uppdrag var slutfört 1994 hade Räddningsverket transporterat 27 000 ton förnödenheter och 10 000 flyktingar.

Konvojerna med livsmedel var bokstavligen talat en livlina. Nöden var stor bland civilbefolkningen.

The food supply convoys were, quite literally, a lifeline. There was great need among the civilian population.

Driving through the danger-zone

THE LONGEST AND MOST extensive mission that the SRSA's International Department carried out in its first 20 years was transporting supplies in the former Yugoslavia. Kjell Larsson, head of the international department of SRSA, was involved from the outset in 1992, and looking back he recognises it as an extremely dangerous operation. He doubts whether these journeys would be carried out if the same circumstances existed today.

“It was difficult to assess the safety of the area. But there was desperate need among the civilian population. Following a request from the UN, the Swedish support team was stationed in Sarajevo and asked to take responsibility for transporting supplies between the airport and the city centre, along an infamous 3 km stretch of road

Minerade och avspärrade vägar tillhörde vardagen under transportererna genom Bosnien 1992–1994.

Navigating mined roads and closed routes was all in a day's work while transporting supplies through Bosnia in 1992-1994.

“The Swedish support team was asked to take responsibility for transporting supplies between the airport and the city centre, along an infamous stretch of road known as Snipers' Alley.”

known as Snipers' Alley,” says Kjell Larsson.

For one week, the team drove food, medicine, tents, blankets and other supplies into the city from the airport. However, the UN soon judged the work to be too risky. There was gunfire every day and one convoy had to seek shelter after a number of grenades detonated around them.

“The Swedish support team was transferred to Split in southern Croatia. From there, supplies were driven eastwards over the mountains to Vitez and Sarajevo. The roads were practically non-existent, more like dirt tracks, but it was a safer route,” explains Kjell Larsson.

HE PARTICIPATED IN some of the journeys, and has one unforgettable memory from Vitez.

“We were staying in a building with walls made of plywood. In the room next door was a Danish mercenary soldier – ravaged, drunk and armed. He offered us beer and made it more or less impossible

to say no. Then he proudly told us all about how he had killed innocent people. It was horrific and frightening. Sleeping next door to his room, which was full of ammunition and explosives, was pretty uncomfortable. It was a relief to be able to leave the next morning.”

Kjell Larsson's primary responsibility was ensuring that the transport of supplies happened as smoothly as possible, and that things like storage management, administration, procurement and repairs did not cause any problems for the personnel in the field. Sometimes this involved bending the rules a little.

“On one occasion we were told there was a major shortage of infant formula. This information came just hours before a flight was due to leave from Sturup airport in Skåne, southern Sweden. Through our contacts we were able to get hold of a large amount of formula in the middle of the night, from a local shopkeeper. We're not really supposed to do that, but we

Konvojtransport genom Bosnien 1994.

A. HOLLMANN / UNHCR

Humanitarian convoy on its way through Central Bosnia in 1994.

managed to get it onto the flight,” remembers Kjell Larsson.

He was constantly aware that the risk of being criticised and challenged was inherent to the mission. In the context of the lack of safety in the area, the slightest mistake could change people’s view of the operation.

“It’s hard to draw the line between what we should and shouldn’t do. If something was to go wrong it would be easy for people to say we were amateurs in a war zone and that we had no right to be there,” says Kjell Larsson.

The SRSA also helped with refugee transportation. That caused several situations where safety was compromised. Our convoys were shot at on several occasions and stones were thrown at the vehicles. One convoy got stuck at the line of fighting and several refugees died in the crush of people trying to board the trucks.

“WORKING IN CONDITIONS that are this dangerous, controversial, physically strenuous and exhausting really help the team to bond, but it also takes its toll on your

mental and physical health. I was transferred to another position in 1993, and I later returned to Bosnia. On my return I saw the conflict from a different perspective. When I visited the village of Cajnice, the mayor proudly showed me how they had fired shells at the neighbouring area from the village. I was in that very area one year earlier – being shelled,” recounts Kjell Larsson.

When the SRSA’s operation drew to a close in 1994, they had transported a total of 27,000 tons of supplies and 10,000 refugees.

Att upprätta en livlina i nödsituationer

PER HALLENBORG har arbetat med IT och samband i ett tiotal insatser för Räddningsverket. Men hans starkaste intryck handlar inte om teknik, utan om ett möte med grupp flyktingar i DR Kongo.

För insatspersonal i fält är kommunikationer en livlina likväl som ett nödvändigt arbetsredskap. Kontakt med omvärlden är ett måste för att ge och få information, begära assistans, kompletteringar av material och annat, även för de mest självständiga teamen.

– Basen för kommunikationer är ofta kortvägsradio. Det är ett stabilt system som är enkelt att använda, gratis, och är alltid det som sist slutar fungera om förhållandena är svåra. Sedan tillkommer satellitkommunikation som en bonus, berättar Per Hallenborg.

– Ofta är jag på plats tidigt i ett katastrofskede när ingen annan kommunikationsutrustning ännu satts upp. Så det kan bli mycket problemlösande.

ÅR 1997 ÅKTE Per Hallenborg ut på sin första insats. Tre år hade då

”Ofta är jag på plats tidigt i ett katastrofskede när ingen annan kommunikationsutrustning ännu satts upp. Så det kan bli mycket problemlösande.”

gått sedan det stora folkmordet i Rwanda, då omkring två miljoner hutuer flytt landet, många av dem till DR Kongo. Målet för insatsen var att transportera flyktingar till sina hembyar i Rwanda.

När insatsen pågick rådde inbördeskrig i DR Kongo. Laurent Kabila drog genom landet med en milis som till stora delar bestod av tutsier, alltså den folkgrupp som stod bakom folkmordet på hutuerna, för att störta president Mobuto.

Situationen var mycket svår för flyktingarna. En del av dem kunde söka skydd i byar på landsbygden. Andra tog sin tillflykt till regnskogen och försökte överleva på vandring genom djungeln. Rädslan och misstänksamheten var stor.

Skräcken för Kabilas rebeller gjorde att flyktingarna drevs västerut och därför upprättades ett FN-kontor i Mbandaka i västra

delen av landet, 300 mil från Rwanda.

– Vi hade fått uppgifter om att det fanns en grupp flyktingar i regnskogen längre upp längs Kongofloden och mötte upp dem med båt. Vi fann dem där, drygt 300 människor där många var svårt medtagna, berättar Per Hallenborg.

– FÖR MIG VAR DET EN oerhörd förmån att få vara med och hjälpa dem. Jag fick vara med och dela ut högenergikex till barnen. Jag kunde se deras glädje och tacksamhet när de radade upp sig och tog emot kexen.

Per Hallenborgs team tog med sig flyktingarna till sin stationering, och de fick läkarhjälp, registrerades och fick hjälp att komma till sina hembyar.

De flyktingar som levde i byarna bodde hos hutu-familjer eller

Flyktingar återvänder till Rwanda 1996.

Refugees return to Rwanda, 1996.

R. LEMOYNE / UNHCR

andra vänligt inställda stammar. För dem var det inte lätt att avgöra om FN-teamen var vänner eller fiender, och de gömde sig ofta när teamen kom.

– DET LÖSTE VI genom att ge byäldstena små, vanliga, radioapparater, och sedan hade vi radio-

sändningar där vi förklarade vilka vi var och våra syften.

Även om Per Hallenborg är anställd för att arbeta med IT och samband på uppdrag, kan arbetsuppgifterna variera. Det kan handla om el, vatten, sanitet eller att bygga fältkontor och bostäder.

– Det är en av de saker som är

roligast med att åka ut, att alla hjälps åt och stöttar varandra. Det går lätt att lösa alla uppgifter när man inte tänker på prestige och hierarkier. Svenskar är kända och uppskattade för att vi fixar det som behövs, oavsett våra normala arbetsuppgifter. ”När Räddningsverket är i stan slappnar alla av...”

Setting up a lifeline in disaster situations

ALTHOUGH Per Hallenborg has done IT and communications work on about ten SRSA operations, the lasting impressions he carries with him have nothing to do with technology. His strongest memory is of meeting a group of refugees in the rainforests of the Democratic Republic of Congo.

For operational personnel in the field, communication is both a lifeline and an essential tool for the job. Contact with the outside world is vital in order to be able to give and receive information and request assistance, equipment and other resources – even for the most self-sufficient team.

“Short wave radio often forms the basis of our communication. It’s a stable system that’s easy to use, free, and is always the last thing to stop working in difficult conditions. Satellite communication is more of a bonus,” explains Per Hallenborg.

“I often arrive in the field at an early stage in a disaster situation, before any communications equipment gets there. So there can be a lot of problem solving to be done.”

“I often arrive in the field at an early stage in disaster situation, before any communications equipment gets there. So there can be a lot of problem solving to be done.”

Per Hallenborg joined his first operation in 1997, three years after the mass genocide in Rwanda, when around two million Hutus fled the country, many to the Democratic Republic of Congo. The aim of the operation was to transport refugees back to their homes in Rwanda.

AT THE TIME OF the operation, civil war was raging in the Democratic Republic of Congo. Laurent Kabila was advancing through the country with a militia mostly made up of Tutsis – the ethnic group responsible for the genocide of the Hutus – planning to overthrow President Mobutu.

The situation for the refugees was dire. Some of them were able to take refuge in rural villages. Others fled to the rainforest and tried to survive a nomadic exist-

ence. Fear and suspicion reigned.

The fear of Kabila’s rebels drove the refugees westwards, and so a UN office was established in Mbandaka in the west of the country, 3000km from Rwanda.

“We had received information that there was a group of refugees in the rainforest further up the River Congo, and we went to find them by boat. We found over 300 people, many of whom were in a serious condition,” says Per Hallenborg.

“IT WAS AN ENORMOUS privilege to have the opportunity to help them. I gave out energy biscuits to the children. I could see their joy and gratitude as they lined up to get biscuits.”

Per Hallenborg’s team took the refugees to their base, where they were registered and given medical care and help to get home.

Transporter av personal, materiel och förnödenheter i ett land som DR Kongo kan ofta ta lång tid på grund av vägarnas dåliga skick.

Transportation of personnel, materials and supplies in a country like the Democratic Republic of Congo often takes a long time because of the poor condition of the roads.

The refugees who lived in the villages lived with Hutu families or other friendly tribes. It wasn't easy for them to determine whether the UN team were friends or enemies, and they often went into hiding when the teams arrived.

“We solved that problem by giving the village elders standard small radio receivers, and then we broadcast information explaining

who we were and what we were trying to do.”

ALTHOUGH PER HALLENBORG's job description only covers operational IT and communications work, in reality his tasks vary widely. He could end up working on electricity, water supplies, sanitation, or building field offices or housing.

That's one of the most enjoyable

things about going on a mission – that everyone helps and supports each other. It's possible to solve any problem when you don't think in terms of prestige and hierarchy. Swedes have a reputation for doing what needs done, regardless of their normal responsibilities – and they are loved for it.

“When the SRSA comes to town, everybody can relax...”

Uppdrag i paradiset

NÄR SJUKSKÖTERSKAN Eva Ringvall kom till inbördeskriget i Aceh-provinsen i Indonesien 2002 slogs hon av skönheten.

– Det var en märklig situation på många sätt. Den präglades av kriget, det förekom hot och våld och det var svårt att komma in i området. Samtidigt var det som ett förstört paradiset.

Eva Ringvalls uppdrag var att tillsammans med en kollega från Sverige bygga upp sjukvårdsstöd till de fredsobservatörer som skulle verka i området. Ytterligare sju personer från Räddningsverket bidrog med logistikstöd i projektet. I praktiken delade man på många av arbetsuppgifterna.

– Vi skulle så långt det var möjligt bygga upp insatsen med lokala resurser, vilket innebar att söka upp och köpa allt som behövdes – bilar, mat, kläder, möbler, datorer, kopieringspapper och

”Jag kunde inte sova om nätterna, jag tänkte på hur det såg ut i Aceh och hur det hade gått för mina vänner där.”

så vidare, berättar Eva Ringvall.

Själv bidrog hon bland annat med att sy kläder till observatörsstyrkan.

SJUKVÅRDSSTÖDET BYGGDES upp för att klara akut omhändertagande av allt från akuta skador efter skottlossning eller trafikolyckor till infektionssjukdomar och sårskador. Från plåster och första förband till läkemedel och en organisation för snabb flygtransport till akutsjukhus.

– Vi åkte runt med tolkar och försökte hitta det material som behövdes. Jag minns till exempel hur

vi efter att länge letat efter första förband hittade en rulle gasväv i en sjukvårdsaffär. Sedan satt jag på hotellet och klippte ner den till förband.

Efter sex månader kom ett nytt team från Sverige och avlöste Eva och hennes kolleger från Räddningsverket.

Två år senare, när tsunamikatastrofen inträffade, arbetade Eva Ringvall för Räddningsverket i Darfur.

– Jag kunde inte sova om nätterna, jag tänkte på hur det såg ut i Aceh och hur det hade gått för mina vänner där.

NÄR HON FICK FRÅGAN om att åka tillbaka till Aceh för en ny logistik- och sjukvårdsinsats var det med blandade känslor hon tackade ja.

– När jag kom in i området kunde jag inte förstå vad jag såg. Det var inte samma land längre. Bebyggelse hade dragits ner i havet, och stora områden hade ödelagts av saltvattnet. Det fanns ingen växtlighet, bara jord och morän. Men jag möttes av samma vänlighet som förut.

Eva Ringvalls tidigare erfarenhet av landet och av att hitta sätt att ordna utrustning lokalt kom till god användning i den nya insatsen.

– Det positiva som tsunamin ändå förde med sig är att internationella organisationer släpptes in i området, och att det kunde bli lugn och ro i fredsprocessen.

En av Eva Ringvalls uppgifter var att bygga upp ett sjukvårdsstöd genom lokala inköp.
One of Eva Ringvall's tasks was to establish medical support using locally purchased supplies.

Mission in paradise

WHEN NURSE Eva Ringvall arrived in Indonesia's Aceh province in 2002, in the midst of a civil war, she was struck by its beauty.

“It was a remarkable situation in many ways. The war was ever-present, threats and violence were all around, and it was difficult to enter the area. At the same time, it was like an untouched paradise.”

Eva Ringvall's mission was to work with a Swedish colleague to establish medical support for the peace observers who would be working in the area. Seven more people from the SRSA as-

Eva Ringvall med kollega vid besök på ett militärsjukhuset i Aceh.

Eva Ringvall with a colleague, visiting a military hospital in Aceh.

“I couldn't sleep at night, wondering how things were in Aceh and whether my friends there had survived.”

sisted with the logistics side of the project. In reality, many of the tasks were shared.

“As far as possible we tried to carry out the operation using local resources, which meant finding and buying everything we needed locally – cars, food, clothes, furniture, computers, paper – everything,” says Eva Ringvall.

She even made clothes for the peace observer team.

THE MEDICAL SUPPORT was set up to provide emergency care following gunfire and road traffic

accidents, and to deal with flesh wounds and infectious diseases. It was to provide everything from plasters, first aid and medication to facilities for fast air transportation to hospital.

“We travelled around with interpreters trying to source the equipment we needed. I remember one time we spent ages looking for first aid supplies and eventually found a roll of gauze fabric in a chemist's shop. Then I sat in my hotel room and cut it up to make bandages.”

After six months, a new Swedish team arrived to relieve Eva and her SRSA colleagues.

TWO YEARS LATER, when the tsunami came, Eva Ringvall was working for the SRSA in Darfur.

“I couldn't sleep at night, wondering how things were in Aceh and whether my friends there had survived.”

When she was asked to return to Aceh for another logistics and medical support operation, it was with mixed feelings that she agreed to go.

“When I arrived I couldn't believe my eyes. It wasn't the same country. Houses had been dragged into the sea and huge areas had been laid waste by the salt water. There was no plant life, just earth and rocks. But I encountered the same warm, friendly spirit as before.”

Eva Ringvall's earlier experience of the country and of sourcing equipment locally was put to good use in this operation.

“One positive thing about the tsunami was that it meant that international organisations were allowed to enter the area, which brought a sense of calm and order to the peace process.”

Från kaos till ordning

LENNART LARSSON installerade teven som dottern i familjen fått i julklapp när sändningarna bröts av meddelandet att en stor flodvägskatastrof inträffat i Sydostasien. Det var på annandag jul, den 26 december 2004.

Då visste han inte att han fyra månader senare skulle vara på Pearl Village hotell i Phuket i Thailand och leda arbetet för Räddningsverkets insatsstyrka på plats.

– Det innebar en utmaning som gör att jag idag tänker på två saker. Dels på den svåra uppgiften att på bästa sätt ta hand om de omkomna, de drabbade och deras anhöriga. Dels på den kamratskap, gemenskap och motivation som präglade arbetet, berättar Lennart Larsson.

Den första tiden efter flodvägs-

”Det var första gången Räddningsverkets internationella avdelning genomförde en insats för landsmän. Det påverkade många av dem som var i tjänst.”

katastrofen innebar kaos, men när Lennart Larsson i april tog över jobbet som insatschef hade en fungerande organisation byggts upp och samarbetet mellan myndigheter och organisationer fungerade bra.

– Men situationen var fortfarande väldigt speciell. Det var första gången Räddningsverkets internationella avdelning genomförde en insats för landsmän, det går inte att komma ifrån att det påverkade många av dem som var i tjänst, säger Lennart Larsson.

Insatserna var mentalt påfres-

tande, särskilt i perioder då många omkomna identifierades och sändes hem eller då antalet omkomna barn var stort.

EN VIKTIG LEDSTJÄRNA var att arbetet skulle präglas av värdighet och respekt. Vid Phuket flygplats genomfördes sammanlagt 69 hemfärdsceremonier för avlidna svenskar. Svenska präster ledde ceremonier där personal och anhöriga deltog. Ceremonierna kunde se olika ut, men varje gång sjöngs psalm 256 i den svenska psalmboken, Var inte rädd.

– Varje ceremoni var betydelsefull och för personalen ett värdigt avslut på ofta mödosamt och tidskrävande arbete, säger Lennart Larsson.

Uppgiften att ge stöd åt det stora antalet drabbade och anhöriga innebar flera olika utmaningar.

– Många drabbade hade önskemål, det kunde vara att besöka en speciell plats eller ett sjukhus, eller att få kontakt med en person som skjutsat dem på moped från olycksområdet. Många var i olika stadier av kris och vår uppgift var att stödja dem i så stor utsträckning som möjligt.

Men de yttre förutsättningarna för att arbetet skulle fungera var mycket goda. De thailändska

PER LARSSON / RÄDDNINGSVERKET

Uppsamlingsplatsen i Bang Muang. Bilder på avlidna har satts upp till hjälp för anhöriga som letar efter försvunna närstående.

Meeting point in Bang Muang. Pictures of victims have been put up to help people in their search for missing relatives and friends.

Räddningsverkets personal och thailändsk militär genomsöker ett område i Khao Lak efter omkomna svenskar.

SRSA staff and Thai soldiers search an area in Khao Lak looking for Swedish victims.

myndigheterna var tillmötesgående och arbetade smidigt. Gemenskapen mellan de olika aktörerna i området var stor.

– Det var fantastiskt att se så många människor i svenska myndigheter och organisationer jobba mot samma mål. Och de thailändska myndigheternas öppenhet för både svenska och andra nationers myndigheter var beundransvärd – och med stor sannolikhet unik i ett internationellt perspektiv, säger Lennart Larsson.

EN UPPGIFT FÖR INSATSCHEFEN som kräver lyhördhet och tydlighet är att ge stöd åt medarbetarna på plats. Det stora engagemang som präglade arbetet kunde i enstaka fall leda till att någon i gruppen mår dåligt.

– Det handlar om arbetsgivaransvar. Vid något tillfälle fick jag genom enskilt samtal bromsa medarbetare som riskerade att gå in i väggen, berättar Lennart Larsson.

Förutom att ha arbetat som in-

satschef i Thailand i två omgångar under 2005 har Lennart Larsson deltagit i andra dramatiska insatser i olika länder, bland annat i Irak. Det har präglat hans syn på tillvaron.

– Jag hoppas och tror att jag har blivit mer ödmjuk och värdesätter vardagen mer. Det kan till exempel vara svårt att förstå om någon i ens omgivning gnäller på en kopieringsapparat, säger Lennart Larsson med ett skratt.

From chaos to order

LENNART LARSSON was in the middle of installing the TV that his daughter had received for Christmas when programming was interrupted for an emergency broadcast. A major tidal wave disaster had taken place in South East Asia. It was 26 December 2004.

At that point, he had no idea that four months later he would be at Pearl Village Hotel in Phuket,

time the SRSA's International Department had carried out an operation on behalf of residents of Sweden. It really affected a lot of the personnel working there," says Lennart Larsson.

The operations were mentally and emotionally gruelling, particularly during periods when many victims were identified and sent home, or when there were large numbers of child victims.

specific requests, like wanting to visit a particular place or hospital or get in touch with a person who drove them out of the danger zone on a moped. Many were in various stages of shock, and it was our job to give them as much support as possible."

The external conditions for the work were excellent, which helped a great deal. The Thai authorities were helpful and cooperation worked smoothly. There was a real sense of community shared by the different actors in the area.

"It was the first time the SRSA's International Department had carried out an operation on behalf of residents of Sweden. It really affected a lot of the personnel working there."

Thailand, managing the SRSA's operational team.

"It was a major challenge. When I look back I see two things. Firstly, the difficult work of finding the best way to take care of the victims and their relatives. Secondly, the comradeship, sense of community, and motivation that permeated the team," recalls Lennart Larsson.

THE PERIOD DIRECTLY following the tsunami was chaotic, but by the time Lennart Larsson took over as incident commander in April, there was a working structure in place and cooperation between authorities and organisations was functioning well.

"Nonetheless, the situation was still very unusual. It was the first

One important guiding principle was that the work was to be characterised by dignity and respect. A total of 69 homecoming ceremonies for deceased swedes were carried out at Phuket airport for personnel and relatives, led by Swedish pastors. Each ceremony was different, but hymn 256 from the Swedish Hymnal – Don't be afraid – was sung every time.

"Every ceremony was meaningful, and for the personnel represented a worthy conclusion to a lengthy and demanding process," says Lennart Larsson.

THE TASK OF SUPPORTING the large number of survivors and family members presented a number of challenges.

"Many of those affected had

"IT WAS FANTASTIC TO see so many people from different Swedish authorities and organisations all working towards the same goals. And the Thai authorities' openness to Swedish and other foreign authorities was admirable – and probably unique from an international point of view," says Lennart Larsson.

One of the tasks of the incident commander, which demands an ability to listen and communicate clearly, is to support colleagues in the field. The enormous commitment of the personnel to the work at hand could occasionally put their mental or physical health at risk.

"It's all about employer responsibility. On occasion I did have to speak privately to colleagues to advise them not to stretch themselves too far," explains Lennart Larsson.

As well as working as incident

KERSTIN LUNDH

Minnesceremoni inför hemsändande av avlidna svenskar. Memorial ceremony for Swedish victims before their remains are sent home.

TINA OHLSSON

Minnesstund på stranden i Khao Lak, på årsdagen av tsunamin. Memorial ceremony on the beach in Khao Lak, one year after the tsunami.

commander in Thailand for two periods in 2005, Lennart Larsson has also participated in other dramatic operations in various countries, including Iraq. These

operations have changed his perspective on life.

“I hope and believe that I have become more humble, and that I value everyday life more. Some-

times I find it hard to understand when someone at work gets upset about a broken photocopier, for example,” chuckles Lennart Larsson.

JAN TAPANI

Sjuksköterskan Tina Ohlsén letar efter avlidna i rasmassor på Phi Phi Island. Nurse Tina Ohlsén searches for bodies in the rubble on Phi Phi Island.

■ 543 svenskar saknades efter flodvågskatastrofen den 26 december 2004. Av dem har 528 återfunnits och identifierats. Totalt arbetade 614 svenskar i insatsen på plats i Thailand, varav 114 ingick i Räddningsverkets insatsstyrka.

■ 543 Swedish residents were declared missing after the tsunami disaster on 26 December 2004. 528 of them have been found and identified. A total of 614 Swedes worked on this operation on location in Thailand, 114 of whom were with the SRSA operational team.

TINA OHLSEN

Tsunamivågen orsakade stor fördöelse. I denna restaurang steg vattnet nästan upp till innertaket.

The tsunami caused severe devastation. In this restaurant, the water nearly reached the ceiling.

TINA OHLSEN

Transport av avliden, Phi Phi Island. Transport of victims, Phi Phi Island.

PHOTO SPREAD: TSUNAMI – THE FIRST PHASE

TINA OHLSEN

Personliga ägodelar som återfunnits efter katastrofen.
Personal belongings found after the disaster.

TINA OHLSEN

Listor på försvunna och saknade.
Lists of missing persons.

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Bang Muang i Khao Lak-området, informationscenter.
Information center in Bang Muang, Khao Lak area.

TINA OHLSEN

Statistik över omkomna i Krabi-området.
Victim statistics in the Krabi area.

TINA OHLSEN

Insatsen efter tsunamin var oerhört påfrestande för alla som deltog. Här hålls ett avlastande samtal. The operation in the aftermath of the tsunami was gruelling. Here is a debriefing session to relieve some of the pressure.

TINA OHLSEN

Kylcontainrar anländer från Sverige till Krabi för förvaring av omkomnas kroppar. Refrigeration units arrive from Sweden to Krabi for the storage of the deceased.

Dramatik i Darfur

SJUKSKÖTERSKAN Monica Sandvall och hennes kolleger kom till Darfur i Sudan 2005. Tillsammans med fem andra sjuksköterskor och en läkare skulle hon driva en sjukvårdsklinik för den insatspersonal som fanns på plats i flyktinglägren.

– Mest fick vi ta hand om diarréer, och personer som trodde att de hade malaria. Många arbetade hårt och flera var svårt överarbetade. Till slut kunde besvären bli

”Det rädde utgångsförbud om nätterna och då kunde inte flygplan med akut sjuka lyfta.”

akuta, berättar Monica Sandvall.

Situationen i området var orolig. Det rädde utgångsförbud om nätterna och då kunde inte flygplan med akut sjuka lyfta. Kliniken var dimensionerad för att klara av två svårt skadade eller sjuka patienter i 48 timmar.

EN DAG KOM ETT amerikanskt team in med en kvinna, som blivit skjuten i huvudet under en konvojtransport.

– Hon hade fått blod på en klinik i en annan by, donator var en amerikansk man i den skadade kvinnans team. Hon kom till vår

Monica Sandvall i flygplanet under den medicinska evakueringen av den skottskaade amerikanska kvinnan.

Monica Sandvall in the aeroplane during the medical evacuation of the American woman with the gunshot wound.

stad, Nyala, och skulle därefter bli transporterad ut från Darfur.

– Vår läkare var inte där till att börja med, och som högst utbildad på kliniken ansvarade jag för kvinnans vård. Samtidigt var alla uppjagade och det var mycket åsikter. Jag tyckte att kvinnan så fort som möjligt skulle komma till kvalificerad sjukvård med så få omlastningar som möjligt. Men den läkare som kommit in med kvinnan tyckte annorlunda. I det läget kan det vara svårt att vara kvinna och sjuksköterska i en främmande miljö.

Monica Sandvall kunde behålla sitt lugn och stod på sig. Kvinnan kunde först flygas till Khartoum för skiktröntgen och därefter vidare till Nairobi.

– Jag och klinikens läkare följde med under transporten. Det gick förhållandevis bra, kvinnan förlorade ett öga men klarade sig.

Monica Sandvall var på plats i tre månader med sjukvårdsteamet under 2005, och återvände till Darfur under 2006, då för att utbilda fredsbevarande styrkor från Afrikanska Unionen i första hjälpen, hälsa och hygien.

Drama in Darfur

NURSE Monica Sandvall and her colleagues arrived in Darfur in Sudan in 2005. She was there to run a medical clinic, along with five other nurses and one doctor, for operational personnel working in the refugee camps.

“Most of the time we were dealing with diarrhoea cases and people who thought they had malaria. Many of them worked hard and several were terribly overworked. There was a risk that their health could deteriorate acutely.”

There was unrest in the area. Curfews were enforced at night so planes carrying casualties couldn't leave. The clinic was designed to deal with two badly injured or seriously ill patients at a time for 48 hours.

ONE DAY AN AMERICAN team came in with a woman who had been shot in the head while travelling in a convoy.

“She had had a blood transfusion at a clinic in another village, with blood donated by an American man in her team. She came to our town, Nyala, and was to be transported out of Darfur from there.”

“When the group arrived our doctor wasn't there, and as the most highly trained person present I was responsible for treating the woman. At the same time, there was a tense atmosphere and eve-

“Curfews were enforced at night so planes carrying casualties couldn't leave”

ryone had an opinion on what was to be done. I thought the woman should be taken somewhere with better medical care as quickly as possible, and that her transport route should be as direct as possible. But the doctor who had come in to the clinic with the woman had a different reaction. In a situation like that it can be difficult to

be a woman and a nurse in a foreign environment.”

Monica Sandvall managed to stay calm and stand her ground. The woman was flown to Khartoum for a CAT scan, then on to Nairobi.

“The clinic doctor and I accompanied the woman. Things went relatively well – the woman lost an eye but apart from that she pulled through.”

Monica Sandvall spent three months with the medical team in 2005, and returned to Darfur in 2006 to train the African Union peacekeeping troops in first aid, health and hygiene.

TINA OHLSEN

Första hjälpen-utbildning för soldater i Afrikanska Unionens fredsbevarande styrkor.
First aid training for soldiers in the African Union's peacekeeping forces.

En bortglömd katastrof

KRISEN I Centralafrikanska Republiken är en av de värsta humanitära situationerna i världen, det är en lågintensiv konflikt som är okänd för de flesta. Strider mellan regeringsstyrkor och rebellgrupper har lett till att hundratusentals människor tvingats fly från sina hem och gömma sig i den svårframkomliga terrängen.

– Omvärlden uppmärksammar

”Denna nya internationella närvaro är en stabiliserande faktor som bidrar till att höja säkerheten för de drabbade.”

knappt situationen i landet. Det är många faktorer som bidrar till detta, bland annat att landet är isolerat från kust och naturliga transportvägar, och många större kriser som fått mer uppmärksamhet pågår i grannländerna, säger Kajsa Eriksson vid Räddningsverkets internationella avdelning.

Hon har deltagit i flera insatser i landet. Alla har varit i Räddningsverkets regi, och under den senaste, i rollen som Field Liaison Officer, var målet att ge stöd till FN-organet OCHA för etablerandet av fältkontor i de två städerna Paoua och N'Délé, nära gränsen till Tchad. tchadiska gränsen.

– Kontoren gör att det ska gå att komma närmare den behövande befolkningen och effektivare få ut

hjälp från FN och andra organisationer, säger Kajsa Eriksson.

Kajsa Eriksson.

De praktiska uppgifterna har bestått av att se till så att logistik och administration fungerar, samt att utföra traditionella OCHA-uppgifter som humanitär koordinering både i huvudstaden Bangui och ute i fält. Hon stöttade Räddningsverkets byggteam, som hade det yttersta ansvaret för konstruktionen av fältkontoret i Paoua, med arrangerandet av konvojer för att transportera byggmateriel, inköp av materiel, assistans vid bankärenden, kontakt med byggfirman etcetera.

– DET ÄR ETT OERHÖRT fattigt land med knappt någon tillväxt och ingen industri att tala om. Det är några, av många, omständigheter som påverkar det fortsatta utvecklingsarbetet i landet, säger Kajsa Eriksson

Situationen i landet har länge försvärats av den pågående konflikten samt de kriminella gäng som härjar på landsbygden. Sjukhus och skolor skövlas, och civil-

Kajsa Eriksson håller en genomgång med det lokala byggteam som ska bygga upp fältkontoret i Paoua.

Kajsa Eriksson holds a briefing session for the team of local builders who are to construct the field office in Paoua.

RÄDDNINGSVRKET/
SRSA

befolkningen attackeras. Totalt beräknas en miljon människor ha drabbats i följderna av krisen. Över hälften av dem är barn.

– DET SVENSKA STÖDET förväntas bidra till att den drabbade befolkningen får ökad tillgång till mat, förnödenheter såsom utsäde och jordbruksverktyg, utbildning och

hälsovård. Förutom FN används kontoren också av ickestatliga biståndsorganisationer. Denna nya internationella närvaro är en stabiliserande faktor som bidrar till att höja säkerheten för de drabbade, vilket är ett av huvudmålen med det humanitära arbetet i området, säger Kajsa Eriksson.

Medieskuggan tror hon kom-

mer att bestå framöver. Just nu finns det ingenting som talar för att fler ska uppmärksamma vad som sker. Men de två kontoren som nu är iordningställda gör att stöd snabbare kan nå många av de drabbade i landet.

A forgotten disaster

THE CRISIS IN THE Central African Republic is one of the worst humanitarian disasters in the world. However, it is a low-intensity conflict of which most people are unaware. Conflict between government troops and rebel groups has forced hundreds of thousands of people to flee their homes and go into hiding in the inaccessible terrain.

“The outside world hardly gives any attention to the situation in the country. There are many reasons for this, including the fact that the country is land-locked and isolated from natural trans-

Kajsa Eriksson i möte med representanter för Centralafrikanska Republikens regering.

Kajsa Eriksson in a meeting with government representatives from the Central African Republic.

her role as Field Liaison Officer in the most recent operation was to support the UN OCHA in establishing field offices in the cities of

ministration function smoothly, as well as performing traditional OCHA tasks in humanitarian coordination, both in the capital city of Bangui and in the field. She provided support for the SRSA's construction team, which was responsible for construction of the field office in Paoua, by arranging convoys to transport construction equipment, purchasing equipment, helping with bank-related matters, managing contact with the construction company, and more.

“This is an extremely poor country with scarcely any growth and no industry to speak of. Those are just a couple of many factors that affect the long-term development of the country,” says Kajsa Eriksson.

FOR A LONG TIME, the situation in the country has been made more difficult by the ongoing conflict and the criminal gangs that wreak havoc in rural areas. Hospitals and schools are destroyed and civilians are attacked. It is estimated that a total of one million people have been affected by the crisis. Over half of these are children.

“The aid from Sweden is expected to contribute to ensuring

“This international presence has a stabilising influence and contributes to increasing safety for the civilian population.”

port routes. There are also many larger-scale crises going on in neighbouring countries,” explains Kajsa Eriksson from the International Department of the SRSA.

SHE HAS PARTICIPATED in several operations in the country. All of these have been under the auspices of the SRSA, and the purpose of

Paoua and N'Délé, near the border with Chad.

“The offices make it possible to get closer to those in greatest need and make the distribution of aid from the UN and other organisations more effective,” says Kajsa Eriksson.

In practice, the task consists of ensuring that logistics and ad-

ANNA MARIA GABRIELSSON

Konflikter mellan rebeller och regeringstrupper har tvingat tusentals människor att fly sina hem i Centralafrikanska republiken.

Conflict between government troops and rebel groups has forced hundreds of thousands of people to flee their homes in Central African Republic.

that those affected by the crisis gain better access to food and basic necessities as well as seed, agricultural tools, education and health care. The offices are used by NGOs as well as the UN. This new international presence has a stabilising influence and con-

tributes to increasing safety for the civilian population, which is one of the main goals of the humanitarian aid work in the area,” explains Kajsa Eriksson.

She believes the media will continue to overlook the crisis. At the moment there are no signs

that more people are taking note of what’s going on. Nonetheless, the two offices that have been completed make it possible for aid to reach many of those worst hit by the crisis in the Central African Republic, faster.

SÖKA OCH RÄDDA ÖVERLEVANDE

Search and rescue

Räddningsarbete för att söka och rädda överlevande är en kamp mot klockan, då möjligheterna att rädda människor till livet i rasmassor minskar för varje timme. Kraven ställs på sin spets, både för beredskap och koordinering.

Search and rescue work is a race against time, as the chances of finding survivors in rubble are reduced with every hour that passes. All demands are heightened, in terms of both disaster preparedness and coordination.

Agnetha Eriksson med hunden Raffi söker överlevande efter jordbävningen i Armenien 1988.

Agnetha Eriksson and Raffi the dog search for survivors following the earthquake in Armenia in 1988.

REDAN VID JORDBÄVNINGEN i Armenien blev det tydligt att Sverige hade en unik tillgång för sök- och räddningsarbetet: räddningshundarna.

Civilförsvaret arbetade under denna tid efter hotbilden att Sverige skulle utsättas för bombräder i stor skala. Civilbefolkningen skulle ta skydd i skyddsrum, och efter bombingarna sökas fram av undsättningsplutoner med räddningshundar.

Hundarna var tränade för förhållanden som är i stort sett identiska med de som råder i ett tätortsområde efter en jordbävning.

Efter den uppmärksammade jordbävningen i Armenien 1988 möttes representanter för de nationer som i likhet med Sverige sändt team till det katastrofdrabbade området.

De konstaterade att även om sök- och räddningsteamerna utfört ett fantastiskt arbete på plats hade det funnits brister i deras förberedelser och i samordningen

mellan dem. Det fanns behov av att utveckla den internationella beredskapen och utforma riktlinjer för att bistå drabbat land.

Nätverket INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group) bildades för länder i riskområden för jordbävningar och länder med kapacitet att bistå med sök- och räddningsteam. Ett av dem var Sverige.

År 1991 hade Räddningsverket fått regeringens uppdrag att upprätta en beredskap för internationella sök- och räddningsinsatser. Avtal tecknades med räddningstjänster i större kommuner, Svenska Brukshundsklubben och med de större landstingen för akutsjukvårdspersonal. En övning hölls på Räddningsverkets skola i Rosersberg 1995.

Jordbävningen i Turkiet 1999

– När jag kom till Räddningsverket 1997 hade vi haft en beredskap i 6-7 år, men

BACK AT THE TIME OF the earthquake in Armenia, it became clear that Sweden had a unique asset in search and rescue work: rescue dogs.

At the time, the Swedish Civil Defence League had a focus on potential threat situations in which Sweden could be targeted in large-scale bombings. Civilians were to take refuge in shelters until after the bombings, when rescue divisions would use rescue dogs to find them.

The dogs were trained to work in conditions that were more or less identical to the conditions in an urban area following an earthquake.

After the earthquake in Armenia in 1988 captured the world's attention, there was a meeting of representatives of the different countries that, like Sweden, had sent teams to the disaster area.

They established that although the search and rescue teams had done excellent work, there were shortcomings in their preparations and in coordination between them. There was a need to develop international preparedness and draw up guidelines on how to help the affected countries.

The INSARAG Network (International Search and Rescue Advisory Group) was created for countries in earthquake risk zones and countries with the capacity to offer search and rescue teams. One of these countries was Sweden.

In 1991, the Swedish government charged the SRSA with maintaining preparedness for international search and rescue operations. Contracts were signed with the emergency services in large municipalities, with the Swedish Working Dogs Association and with large county councils, for

ULF STRANDBERG

Räddningspersonal på väg in i rasmassorna efter jordbävningen i Turkiet 1999.

Rescue personnel on their way into the rubble following the earthquake in Turkey in 1999.

den hade inte tagits in anspråk. Det började ifrågasättas om vi skulle ha kvar den, berättar Per-Anders Berthlin, som var Räddningsverkets representant i INSARAG-nätverket.

– Jag hade förmånen att få vara med att utveckla INSARAG:s riktlinjer, och de antogs 1999 i juni. Väl hemma började jag inför semestern att fundera på hur lärdomarna skulle implementeras i vår beredskap. Så inträffade jordbävningen i Turkiet i augusti 1999, berättar Per-Anders Berthlin.

Mobiliseringen började genomföras efter den plan som upprättats 1991. Det visade sig att mycket fallit i glömska under åren, och tillfälliga lösningar fick tas till i rekryteringen.

En av dem som fick förfrågan och ställde upp var sjuksköterskan Eva Ringvall från Göteborg.

– Vi landade i Istanbul och transporterades in i det jordbävningssvårade området. Det var bara rasmassor så långt vi kunde se, ett oerhört stort område som var helt ödelagt. Och mitt i alltsammans tra-

emergency medical personnel. A training exercise was held at the SRSA College in Rosersberg in 1995.

The earthquake in Turkey in 1999

“When I came to the SRSA in 1997, we had had disaster preparedness for 6-7 years, but it had not been used. People began to question whether we should keep it going,” says Per-Anders Berthlin, who was the SRSA’s representative in the INSARAG Network.

“I had the privilege of helping to develop the INSARAG guidelines, and they were adopted in June 1999. Once I got back to Sweden, before my summer holiday was due to start, I began to think about how the lessons learned in INSARAG could be put to use in our disaster preparedness. Then the earthquake in Turkey happened in August 1999,” recalls Per-Anders Berthlin.

Mobilisation of personnel was put into action according to the plan drawn up in 1991. It became clear that there were many elements that had been forgotten about over the years, and temporary solutions had to be used in the recruitment process.

Everything was rubble

One of the people whose help was requested and who agreed was Eva Ringvall, a nurse from Gothenburg.

“We landed in Istanbul and were taken straight to the earthquake zone. There was only rubble, stretching as far as the eye could see. An incredibly large area had been devastated. And in the midst of it all, people were trawling through the debris, searching for their relatives. It felt surreal somehow,” recalls Eva Ringvall.

“The weather was extremely hot – it was 45°C at our base camp. The stench of dead bodies lay heavy over the city and a layer of grey dust covered everything. You couldn’t even see a single blade of grass.”

Eva Ringvall’s abiding memory from the

Turkiet 1999. Paul Bjurehag, till vardags brandmästare i Malmö, försöker lyssna efter ljud i ruinerna. Enligt uppgifter kan en flicka ligga begravd under rasmassorna.

Turkey, 1999. Paul Bjurehag, normally a fire brigade sub-officer in Malmö, listens for sounds among the ruins. According to reports, there may be a girl trapped under the rubble.

operation is of the rescue of an elderly man who survived the earthquake.

“The feeling is hard to describe. The crowds applauded and everyone helped get him out. It was a breathtaking experience.”

Criticism of late operations

The Swedish team arrived on site 44 hours after the disaster happened. By then, the chances of finding survivors were limited as a result of the heat.

“At that time there was a major debate in the media about why it had taken so long to get a Swedish team on site. In those days, however, the SRSA didn’t have a mandate to launch an operation independently. We needed a government decision every time. From the minute we received a government decision, it took us 24 hours to get to the disaster zone. Our mobilisation was fast, but still too slow for this kind of operation,” says Per-Anders Berthlin.

Search and rescue work is different from other international aid operations, because

ULF STRANDBERG

Både människor och hundar löpte stor risk att drabbas av uttorkning under insatsen i Turkiet 1999, då temperaturen var uppe i 45 grader.

Both people and dogs were at risk of dehydration during the operation in Turkey in 1999, working as they were in temperatures around 45 °C.

vade människor runt och letade efter sina anhöriga. Det kändes väldigt överkligt, berättar Eva Ringvall.

– Det var mycket varmt, 45 grader där vi hade baslägret. Stanken av lik låg tung över staden och det gråa dammet täckte allting. Man såg inte ett grönt strå.

Eva Ringvalls starkaste minne från insatsen är från när en äldre man som fortfarande var vid liv kunde räddas.

– Känslan är svår att beskriva. Folkmassorna applåderade och alla hjälptes åt. Det var jättestort.

Kritik mot sena insatser

Det svenska teamet kom till platsen 44 timmar efter katastrofen. Möjligheterna att finna överlevande var då begränsade till följd av hettan.

– Det var då en stor diskussion i medierna om varför det hade tagit så lång tid att få ner ett svenskt team. Men på den tiden hade Räddningsverket inte mandat att sätta igång en insats, utan det krävdes

regeringsbeslut varje gång. Från det att vi fick regeringsbeslutet om att göra en insats till att vi var på plats tog det ett dygn. Vår mobilisering var snabb, men ändå långsam för denna typ av insats, säger Per-Anders Berthlin.

Sök och räddning intar en särställning bland de internationella hjälpinsatserna just för att tidsfaktorn är så starkt avgörande. Allt ställs på sin spets vad gäller kvaliteten på beredskapen.

Två avgörande beslut

Den kritik som framfördes efter insatsen i Turkiet banade väg för två beslut som varit helt avgörande för Räddningsverkets möjligheter att snabbt kunna delta i internationella insatser,

Det första gäller hur beslut om insatser fattas. Räddningsverkets generaldirektör fick mandat att fatta beslut om insatser efter samråd med Sida och UD, förutsatt att finansieringen är löst.

Det andra viktiga beslutet innebär att

the time factor is so crucial. The quality of preparedness is really put to the test.

Two crucial decisions

The criticism that was expressed after the operation in Turkey paved the way for two decisions that have been crucial to the SRSA's potential to get a fast start in international operations.

The first relates to how decisions regarding operations are made. The Director General of the SRSA was given a mandate to make decisions on operations in consultation with Sida and the Ministry for Foreign Affairs, on the basis that funding is available.

The second important decision earmarked special funding for international operations, and this means that a civil servant can release funds. Before this, there was a standard application procedure, and this process involved decisions at several levels.

“Today we have a system that means that the SRSA can launch operations immediately, without formal obstacles. The EU

collaboration in this area, known as the Community Mechanism, also arose from discussions on search and rescue work.”

Eleven years passed between the first operation in Armenia and the operation in Turkey in 1999. As has been mentioned, before the operation in Turkey the SRSA began to question whether it should continue to maintain preparedness for similar operations. The earthquake in Turkey changed everything. Needs became more clear-cut, and it was evident that preparedness should be developed, not dropped.

Turkey hit by another earthquake

“When we got back after the operation in Turkey in August, we started to review our mobilisation plan and updated our methods, equipment and technology. In reality, we hadn't yet finished this work when another earthquake hit Turkey, in November of the same year,” says Per-Anders Berthlin.

“During the August operations, coordination between the different teams was not

PER LARSSON

Algeriet 2003. Bouroucha Moussa, i mitten, ryckte in som tolk och hjälpte svenska styrkan att förklara för algerierna hur man skulle arbeta med eftersökning.

Algeria, 2003. Bouroucha Moussa, centre, stepped in as an interpreter and helped the Swedish team explain to local people how to help with the search.

särskilda medel avsatts för de internationella insatserna, och som innebär att en tjänsteman kan bevilja medel. Tidigare handlade det varje gång om ett normalt ansökningsförfarande, en process som involverade beslut på flera nivåer.

– I dag finns det ett system som gör att Räddningsverket kan starta tidiga insatser utan att stöta på formella hinder. Även EUs samarbete på räddningsområdet, den så kallade gemenskapsmekanismen, har uppkommit ur diskussionerna om sök- och räddningsarbetet.

Det dröjde elva år mellan den första insatsen i Armenien och insatsen i Turkiet 1999. Som tidigare nämnts hade det före insatsen i Turkiet börjat ifrågasättas om Räddningsverket skulle fortsätta ha en beredskap för liknande insatser. Jordbävningen i Turkiet förändrade allt, behoven hade blivit tydliga och det handlade nu om utveckling snarare än avveckling.

Turkiet åter drabbat av jordbävning

– När vi kom hem efter insatsen i Turkiet i augusti började vi se över mobiliseringsplanen och uppdaterade metoder, utrustning och teknik. I praktiken hann vi inte slutföra arbetet förrän ytterligare en jordbävning inträffade i Turkiet, i november samma år, berättar Per-Anders Berthlin.

– Under insatserna i augusti hade koordinationen inte fungerat bra mellan olika aktörer, vilket innebar att vi kunde ha sökt igenom samma områden flera gånger och missat andra. Skillnaden var total tre månader senare. Alla aktörer hade själva insett problemen och slöt upp för att samarbeta med varandra och med de turkiska myndigheterna.

INSARAG-nätverket, som från början bestod av ett 20-tal länder, i huvudsak europeiska, har med tiden vuxit och är i dag globalt omspännande med 100-talet deltagande nationer.

– I dag har utvecklingen av riktlinjer

för sök- och räddningsarbetet mer och mer kommit att handla om att ha snabba rutiner, inte minst för de jordbävningshotade länderna att snabbt begära internationell hjälp. Överlevnadsmöjligheterna avtar drastiskt under de första dygnet. Ett responderande land ska ha en styrka i luften inom tio timmar från att larmet mottagits.

Verktyg för sök och räddning

Räddningshundarna är fortfarande det viktigaste verktyget för sökning av överlevande. I Sverige sköter Svenska brukshundsklubben utbildningen av räddningshundar. Det rör sig om privathundar och det finns därför en stor variation bland hundraserna. Även om det kanske inte är lämpligt med alltför små eller stora hundar är det mest avgörande att det är en mentalt stabil hund. Utbildningen av en räddningshund tar ungefär 1,5 år och kombineras med lämplighetsprov.

Det finns flera typer av tekniska hjälpmedel, främst seismiska sensorer och kamerautrustning, som i huvudsak används för närmare lokalisering efter det att hundarna gjort sina markeringar. De seismiska sensorerna placeras på rasmassor där hundarna markerat. Med hjälp av dem går det lättare att lyssna efter skrapningar och knackningar under rasmassorna.

Kamerautrustningen består av ett ”öga”, en katedralins på en teleskoparm, som kan föras ner i håligheter för att lokalisera personer. Man kan också se hur rasmassorna ligger runt omkring för att lättare kunna bedöma hur personerna ska kunna grävas fram på ett så säkert sätt som möjligt.

Utbildning av insatspersonal

Jan-Olof Säll arbetar med utbildning av Räddningsverkets sök- och räddningsstyrka.

– I utbildningen av räddningspersonal går vi igenom hur man kan gå in säkert för att rädda människor som är fast i rasmass-

Utbildning av räddningspersonal i Kristinehamn 2008.

JOHAN EKLUND

Training of rescue personnel in Kristinehamn, 2008.

good. As a result, we may have searched some areas several times and missed other areas. Three months later, the difference was like night and day. All the groups involved had recognised the problem and agreed to cooperate with each other and with the Turkish authorities.”

The INSARAG Network, which began with around 20 participating countries, mostly in Europe, has grown over time and is now a global network with around 100 member countries.

“The development of guidelines for

search and rescue work now focuses increasingly on having rapid procedures, not least in the sense that countries in earthquake risk zones must request international help quickly should the need arise. Chances of survival diminish drastically in the first 24 hours. Countries responding to the request for help should have a team in the air within ten hours of receiving the call.”

Search and rescue tools

Rescue dogs remain the most important tool in the search for survivors. In Sweden,

Utländska ambassadörer och beskickningschefer får en genomgång av Räddningsverkets internationella verksamhet i juni 2007. Eleondra Csanaky från Slovakien provar en sökkamera som ingår i utrustningen för sök- och räddningsstyrkan.

Foreign ambassadors and envoys receiving an introduction to the SRSA's international work in June 2007. Eleondra Csanaky from Slovakia tries out a search camera that forms part of the search and rescue team's equipment.

sor. Det handlar om att stötta när man går in, säkra reträttvägar och så vidare, berättar han.

Vid utbildningen går man också igenom INSARAG:s riktlinjer för sök- och räddningsarbete och hur den utrustning som följer med teamet ska användas.

Under utbildningen kopplas räddningspersonal ihop med hundekipage för att öva på samarbetet.

Räddningsverkets senaste sök- och räddningsinsats var vid jordbävningen i Algeriet 2003. Jan-Olof Säll var då med som hundkoordinator.

– De internationella insatserna var överdimensionerade. Följderna av jordbävningen var inte så stora som man hade befarat. Men det var ändå bra att vi kom iväg. Det bekräftade för oss att vår beredskap fungerade, berättar han.

– Uppgiften som hundkoordinator innebär att samordna hundekipagens arerade, berättar han.

– Uppgiften som hundkoordinator innebär att samordna hundekipagens arbete, hålla kontakt med gränsveterinären och i övrigt se till att hundarna mår bra. Det kan till exempel handla om att se till att de vätskas upp ordentligt i värmen och att de har hundskor om de annars riskerar att skära sönder tassarna på vasst splitter i underlaget.

Jan-Olof Säll menar att det är en oerhörd styrka för den svenska sök- och räddningsstyrkan att arbeta med privathundar.

– Hundarna är väl utbildade och mår väldigt bra under insatserna. Hundförarna ser till att alltid ta hand om hunden först, sedan ser de till sina egna behov. ●

the Swedish Working Dogs' Association is responsible for training rescue dogs. These are privately owned dogs, so a wide variety of breeds are represented. Although particularly small or large dogs may not be suitable, the most crucial attribute is not physical – it is mental stability. Training a rescue dog takes around a year and a half, and is combined with suitability tests.

Several kinds of technical tools are also used, including seismic sensors and camera equipment. These are mainly used for more precise localisation after the dogs have marked particular areas. Seismic sensors are placed on the rubble in the area marked by the dog. They make it easier to listen for scraping or knocking sounds under the rubble.

The camera equipment consists of an 'eye', a camera lens on a telescopic arm, that can be inserted into cavities to find survivors. The camera also makes it possible to see how the rubble is positioned, which helps in deciding how to dig survivors out as safely as possible.

Training of operational personnel

Jan-Olof Säll trains the SRSA's search and rescue team.

"In our training programme for rescue personnel we cover the safest way to go in to rescue survivors who are trapped in rubble. It's important to prop up your entry point, ensure a safe way out, and so on," he explains.

The training programme also covers the INSARAG guidelines for search and rescue work, and how to use the equipment that is sent with the team.

During training, the rescue personnel are matched up with rescue dogs to give them time to build up a good working relationship.

The SRSA's most recent search and rescue operation was in the aftermath of the earthquake in Algeria in 2003. Jan-Olof

Säll joined the team as rescue dog coordinator.

"The international operations were oversized. The consequences of the earthquake were not as far-reaching as had been feared. Nonetheless, it was good that we went. It acted as confirmation that our preparedness was working," he says.

"The work of a dog coordinator includes organising the work of the dog teams, maintaining contact with border vets and generally ensuring that the dogs remain healthy. This might include checking that they are given plenty of fluid in hot conditions, and that they have special shoes for walking on sharp debris so they don't get cuts on their paws."

Jan-Olof Säll believes that the fact that the Swedish search and rescue team uses privately owned dogs is a tremendous strength.

"The dogs are well-trained and remain healthy during the operations. The dog handlers always put the needs of their dogs first and their own needs second." ●

JOHAN EKLUND

Kommunikation och koordination är viktigt i allt sök- och räddningsarbete.

Communication and coordination are important in all search and rescue work.

Efter jordbävningen

DEN 7 DECEMBER 1988 inträffade en jordbävning i Armenien i dåvarande Sovjetunionen. Omkring 25 000 människor miste livet.

Redan dagen efter skallet hade Räddningsverket, på Forsvarsdepartementets begäran, börjat planera för en eventuell insats. Förfrågan om hjälp från Sovjetunionen kom först på fredagen.

Lördagen den 10 december var det svenska teamet på plats i Leninakan (i dag heter staden Gyumri), efter att ha fått vänta på visum i åtta timmar på flygplatsen i Moskva.

– De äldre byggnaderna stod skapligt, men nybyggnationen var raserad. Förhållandena var kaotiska. Redan när vi kom in med våra lastbilar till det stora torget i Leninakan försökte människor stjåla ur våra lastbilar. Förarna

”Man omvärderar livet helt och hållet efter en sådan här insats, och ser vad som är viktigt och inte.”

fick försvara bilarna med järnrör, minns Gunnar Frycklund som tillsammans med hustrun Yvonne deltog som hundförare i insatsen.

FLERA INTERNATIONELLA organisationer fanns i Leninakan för att delta i sök- och räddningsarbetet, men ingen myndighetsrepresentant tog emot på plats och samordning saknades.

– Det var nog så att vissa områden blev genomsökta flera gånger

STIG DAHLÉN

Mer än 30 000 människor miste livet vid jordbävningen i Armenien 1988.

Over 30,000 people lost their lives in the earthquake in Armenia in 1988.

och andra inte alls, säger Yvonne Frycklund.

Vart teamet än kom, vädjade människor om hjälp att hitta sak-

är det fortfarande en lek. Och fylld av allvaret var jag inte samma förare längre.

I syfabriken hittade inte teamet några överlevande. Man sökte även ner mot stadskärnan, och var där mer framgångsrik i sökandet.

– Vi gick förbi ett hus som inte hade varit färdigbyggt, och folk sa åt oss att det inte var någon idé att söka där eftersom det inte hade flyttat in människor där. Men hundarna visade ett starkt intresse och de gav sig inte, berättar Yvonne Frycklund.

Nio meter ner i ett hisschakt fanns 14 byggnadsarbetare som överlevt. Det var ett fantastiskt ögonblick.

SAMMANLAGT KUNDE omkring 450 människor grävas fram le-

vande ur rasmassorna. Det finns inga uppgifter om hur många som räddades genom de svenska insatserna, eftersom enbart sök och inte räddning ingick i de svenska insatserna.

Snabbt såg det svenska teamet att deras hundar hade kvaliteter som saknades i andra team. Fransmän och schweizare hade med lavinhundar, som markerade för både levande och döda människor och för klädesplagg, som en lavinhund ska göra.

– Det kom och bad oss komma med hundarna för att få hjälp med att avgöra om deras hundar markerat för levande människor eller för lik, berättar Yvonne Frycklund.

DE SVENSKA räddningshundarna var tränade för civilförsvarsändamål, att söka efter överlevande efter en bombning i tät bebyggelse. Det innebär i praktiken sökning i rasmassor, där det kan finnas överlevande i skyddsrum eller under byggnadsdelar. De svenska hundarna hade aldrig stött på döda människor förut, en situation de snabbt fick möta och reagerade mycket olika på.

– Vi var väldigt krassa. Det fanns en uppsamlingsplats med kistor vid vårt basläger, och vi skickade hundarna mot dem för att hundförarna skulle lära sig hur deras egen hund uppträdde. På så sätt kunde de tydligt se skillnaderna i signalerna från hunden för döda och levande, säger Gunnar Frycklund.

Gunnar Frycklund och hans hund Noir gör sig beredda att söka.

Gunnar Frycklund and his dog, Noir, prepare to search.

STIGDAHLÉN

Delar av den svenska räddningsstyrkan, som totalt bestod av 38 personer och 16 hundar.
Members of the Swedish rescue team, which was made up of a total of 38 people and 16 dogs.

Förhållandena i Leninakan var mycket svåra att arbeta i. Teamet bodde i svenska militärtält, och fick plocka virke ur rasmassorna att elda med för att hålla värmen. Temperaturen låg runt nollstreck-
et. Den frystorkade maten lagades till med mineralvatten, som var det enda som fanns att tillgå.

– Under de förhållandena var det tur att vi hade varandra. Vi var de enda som var ett par, säger Yvonne Frycklund.

VÄL HEMMA EFTER DRYGT IO dagars i Armenien kom tröttheten. Vid ankomsten till Sverige sattes hundarna i fyra månaders karantän, något som väckte stor

frustration från hundförarna som hade hoppats att Räddningsverket lyckats utverka dispens, vilket inte varit möjligt.

Alla i teamet fick också träffa psykolog.

– Det var till stor hjälp, för oss framförallt att vi fick veta att det kunde komma en efterreaktion helt plötsligt.

– Vi satt hemma på nyårsaftonen och började bråka, det blev nästan flygande tefat. Men då förstod vi att det var efterreaktionen, och kunde börja skratta åt det i stället, berättar Gunnar Frycklund.

– När jag kom hem läste jag på löpsedlarna: Katastrof! Bensin-
priset går upp. Det var ofattbart.

Man omvärderar livet helt och hållet efter en sådan här insats, och ser vad som är viktigt och inte, betonar Yvonne Frycklund.

Nästan elva år senare blev makarna Frycklund tillfrågade om att delta i Räddningsverkets sök- och räddningsteam vid jordbävningen i Turkiet, augusti 1999. Det var aldrig någon tvekan om att ställa upp.

– Jag har aldrig en sekund ång-
rat att vi ställt upp och deltagit i detta. Det har gett en helt annan insikt om livet, säger Gunnar Frycklund.

– När jag i dag tittar på tv-
slag om liknande händelser ser jag det på ett annat sätt. Det är nästan så att man förnimmer lukterna.

STIG DAHLÉN

"Snälla ni, hjälp mig att söka efter min syster", vädjar kvinnan när en svensk hundförare passerar.

"Please, help me look for my sister," begs a woman as a Swedish dog handler passes.

After the earthquake

ON 7 DECEMBER 1988 there was an earthquake in Armenia, in what was then the USSR. About 25,000 people lost their lives.

The very next day, the SRSA had begun planning an operation there, at the request of the Swedish Ministry of Defence. The day after that, the USSR sent a request for help.

By Saturday 10 December, the Swedish team was in Leninakan, following an eight-hour wait for visas at Moscow airport.

"The old buildings were more or less still standing, but all the more recent architecture had collapsed. The situation was chaotic. As soon

recalls Gunnar Frycklund, who, with his wife Yvonne, participated in the operation as a dog handler.

Several international organisa-

"You really do value life in an entirely different way after an operation like this, and you see what's important and what really doesn't matter."

as our convoy of trucks arrived in the main square in Leninakan, people started trying to steal their contents. The drivers had to defend the vehicles with iron piping,"

tions were present in Leninakan to conduct search and rescue work, but there were no government officials to meet and coordinate the arriving teams.

“Some areas were probably searched several times and others not at all,” says Yvonne Frycklund

Wherever the team went, people begged them for help to find missing friends and relatives. Opposite our base camp there was a textile factory where the local people thought there might be some survivors, so it was natural to start there.

“I sharpened my senses as I entered the factory with the dog, filled with a sense of gravity. But the dog just turned and looked at me as if to say ‘what on earth are you doing?’” remembers Gunnar Frycklund.

“Then I realised that it was still a game for the dog. And that when I was that serious I wasn’t the same dog handler any more.”

THE TEAM DID NOT FIND any survivors in the textile factory. They headed towards the town centre and their search proved more fruitful there.

“We passed a house that was still under construction, and people told us there was no point searching there since no-one had moved into the house yet. But the dogs were clearly interested and wouldn’t give up,” remembers Yvonne Frycklund.

Nine metres down in a lift shaft they found 14 construction workers who had survived. It was a wonderful moment.

A TOTAL OF ABOUT 450 people were brought out of the rubble of the town alive. There is no data available on exactly how many were saved as a result of the Swedish operation, as the team’s re-

sponsibility focused on searching, not on rescue work.

THE SWEDISH TEAM soon noticed that their dogs had skills that other teams lacked. The French and Swiss teams had mountain rescue dogs that picked up the scent of survivors, corpses, and items of

clothing alike, just as mountain rescue dogs are trained to do.

“They came and asked us to bring our dogs to help them determine whether the people their dogs had found were alive or dead,” recalls Yvonne Frycklund.

THE SWEDISH RESCUE DOGS were trained for civil defence purposes, like searching for survivors in the aftermath of urban bombings. In practice that meant searching through collapsed buildings where there could be survivors in underground shelters or under piles of rubble. The Swedish dogs had never found dead people before, and when they encountered that situation they each reacted very differently.

“We were pretty harsh. There was a collection point for coffins beside our base camp, and we took the dogs to the coffins so that each

handler would find out how their dog reacted. That was how we learned to distinguish between the dogs’ signals for survivors and dead bodies,” says Gunnar Frycklund.

The conditions in Leninakan were gruelling. The team slept in Swedish military tents, and had to gather timber from the rubble to build fires to keep warm. The temperature hovered around zero. They cooked their freeze-dried food with mineral water, which was the only water available.

“In those conditions we were lucky to have each other. We were the only couple in the team,” says Yvonne Frycklund.

ONCE THEY CAME HOME from the 10-day operation, fatigue set in. Upon arrival in Sweden the dogs were placed in quarantine for four months, causing great frustration among the handlers as they had hoped the SRSA would manage to negotiate exemption from quarantine. This had proved impossible.

All the team members also saw a psychologist.

“That was really helpful. For us it was particularly useful to find out that we could get sudden delayed reactions.”

“At home on New Year’s Eve, we started to argue and it almost reached the point of broken crockery. Suddenly we realised that this was our delayed reaction, and we were able to laugh about it instead,” recalls Gunnar Frycklund.

“When I got back I read a headline that said ‘Catastrophe! Petrol prices soar’ and it seemed unbelievable. You really do value life in an entirely different way

Räddningshundarna var och är det viktigaste verktyget i sök- och räddningsarbetet.

Rescue dogs were, and still are, the most important tool in search and rescue work.

after an operation like this, and you see what's important and what really doesn't matter," says Yvonne Frycklund emphatically.

ALMOST ELEVEN YEARS LATER, the Frycklunds were asked to partici-

pate in the SRSA search and rescue team following the earthquake in Turkey in August 1999. They didn't hesitate for a second.

"I have never regretted participating in this kind of work, not for a moment. It's given me an entirely

different perspective on life," says Gunnar Frycklund.

"When I see similar incidents on television now, I see them in a completely different light. They seem so real that I can almost smell it."

Räddningsverkets erfarenheter visar att det är möjligt att bryta invanda könsroller, och att insatserna blir bättre av det.

RÄDDNINGSVRERKET/SRSA

The SRSA's experience shows that it is possible to break with established gender roles, and that operations are better as a result.

GENUSPERSPEKTIVET ÄR NÖDVÄNDIGT FÖR ATT NÅ ALLA

Utan genusperspektiv riskerar stödet till dem som drabbas av katastrofer och konflikter att missa halva befolkningen. Rent konkret kan det handla om minorna vid brunnen där kvinnor hämtar vatten, att matlagingsutrustning saknas eller var en grupp kvinnor befinner sig i rasmassorna efter en jordbävning.

Kvinnor och mäns skilda sociala roller vad gäller ansvar, arbetsuppgifter, rättigheter och skyldigheter kan leda till att de drabbas på olika sätt i katastrofer och konflikter. Därför behövs genusperspektiv i de internationella insatserna. Ett viktigt led i det är att kvinnor deltar i arbetet och är med och fattar beslut i alla led av en insats – planering, genomförande och utvärdering.

– Genusperspektivet behövs för att Räddningsverket ska ha effektivitet och kvalitet i insatserna, säger Susanne Kozak som är genusrådgivare på Räddningsverkets internationella avdelning.

Vägledande för Räddningsverkets

genusarbete är FN:s resolution 1325, som handlar om vikten av att kvinnor medverkar vid konfliktlösning och beslut om återuppbyggnad av ett samhälle efter en konflikt. Resolutionen tar också upp kvinnors utsatta situation vid konflikter och det internationella samfundets ansvar att motverka denna. Konkret innebär detta att kvinnor själva måste ha möjlighet att formulera de problem och de behov som de har, och vara med och utforma lösningar på problemen.

TOG FART I BÖRJAN AV 2000-TALET

Under de första tio åren av Räddningsverkets internationella verksamhet var männen i överväldigande majoritet både bland insatspersonal och chefer.

– Vi var länge medvetna om de faror som finns med att ha en dålig genushantering. Tyvärr var det mest snack och lite verkstad fram till att genusedebatten tog fart i samhället i början av 2000-talet. Vi hade då också fått varnande exempel från Försvarsmakten, där soldater i Kosovo

tävlade om sexuella erövringar, och förstod att det var dags att gå från ord till handling, säger internationella avdelningens chef Kjell Larsson.

I samband med en omorganisation fick Räddningsverket sin första genusrådgivare 2003. De första åren låg fokus på att förändra attityder inom organisationen, och på att utbilda den egna personalen – både insatspersonal och chefer – om vikten av att ha ett genusperspektiv i insatserna. Genusrådgivaren fungerade då som ett stöd till verkets projektledare för att få med genusperspektivet i planering, utförande och utvärdering av insatserna.

Genusarbetet har både ett internt och ett externt fokus. Det interna arbetet handlar om frågor som könsfördelning bland insatspersonal och att förändra attityder. Det externa perspektivet fokuserar på att innehållet i insatserna ska gynna kvinnor såväl som män.

– I och med FN:s resolution 1325 fick vi ordentligt genomslag för att och hur kvinnor ska medverka i insatserna.

Resolutionen blev det argument jag som chef behövde för att genomdriva genusperspektivet konsekvent och motivera medarbetarna, berättar Kjell Larsson.

År 2005 utfördes studien **Hinder och möjligheter för implementering av Resolution 1325**. Verkets fortsatta genusarbete utformades med stöd av de resultat och rekommendationer som kom fram i rapporten.

GENUSPERSPEKTIV PÅ ALLT

Alla delar av verksamheten ska ha ett inbyggt genusperspektiv. Målet är en jämn fördelning där minst 40 procent av insatspersonalen ska vara kvinnor. Det är inte bara en rättvisefråga, utan ofta också en förutsättning för att kunna nå och samverka med kvinnor i drabbade områden. I många situationer har det visat sig att kvinnlig insatspersonal har lättare att tala med och fånga upp kvinnors specifika behov. I vissa länder är det dessutom otänkbart för kvinnor att vända sig till manliga hjälparbetare, till exempel om de behöver sjuk- eller förlossningsvård.

Kunskap och möjlighet att reflektera över sin egen roll är viktigt för att genusperspektivet ska kunna genomsyra insatserna. Räddningsverkets projektledare och insatspersonal utbildas i genusfrågor, och får också specifik information om situationen för kvinnor i det land de ska åka till.

GODA EXEMPEL

Räddningsverkets baslägerkoncept har utvecklats de senaste åren för att passa för både män och kvinnor. Det innebär till exempel separerade dusch- och toalettutrymmen utan insyn.

I många projekt arbetar Räddningsverket med lokalt anställda – till exempel elektriker, logistikere och minröjare. Även för dessa eftersträvas en jämn könsfördelning.

Ett exempel på hur Räddningsverket arbetar med genusfrågor är en insats som genomfördes 2007. Uppdraget var att för UNHCR (FN:s flyktingkommissariat) köra 28 terrängbilar genom Kenya till södra Sudan. I uppdraget ingick även att instruera förare på plats. Genom kontakter med Kvinnliga Bilkåren kunde två kvinnliga fordonsinstruktörer – av totalt fyra – rekryteras. En av flera positiva effekter av den jämna könsfördelningen var att två kvinnor ur den lokala befolkningen blev utsedda att lära sig köra terrängfordonen.

– Vår erfarenhet visar att det är möjligt att bryta mönster, och att insatserna blir bättre av det, säger Susanne Kozak. Tyvärr är det svårt att rekrytera kvinnor i länder där det finns starka sociala koder om vad kvinnor får och inte får göra. Då är det viktigt att lyfta fram de kvinnor som rekryteras som förebilder och goda exempel.

GENDERFORCE

Räddningsverket ingår i samarbetspartnerskapet Genderforce tillsammans med Försvarsmakten, Polisen, Officersförbundet, Lottorna och Kvinna till Kvinna. Genderforce inleddes med ett projekt, inriktat på att förbättra svenskt arbete i katastrof- och konfliktområden så att resultatet kommer hela befolkningen i området till godo, att åsikter och behov från alla grupper i samhället respekteras och att mänskliga rättigheter och demokratiska värden stärks. Projektet avslutades vid årsskiftet 2007/2008 men samarbetet fortlever med tillskott av Folke Bernadotte Akademin som partner.

GENUSARBETET I DAG OCH I MORGON

I dag har arbetet skiftat fokus. Medvetenheten i genusfrågor har höjts, och personalen efterfrågar konkreta tips på hur de själva kan bidra till arbetet. Till stöd

finns en ny jämställdhetshandbok, med tips, goda exempel och checklistor för att kunna tillämpa ett genusperspektiv i alla insatser, vare sig de handlar om brobyggnation, minhantering, sök- och räddningsarbete eller någon annan insats. Handboken är dessutom tänkt att användas i utbildning av chefer och insatspersonal.

I dag återfinns genusperspektivet vid utvärderingen av varje insats. Dessutom genomförs fördjupade genusanalyser av vissa större projekt, och i och med att kunskaperna höjts och genusperspektivet integrerats i organisationen kan genusrådgivarna fokusera på att utveckla och fördjupa arbetet.

Ett annat sätt att arbeta är det Räddningsverket kallar genusrevision. Det omfattar både kvalitativ utvärdering av hur genusarbetet utvecklas och kvantitativa mått som hur andelen kvinnor bland insatspersonalen förändras. Men även om mycket hänt på kort tid, betonar Kjell Larsson att det är viktigt att fortsätta arbeta med även grundläggande frågor som attityder.

– Om vi släpper taget om genusfrågorna riskerar vi att det faller tillbaka till det gamla med en gång. Vi ska inte förledas att tro att det här är ett arbete vi klarat av en gång för alla.

Genom att rekrytera kvinnliga fordonsinstruktörer från Sverige till insatsen i Sudan blev det också lättare att rekrytera kvinnor ur lokalbefolkningen som förare av terrängfordon.

Recruiting female driving instructors from Sweden for the operation in Sudan also made it easier to recruit local women as drivers of the all-terrain trucks

A GENDER PERSPECTIVE IS NECESSARY

Without a gender perspective, assistance for those affected by disasters and conflicts risks missing half of the population. In practical terms, this could involve dealing with mines beside a well where women collect water, or a shortage of cooking equipment, or locating a group of women in the rubble following an earthquake.

The differing social roles of men and women – in terms of responsibility, tasks, rights and responsibilities – can cause them to be affected in different ways by disasters and conflicts. That's why international operations need a gender perspective. An important element of this is ensuring that there are women participating in the work and being involved in decisions at every stage of an operation – planning, implementation, and evaluation. The SRSA works to ensure that its operations reach all of those affected by disasters and conflicts.

"The gender perspective is necessary to ensure that the SRSA provides balanced assistance through high quality, effective operations," says Susanne Kozak, gender advisor at the International Department of the SRSA.

UN Resolution 1325 acts as a guiding light for the SRSA's work on gender. It highlights the importance of women's participation in conflict resolution and decision-making on reconstruction of a society after a conflict. The resolution also mentions the vulnerable position of women in conflict situations, and the international community's responsibility to counteract this. In practical terms, this means that women must be given the opportunity to express their problems and needs, and to participate in finding solutions to these problems.

INTERNAL AND EXTERNAL ASPECTS

For the first ten years of SRSA international work, men formed the overwhelming majority of operational staff and managers. "For a long time we were aware of the dangers of poor gender management. Unfortunately it was mostly talk and little action, until gender issues entered public debate after the turn of the millennium.

The Swedish armed forces had also given us cautionary examples of soldiers in Kosovo competing in terms of sexual conquests, and we realised it was time to go from talk to action," says Kjell Larsson, Head of the International Department.

When the SRSA went through a restructuring process in 2003, the first gender advisor was recruited. To begin with, the focus was on changing attitudes within the organisation and training personnel – both operational personnel and managers – on the importance of a gender perspective in operations. The gender advisor supported SRSA project managers in bringing a gender perspective into the planning, implementation and evaluation of the operations.

The SRSA's work on gender has both internal and external aspects. Internally, it involves looking at gender distribution among operational personnel and changing attitudes. The external perspective focuses on ensuring that the content of operations benefits women as much as men.

"UN Resolution 1325 brought a real breakthrough in terms of why and how women should participate in our operations. The resolution was the argument that I needed, as a manager, to implement a consistent gender perspective and motivate my colleagues," explains Kjell Larsson.

In 2005, a study called Obstacles and opportunities for the implementation of Resolution 1325 was carried out. The continuing gender work of the SRSA is informed by the results and recommendations of this report.

GENDER PERSPECTIVE IN ALL AREAS

All parts of the SRSA's work should have an inherent gender perspective. The goal is even gender distribution, with women making up at least 40 percent of operational personnel. This is not just a question of fairness, but often also a prerequisite for reaching and cooperating with women in affected areas. In many situations it has become apparent that female operational personnel are in a better position to speak to women and grasp their specific needs. What's more, in some countries it is unthinkable for women to turn to male aid

workers for help, for example if they need medical care or maternity care.

Knowledge and the chance to reflect on each person's role are important elements of ensuring that the gender perspective permeates all operations. The SRSA's project managers and operational personnel are trained in gender issues and receive specific information on the situation for women in the country in which they are going to work.

GOOD EXAMPLES

The SRSA's base camp concept has been developed in recent years to suit both men and women. For example, base camps have separate, private toilet and shower areas.

For many of its projects the SRSA recruits local workers such as electricians, logisticians and mine clearers. An even gender distribution is sought after in this area too.

One example of how the SRSA works with gender issues is an operation carried out in 2007. The mission was to drive 28 all-terrain trucks from Kenya to southern Sudan for the UNHCR. The mission also included training drivers in the field. Through contact with the national association of Swedish Women's Voluntary Motor Transport Corps, it was possible to recruit two female driving instructors, of a total of four. Among the positive effects of this even gender distribution was the fact that two women from the local population were chosen to learn to drive the all-terrain trucks.

"Our experience shows that it is possible to break patterns, and that the operations are better as a result," says Susanne Kozak. Unfortunately, it is difficult to recruit women in countries where there are strict social codes regarding what women can and cannot do. In such cases, it is important to present the women who are recruited as role models and good examples.

GENDERFORCE

The SRSA forms part of a partnership called Genderforce, along with the Swedish armed forces, the police, the Swedish Association of Armed Forces Officers, the

Anitha Walfridsson, logistiker på uppdrag i södra Sudan, diskuterar distributionen av skolmaterial med den lokala tjänstemannen Mathew Clement Musa. Insatsen är en del av Unicefs arbete för barns rätt till utbildning.

Anitha Walfridsson, a logistician participating in a mission in southern Sudan, discusses distribution of school supplies with local civil servant Mathew Clement Musa. The operation forms part of Unicef's work to protect children's right to education.

Swedish Women's Voluntary Defence Service, and the Kvinna till Kvinna Foundation. Genderforce began with a project based on improving Swedish work in disaster and conflict zones to ensure that the results benefit the entire population of the area; that opinions and needs from all groups in society are respected, and that human rights and democratic values are strengthened. The project came to a close at the end of 2007, but the partnership is still going strong with the addition of a new partner, the Folke Bernadotte Academy.

GENDER WORK TODAY AND IN THE FUTURE

Today, the SRSAs work on gender has changed its focus. Awareness of gender

issues has increased, and personnel are looking for practical tips on what they can do in this area. A new equality handbook provides help, giving tips, good examples and checklists to ensure that a gender perspective can be applied in all operations, regardless of whether they involve bridge construction, mine action, search and rescue work or other kinds of work. The handbook is also designed for use in training managers and operational personnel.

Today, the gender perspective is included in the evaluation of every operation. In the case of some larger projects, more in-depth gender analyses are carried out, and as knowledge levels have been raised and the gender perspective integrated into the organisation, the gender advisors

can focus on developing and deepening this work.

Another way of working is to carry out what the SRSAs calls a gender audit. This involves both qualitative evaluation of how the SRSAs work on gender is developing, and quantitative measurements of the changes in the proportion of women among operational personnel. Although a lot has happened in a short time, Kjell Larsson emphasises that it is important to continue working with basic issues such as attitudes.

"If we let our work on gender issues slide, we risk falling straight back into old patterns. We should not be deluded into thinking that we have finished this work once and for all."

DOLD FARA

Hidden danger

Varje år skadas omkring 20 000 människor av minor och oexploderad ammunition. Problemet utgör en dold fara, som hindrar en långsiktig återuppbyggnad av krigsdrabbade områden. Räddningsverket började arbeta med minhantering i Kosovo, direkt efter att striderna upphörde 1999.

Every year, around 20,000 people are injured by mines and unexploded ordnance. The problem is a hidden danger that prevents long-term reconstruction of war-torn areas. The SRSA began working with mine action in Kosovo as soon as hostilities ceased in 1999.

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Minröjare i Libanon. Mine clearance in Lebanon.

NÄR DEN JUGOSLAVISKA centralmakten gav upp och lämnade Kosovo i juni 1999, efter en 79 dagar lång strategisk bombkampanj av Nato, fanns stora mängder minor och oexploderad ammunition kvar i landet. Detta var ett stort hinder, både för de fredsbevarande styrkornas insatser och för möjligheterna till återuppbyggnad i landet.

Stora arealer jordbruksmark kunde inte brukas på grund av riskerna. Minor och oexploderad ammunition fanns också i industriområden, städer, byar och längs vägar. Möjligheterna för flyktingar att återvända till sina hem begränsades.

I direkt anslutning till att striderna upphörde genomförde Räddningsverket på Sidas uppdrag en rekognosceringsresa till Kosovo för att identifiera behoven av humanitärt stöd. Under resan begärde UNMIK, den FN-ledda civila administrationen i Kosovo, stöd till en internationell minröjningsinsats. Räddningsverket föreslog Sida att minröjning skulle ingå som en del av de svenska insatserna. Efter Sidas godkännande kunde insatsen påbörjas under september 1999.

RÄDDNINGSVERKET/SRSA

I arbetet med minhantering prioriteras de områden som är viktiga för lokalbefolkningen – som jordbruksområden, eller vägen till skolan.

Mine action work prioritises areas that are important for the local population – like agricultural areas, or routes to schools.

Första insatsen

Räddningsverket gjorde sin första insats inom minhantering i Kosovo. Den omfattade tre områden; utveckling och administration av mindatabasen IMSMA, kvalitetssäkring av minhundsekipage och kvalitetssäkring av sjukvårdsinsatser.

Rickard Hartmann, som i dag är chef för Räddningsverkets enhet för minhantering, var en av dem som deltog vid

WHEN THE YUGOSLAV FORCES gave up and retreated from Kosovo in June 1999, following Nato's 79-day strategic bombing campaign, they left behind large numbers of mines and unexploded ordnance in the country. This was a major obstacle, both for the work of the peacekeeping troops and for the country's future reconstruction.

Large areas of agricultural land were rendered useless because of the risks. Mines and unexploded ordnance were also present in industrial areas, towns, villages and roadsides, preventing many refugees from returning home.

Immediately after the ceasefire, the Swedish International Development Co-operation Agency (Sida) tasked the SRSA

with an assessment mission in Kosovo, to assess needs in terms of humanitarian aid. During this operation, UNMIK, the UN-led civil administration in Kosovo, requested help with an international demining operation. The SRSA suggested to Sida that demining should be included in the Swedish aid operation. Following Sida's approval, this operation began in September 1999.

The first project

The SRSA conducted its first mine action in Kosovo. The work covered three areas: development and administration of the IMSMA mine database; quality assurance of mine dog teams; and quality assurance of medical care.

insatsen i Kosovo. Han har en bakgrund som yrkesofficer, är utbildad vid K4 i Arvidsjaur och specialiserade sig där på sprängämnen. Han började sitt uppdrag för Räddningsverket i Kosovo strax efter ett uppdrag med militär minröjning i regionen.

– Arbetet i Kosovo innebar en ny typ av insats. Till stora delar stod vi inför moderna vapen och ammunition som vi inte tidigare hade sett, och som lämnats kvar sedan Nato gått in och bekämpat serbiska styrkor, berättar Rickard Hartmann.

Begränsa riskerna steg för steg

Den arbetsmetodik som alltid gäller för minhantering präglas av ett systematiskt säkerhetstänkande och en ständig utveckling. Information måste samlas in om varje typ av mina eller oexploderad ammunition innan röjningen kan börja. En viktig källa till information är internationella nätverk, som kan hjälpa till att identifiera och lämna upplysningar om nya typer av minor och oexploderad ammunition.

– Arbetsmetodiken syftar till att begränsa riskerna steg för steg. Det är ett oerhört komplext arbete, som innehåller många aspekter.

Rickard Hartmann illustrerar resonemanget med ett exempel. Det finns en oexploderad granat i ett hus, och riskområdet fastställs till 300 meter runt huset. Målet med röjningen kan då inte begränsas till att detonera granaten. Istället blir målbilden sammansatt – området ska evakueras och samtidigt ska man undvika skador på byggnader, vägar, elledningar och avloppssystem.

– Det handlar om allas säkerhet runt omkring. Ibland kan det till och med bli fråga om att säkra att det inte förekommer flygtrafik i området, i en del fall kan en detonation ha verkan upp till 1000 meter upp i luften. Det ingår också brandsatser i vissa ammunitionstyper, och som gör att

Södra Libanon 2006. Många bönder försöker själva samla upp klusterbomber på sin mark, med livet som insats. I den här plastbacken låg 60 stycken. De som samlat in dem måste ha haft en otrolig tur.

Southern Lebanon, 2006. Many farmers attempt to clear up the cluster bombs on their own land, risking their lives in the process. There are 60 of them in this crate. Whoever gathered them was extremely lucky.

en detonation kan leda till en stor brand, förklarar Rickard Hartmann.

Rent praktiskt finns det många sätt att lösa en situation med en oexploderad granat eller bomb i tätbebyggt område. Objektet kan flyttas, till exempel av en robot eller med hjälp av ett linsystem, för att sedan oskadliggöras på en annan plats. Man kan också skicka in personal för att helt eller delvis desarmera objektet genom att separera tändanordningen från sprängämnet. Om detonationskraften kan begränsas, kan den skadliga inverkan på området minskas genom att sandsäckar placeras runt objektet. Samtidigt måste ändå utrymning av området ske, något kan råka gå snett.

Kosovo väckte uppmärksamhet

Räddningsverket slutförde insatserna med minhantering i Kosovo år 2001, då FN klassificerade området som fritt från påverkan från oexploderad ammunition och minor. Stödet till FNs minröjningscenter

MINORNAS FIENDER

HUNDAR

Minhundar är särskilt tränade för att med hjälp av sitt luktsinne lokalisera minor. Hundarna styrs av en hundförare i skyddsutrustning. När en hund lokaliserar en mina sätter eller lägger den sig ned för att markera platsen, som sedan märks ut och undersöks.

VERKTYG

En snubbeltrådkännare används för att undersöka området ovanför marken. Det är en rak metalltråd som är ca 40 till 50 centimeter lång. Minröjaren låter tråden hänga till marken. Sedan rör hon den långsamt fram och tillbaka över området som ska röjas. När en snubbeltråd upptäcks, svingas kännaren bakåt och minröjaren kan följa snubbeltråden till sin källa.

Metalldetektorer används för att lokalisera nergrävda minor. När larmet tjuiter sätter sig minröjaren på huk eller lägger sig ner. Området undersöks med en minpik, en 30 centimeter lång metallstång med handtag. Minpiken vinklas och trycks ned i marken. Varje gång piken kommer i kontakt med ett objekt som hindrar dess rörelse, vilket kan vara en sten eller en mina, måste minröjaren varsamt gräva fram objektet ur jorden eller sanden med en handduk tills det blir synligt.

MAGNUS SEDIG

Specialist undersöker en klusterbomb för att fastställa lämplig åtgärd för destruktion.

A specialist examines a cluster bomb to establish the best way to dispose of it.

Om minröjaren lokaliserar en mina markeras området med en plastkon eller en flagga. Minröjaren återgår sedan till sin utgångspunkt och stänger av gången med två korsade pinnar för att förhindra att någon annan går in i det minerade området. I slutet av dagen förstörs alla minor på samma gång.

MASKINER

För att röja stora områden används pansarfordon, minplogar, minvagnar och minvältar. Maskinerna kör i raka linjer och spränger minor eller tar upp dem från marken. Mekanisk röjningsutrustning används ofta för att förbereda marken genom att hugga ned vegetationen, avlägsna snubbeltrådar och spränga minor. Minplogar är användbara vid humanitär minröjning då de ger en snabb tillgång till minerade områden. När de fästs fram till på en bulldozer, upptäcker de minor och flyttar dem åt sidan. Minvältar är effektiva för att säkra vägar som misstänks vara minerade genom att förstöra

och spränga minor med sin vikt. Även fast de är extremt tunga, svåra att transportera och omöjliga att använda i vissa terränger är de effektiva i den inledande fasen av minröjningen då de gör det möjligt att snabbt röja transportvägar och på så sätt återställa infrastrukturen.

DATAVERKTYGET IMSMA

Information Management System for Mine Action, IMSMA, är ett dataverktyg som ger värdefull information för ledning och beslut vid minröjningsinsatser. IMSMA kan bland annat samla information och skapa kartor över och rapporter från minröjningsaktiviteter, minriskutbildningar och minolyckor. IMSMA kan även följa upp minröjning samt assistera vid analys av insatser för att göra dem mer effektiva. Systemet har varit i bruk sedan 1999 och används för närvarande vid mer än 80 procent av alla minhanteringsprojekt.

SCANPIX

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Utbildning i manuell minröjning i Eritrea. Räddningsverket bidrog med stöd till FN-organet UNOPS i landet under åren 2001-2005.

Training in manual demining in Eritrea. The SRSA provided support for UNOPS in the country from 2001 to 2005.

THE ENEMIES OF MINES

DOGS

Mine dogs are specially trained to use their sense of smell to find and show the position of mines. Dog handlers dressed in protective attire lead the dogs. When a dog has located a mine, it sits or lies down to mark the spot, which is then cordoned off and investigated.

TOOLS

A trip wire sensor is used to check the area above ground. This is a straight metal wire about 40 to 50cm in length. The mine clearer hangs the wire down towards the ground. Then the wire is moved slowly backwards and forwards over the area to be cleared. When a trip wire is detected, the sensor swings back and the mine clearer can follow the trip wire to its source. Metal detectors are used to locate buried mines. When the alarm sounds, the mine clearer sits on their haunches or lies down. The area is then searched with a mine probe, a 30cm metal rod with a handle. The mine probe is angled and pressed down into the ground. Every time the movement of the probe is stopped by an object in the ground, which could be

a stone or a mine, the mine clearer must carefully uncover the object, using a towel, until it is visible.

If the mine clearer locates a mine, the area is marked with a plastic cone or a flag. The mine clearer then returns to their starting point and closes off the path with two crossed sticks, to prevent anyone else from entering the mined area. At the end of the day, all the mines that have been found are destroyed simultaneously.

MACHINES

Armoured vehicles, mine ploughs, mine disposal robots and mine rollers are used to demine large areas. These machines drive in straight lines and detonate mines or lift them out of the ground. Mechanical mine clearing equipment is often used to prepare the ground first, cutting down vegetation, removing trip wires, and detonating mines. Mine ploughs are useful in humanitarian demining, as they offer fast access to mined areas. When they are attached to the front of a bulldozer, they detect mines and move them to one side. Mine rollers are effective on roads that are suspected to be mined, as they destroy

and detonate mines using their weight. Although they are extremely heavy, difficult to transport and impossible to use on certain kinds of terrain, they are effective in the early stages of demining, as they make it possible to demine key routes quickly, thus restoring infrastructure.

IMSMA – AN INVALUABLE TOOL

The Information Management System for Mine Action (IMSMA) is a computerised tool that holds valuable information for management and decision-making in the context of demining operations, mine-risk education and mine-related incidents. The IMSMA can also follow up demining operations and help to analyse operations to make them more effective. The system has been in use since 1999 and is currently used for more than 80 percent of all mine action projects.

Rickard Hartmann, who currently manages the SRSA's mine action section, was a member of the team that was sent to Kosovo. He has a background as an army officer, trained at K4 in Arvidsjaur where he specialised in explosives. He began his work with the SRSA in Kosovo shortly after a military demining operation in the region.

"The work we did in Kosovo was a new kind of operation. We were largely facing modern weapons and ordnance that we'd never seen before, that had been left behind when Nato went in to fight the Serbian forces," explains Rickard Hartmann.

Step by step risk management

Mine action methods are characterised by systematic attention to safety and constant development. Information must be gathered on every type of mine or unexploded ordnance before demining can begin. In-

ternational networks form an important source, as they can help identify and provide information on new types of mines and unexploded ordnance.

"Our working methods seek to limit the risks at every stage. It is an incredibly complex and multi-faceted area of work."

Rickard Hartmann illustrates his point with an example. There is an unexploded grenade in a house, and the assessment is that everything within 300 metres of the house is at risk. As a result, the goal cannot simply be to detonate the grenade. Instead there is a complex series of objectives – the area must be evacuated, and at the same time it is vital to avoid damaging buildings, roads, electric cables, and sewage systems.

"We have to take the safety of everyone in the area into consideration. Sometimes we even have to ensure that no airborne traffic enters the area, as in some cases the effect of a detonation can reach up to 1000

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Eritrea, genomgång av olika typer av minor och oexploderad ammunition.

Eritrea, training in different types of mines and unexploded ordnance.

FAKTA OM MINOR

■ **En mina är ammunition** som är konstruerad för att explodera vid närvaro av en person eller ett fordon. Det finns två typer av landminor; personminor som detonerar från tyngden av en människa och fordonsminor som detonerar från tyngden av ett fordon.

■ **Det finns uppskattningsvis 70 miljoner minor nedgrävda i marken** i över 70 länder. Till det kommer stora mängder oexploderad ammunition, till exempel granater och flygburna bomber. En stor del av dessa är så kallade **klustervapen**. Klusterbomber är kapslar fyllda med hundratals mindre bomber som sprids över ett större område. En del av dessa bomber är så kallade blindgångare, som inte detonerar. De ligger kvar på marken och kan orsaka större skada än personminor.

■ **Minor och oexploderad ammunition förhindrar en långsiktig återuppbyggnad av krigsdrabbade områden.** De

hindrar flyktingar och fördrivna människor att återvända till sina hem, att få sjukvård och att odla jorden. De påverkar också miljön, kulturen och möjligheten att nå fred och försoning.

■ **Varje år dödas eller skadas upp till 20 000 människor av minor.** Det betyder att två personer lemlästas varje timme efter att ha trampat på minor.

■ **1997 antogs Ottawa-konventionen som förbjuder användning, produktion och lagring av personminor.** Sedan dess har mer än två tredjedelar av de 46 länder som då producerade minor officiellt avslutat sin tillverkning. Handeln med minor har praktiskt taget upphört. Ett mål sattes också upp om att alla minor ska vara röjda 2010. Hösten 2007 hade 156 stater undertecknat Ottawa-konventionen.

■ **Länder där det finns många minor** är Afghanistan, Angola, El Salvador, Etiopien,

Jemen, Kambodja, Kurdistan, Moçambique, Nicaragua, Somalia, Sudan och Vietnam.

■ **Oexploderad ammunition, till exempel klustervapen,** omfattas inte av Ottawa-konventionen eller någon annan internationell överenskommelse. Medan det totala antalet minor minskar för varje år, ökar mängden oexploderad ammunition.

■ **Inom Mine Action är Sverige och Räddningsverket** främst aktiva inom området kartläggning, utmärkning och övning samt kvalitetssäkring av minhundar, minröjningsutbildning och akutsjukvård. I de flesta fall sker stödet genom FN:s nationella koordinationscentrum för minröjning eller inom ramen för FN:s snabbinsatser för minhantering.

Källor: Svenska FN-förbundet och Räddningsverket

i Kosovo ledde till ett allt större internationellt intresse för Räddningsverkets tjänster. Svensk personal hade bidragit till att utveckla FN:s informationssystem för minhantering och till högre kvalitet och kunskap i sjukvårdsinsatserna i minröjningsorganisationerna. Även på området kvalitetssäkring av minhundsekipage hade den svenska personalen gjort goda insatser.

Sammantaget bedömdes hela den internationella minröjningsinsatsen i Kosovo hålla hög kvalitet och förhoppningar ställdes till att kunna höja den internationella standarden för minröjning med Kosovo-insatsen som måttstock.

Stöd till teknisk utveckling

De första åren präglades Räddningsverkets insatser, förutom av insatsen i Kosovo, av stöd till teknisk utveckling av system för minröjning. Till detta hör utvecklingen av maskinell minröjning och de svenska systemen Scan-Jack, Oracle och Mine-

Guzzler, som med Räddningsverkets hjälp testades i Kroatien.

Räddningsverket gav under år 2000 och 2001 även stöd till utvecklingen av gas-sensorsystem och undersökningar av hur explosivämnen sprider sig i jord och luft, samt undersökning av filtermaterial som används för att detektera explosivämnen.

Även samarbetet med svenska och internationella aktörer utvecklades de första åren. Internationellt har samarbetet dominerats av FN:s minhanteringsorgan UNMAS. Räddningsverket har också bidragit med stöd till det internationella centret för humanitär minröjning i Genève, GIHCD. Viktiga svenska samarbetspartners har varit Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC).

År 2001 inledde Räddningsverket en minhanteringsinsats i Eritrea. Insatserna organiserades och koordinerades, liksom i Kosovo, på plats av FN:s minröjnings-

FACTS ABOUT MINES

■ **An estimated 70 million mines are currently buried** in over 70 countries. That figure does not include large amounts of unexploded ordnance, such as grenades and airborne bombs. A large proportion of these are what is known as cluster bombs. Cluster bombs are capsules filled with hundreds of smaller bombs that spread out across a large area. Some of these bombs are duds, which do not detonate. They remain on the ground and can cause greater damage than anti-personnel mines.

■ **Every year up to 20,000 people are injured by mines.** That means that every hour, two people are maimed as a result of stepping on mines.

■ **In 2007, the Ottawa Convention was signed.** It prohibits the use, production and storage of anti-personnel mines. Since then, more than two thirds of the 46 countries that did manufacture mines

have ceased to produce them. Trade in mines has more or less ground to a halt. A goal of clearing all mines by 2010 was also set up. By late 2007, 156 nations had signed the Ottawa Convention.

■ **Countries with a large number of mines** include Afghanistan, Angola, Cambodia, El Salvador, Ethiopia, Kurdistan, Mozambique, Nicaragua, Somalia, Sudan, Vietnam, and Yemen.

■ **Unexploded ordnance, such as cluster bombs,** are not covered by the Ottawa Convention or any other international agreement. While the total number of mines decreases every year, the quantity of unexploded ordnance is increasing.

■ **Mines and unexploded ordnance prevent the long-term reconstruction of war-torn areas.** They prevent refugees and displaced persons from returning to their homes, getting medical care and

cultivating their land. They also have a negative effect on the local environment and culture, as well as on hopes of achieving peace and reconciliation.

■ **A mine is a munition designed to explode in the presence of a person or vehicle.** There are two types of landmines: anti-personnel mines, which are detonated by the weight of a person; and anti-vehicle mines, which are detonated by the weight of a vehicle.

■ **In the area of mine action, Sweden and the SRSA are primarily active in mapping, marking and clearing mines,** as well as in quality assurance of mine dogs, demining training and emergency medical care. In most cases, this support is channelled through the UN national co-ordination centre for demining, or within the framework for the UN's rapid response mine action operations.

Sources: United Nations Association of Sweden and SRSA

metres up into the atmosphere. Some types of ordnance also contain incendiary devices, so a detonation could lead to a major fire," explains Rickard Hartmann.

In practical terms alone, there are many ways to solve a situation involving an unexploded grenade or bomb in an urban area. The object could be moved, for example using a robot or a system of wires, in order to be disarmed in another location. It is also possible to send in personnel to fully or partly disarm the object by separating the ignition device from the explosive substance. If it is possible to limit the force of the detonation, placing sandbags around the object can reduce damage to the area. However, the area must always be evacuated in case something goes wrong.

Kosovo operation garnered attention

The SRSA completed its mine action operation in Kosovo in 2001, when the UN classified the area as free from unexploded

ordnance and mines. Swedish support to the UN demining centre in Kosovo had led to growing international interest in the SRSA's services. Swedish personnel had contributed to the development of the UN's information systems for mine action, and had brought higher quality and better medical care skills to the demining organisations. Swedish personnel had also gained acclaim in their work on assuring the quality of mine dogs.

On the whole, the entire international demining operation in Kosovo was judged to be of a high standard, and it was hoped that international standards for demining could be raised, using the Kosovo operation as a benchmark.

Support for technical development

Aside from the Kosovo operation, the early years of the SRSA's mine-related work was largely composed of supporting the technical development of systems for demining.

Förberedelser inför sprängning av oexploderad ammunition, Libanon.

MAGNUS SEDIG

Preparing to detonate unexploded ordnance, Lebanon.

center. Sedan dess har de geografiska verk-samhetsområdena blivit fler. År 2002 tillkom minhanteringsinsatser i Libanon och på Västbanken. Från 2003 och framåt har insatser också utförts i Afghanistan, Demokratiska republiken Kongo, Irak, Ryssland, Somalia, Sri Lanka, Sudan och Tchad.

De tre områden – informationssystem samt kvalitetssäkring av minhundar och sjukvårdsinsatser – som Räddningsverket arbetade med i den första insatsen i Kosovo, har funnits med i arbetet sedan dess.

Mindatabasen IMSMA har, bland annat genom svensk personals insatser, utvecklats från att vara ett arkiveringssystem till ett verktyg för praktiskt användande av information.

Nära källan

Det finns i dag minor och exploderad ammunition i ett 70-tal länder. Varje år dödas eller skadas omkring 20 000 människor i minolyckor. Situationen i varje land är unik. I vissa länder har kartläggningsarbetet kommit mycket långt, och beslutsfattarna har en god bild av problemens omfattning. I andra länder och områden finns mycket vaga uppgifter om spridningen av minor och oexploderad ammunition, och kartläggningen är inte alls eller bara delvis utförd.

– Lokal samverkan och informationsinhämtning är alltid viktig när det gäller kartläggning. Vi försöker komma så nära källan som möjligt, berättar Rickard Hartmann.

Räddningsverkets Per Bjerde instruerar lokalanställda i Libanon att inte vidröra träden under marksöket, sedan det blivit känt att dödsolyckor inträffat efter att klusterbomber ramlat ner från träden och exploderat.

GUNNO IVANSSON

Per Bjerde from the SRSA trains local employees in Lebanon not to touch the trees while searching the ground, as fatal incidents have occurred when cluster bombs have fallen from trees and exploded.

This included development of mechanical demining and the Swedish systems known as Scan-Jack, Oracle and Mine-Guzzler, which were tested in Croatia with the help of the SRSA.

In 2000 and 2001, the SRSA also supported the development of gas sensor systems and investigations into how explosive substances disperse in earth and air, as well as investigations of different filter materials used to detect explosive substances.

Cooperation between Swedish and international players was also developed from the beginning. In international terms, this cooperation has primarily taken place through UNMAS (the United Nations Mine Action Service). The SRSA has also lent its support to the GIHCD (Geneva

International Centre for Humanitarian Demining). Key Swedish partners have been the Swedish Defence Research Agency and the Swedish EOD and Demining Centre (SWEDEC).

Spreading across the world

In 2001, the SRSA began a mine action operation in Eritrea. The operation was organised and coordinated on-site, as in Kosovo, by the UN mine action centre. Since then, work has spread across more and more geographical areas. In 2002, mine action operations were carried out in Lebanon and the West Bank. Since 2003, operations have been conducted in Afghanistan, Chad, the Democratic Republic of Congo, Iraq, Russia, Somalia, Sri Lanka, and Sudan.

– I Kosovo intervjuade vi lokalbefolkningen och hade kontakt med militär från båda sidor. Vi hade både kontakt med lokala militära chefer som ansvarat för att lägga ut minor och bybor som med egna ögon sett olyckor. Men i Sudan där kriget pågått i 15 år är bilden mer komplicerad. Där handlar det om att lägga pussel med uppgifter om sådant som hänt under lång tid.

Intervjuer med lokalbefolkning och militärer kombineras med uppgifter från sjukhus om var minskador inträffas. Informationen samlas i IMSMA-systemet, där uppgifter om befolkningstäthet, infrastruktur, vattentäkter med mera läggs till. Resultatet blir ett beslutsunderlag som är till god hjälp vid prioritering av minröjningsinsatser.

Om man efter den inledande informationsinhämtningen och kartläggningen bedömer att ett område kan vara minerat, genomförs en så kallad teknisk kartlägg-

ning. I praktiken innebär detta att man, vanligen genom röjning, verifierar om området är minerat.

Ackreditering, funktionskontroll och kvalitetssäkring

Det finns flera metoder för att säkra att minröjning utförs på säkert sätt och med hög kvalitet.

Minhundar testas genom att söka av i förväg preparerade fält med desarmerade minor, och ska hitta samtliga minor för att bli godkända.

Kvalitetssäkring av sjukvårdsinsatser i minröjningsarbetet innebär att bygga upp hela system, från de första akuta insatserna i fält till transporter, kanske med flyg eller helikopter, till akutsjukhus. Sjukvårdskedjan prövas mot olika scenarier – minolyckor av olika slag – som kan inträffa under minröjningen. Varje led i kedjan och varje funktion kvalitetssäkras.

Säkerhetstänkande är basen för allt

The three areas that the SRSA worked with in its first operation in Kosovo – information systems and quality assurance of mine dogs and medical care – have continued to be key elements of the work since then.

The IMSMA mine database has developed, thanks in part to the work of Swedish personnel, from an archiving system to a tool for practical use of information.

Close to the source

Mines and unexploded ordnance are currently present in around 70 countries. Every year, around 20,000 people are killed or injured in mine-related incidents. The situation in each country is unique. In some countries, mapping of problem areas has come a long way, and decision makers have a good picture of the scope of the problem. In other countries and areas there is only vague information on the distribution of mines

and unexploded ordnance, and the available documentation is poor or non-existent.

“Local collaboration and information gathering is always an important part of the mapping process. We try to get as close as possible to the source,” explains Rickard Hartmann.

“In Kosovo, we interviewed the local people and had contact with both armies. We talked to local military officers who had had the responsibility of laying mines, and villagers who had seen incidents with their own eyes. However, in Sudan, where the war has been going on for 15 years, the situation is much more complex. There we have to put together a jigsaw using information about events over a longer period.”

In addition to interviews with local people and soldiers, data comes from hospitals regarding where mine-related injuries happen. The information is compiled in the

Utbildning i manuell minröjning i Libanon 2007. I Libanon pågår Räddningsverkets hittills största insats inom området minor och oexploderad ammunition. Här arbetar fem team med drygt 90 anställda, varav ett 80-tal libaneser, med att söka och oskadliggöra oexploderade klusterbomber.

IVAR RÖNNBÄCK

Training in manual demining in Lebanon, 2007. The SRSA's largest operation so far is currently ongoing in Lebanon, working with mines and unexploded ordnance. Five teams with a total of over 90 members – around 80 of whom are Lebanese – work on searching for and disarming unexploded cluster bombs.

METODER FÖR MINRÖJNING

Minröjning sker idag ofta med en kombination av olika metoder – **maskinell, manuell** (minröjare med metalldetektorer och minpikar) samt **minhundar** med förare. Valet av metod beror på förutsättningarna, och strävan är alltid att uppnå högsta nivå av säkerhet och effektivitet.

Om det finns utrustning för maskinell minröjning är detta ofta en första åtgärd, till exempel om vegetationen är hög och det skulle ta lång tid och vara riskfyllt för människor att ta sig fram. Det finns till exempel maskiner som arbetar med roterande delar som både röjer vegetation och utlöser eller slår sönder minor. Andra har en vals som rullar mot marken med högt tryck och utlöser eventuella minor. Maskinerna kan vara fjärrstyrda eller styras av en förare som sitter i maskinen. Förarhytten är då förstärkt så att föraren inte skadas om en mina exploderar.

Det kan finnas minor eller

EVALENA LINDBRÄCK

Tusentals minor har hittats på libanesisk mark.

Thousands of mines have been found on Lebanese grounds.

delar av minor kvar i marken efter en maskinell minröjning. Därför sker ofta minhundsökning efter den maskinella röjningen. Hundarna tränas att känna igen lukten av sprängämnen – ofta trotyl – och markerar för hundföraren när den lokaliserat en mina.

Sökning med minhundar

anses vara en säker metod och kan även användas som enda röjningsinsats.

Men även denna metod har sina begränsningar. Det kan finnas faktorer i miljön som försvårar för hundarna och deras förare, till exempel stark vind eller att minorna innehåller explosivämnen som

hundarna inte har fått träning på.

Manuell minröjning med metalldetektorer är förmodligen den dominerande metoden för minröjning. Detektorerna ger utslag på metallföremål i marken, vilket innebär att det kan bli ett stort antal signaler på sådant som inte är minor i ett område med mycket metallföremål i marken. Samtidigt kan varje utslag röra sig om en mina, och föremålet måste kontrolleras med största försiktighet. En del av de minor som tillverkats under senare år innehåller så lite metall att det försvårar arbetet att förlita sig på metall-detektorer.

Ett sätt att kombinera metoder för minröjning är att först göra en maskinell röjning och därefter låta två minhundar, efter varandra, söka igenom området. Det är också vanligt att kombinera manuell minröjning med sökning med minhundar.

arbete med minröjning. Det är helt avgörande att all personal orkar hålla koncentration och uppmärksamhet på topp under hela arbetet. Undersökningar av professionell minröjningspersonal visar att även om det finns risker i arbetet har säkerhetsarbetet ändå stor effekt.

Större och bredare verksamhet

De senaste åren har Räddningsverkets insatser för minhantering vuxit i omfattning. Fler insatser genomförs och med större personalstyrka. Utbildningsverksamheten har byggts ut. De svenska insatserna har också breddats och delvis ändrat karaktär.

I allt större omfattning efterfrågar FN Räddningsverkets kompetens för att leda,

planera och genomföra stora och komplexa insatser under svåra förhållanden. Ett exempel är Räddningsverkets stöd till FNs minhantering i Sudan, som bland annat omfattar operativ ledning och logistikinsatser.

I dag har Räddningsverket avtal med FN om att bidra med resurser vid snabbinsatser, så kallad *Rapid response*, inom minhantering. Den första snabbinsatsen skedde under 2003. Då fick Räddningsverket ett uppdrag i Irak med att stödja FN-organet UNMAS med röjning av oexploderad ammunition och samordning av minröjningsverksamhet.

År 2006, i samband med eldupphöravtalet mellan Israel och Hizbollah i Li-

DEMINING METHODS

These days, demining often involves a combination of different methods – **mechanical, manual** (mine clearers using metal detectors and mine probes) and **mine dogs** with handlers. The choice of method depends on the circumstances, and the ambition is always to reach the highest possible level of safety and effectiveness.

If equipment for mechanical demining is available, this is often the first measure taken, for example in cases where there is overgrown vegetation and it would be risky and time-consuming for people to enter the area. There are machines with rotating blades, which clear the vegetation and trigger or break mines. Others have a roller that rolls along the ground applying high pressure, triggering any mines they encounter. These machines can be controlled remotely or by a driver who sits on the machine. The driver's cabin

is reinforced to ensure the driver is not harmed if a mine explodes.

It is possible that mines or parts of mines may be left in the ground after mechanical demining. That's why a mine dog search is often carried out after mechanical demining. The dogs are trained to recognise the smell of the explosive – often TNT – and they indicate to their handlers when they have located a mine.

Searching with mine dogs is judged to be a safe demining method, and can even be used on its own. However, this method does have its limitations. Environmental factors – such as strong winds or mines containing explosives other than those the dogs have been trained to recognise – can make it difficult for the dogs and their handlers.

Manual demining using metal detectors is probably the dominant method used. Metal

PETER HOLMSTRÖM

Mekanisk minröjning i Libanon.
Mechanical demining in Lebanon.

detectors indicate where there are metal objects buried in the ground. In areas containing a lot of buried metal, they do emit a large number of signals for objects that are not mines. Nonetheless, every object detected could be a mine, and must be checked with all due caution. Some mines manufactured in recent years contain

so little metal that they make it difficult to rely on metal detectors.

One way to combine demining methods is to begin with mechanical demining and then take two mine dogs through the entire area one after another. It is also common to combine manual demining with mine dog searches.

IMSMA system, where facts and figures including population density, infrastructure and water supply are added. The result is a set of information that is extremely useful in setting priorities for demining operations.

If, following an initial gathering of information and mapping, it is thought that an area may contain mines, the next step is technical mapping. In practice, this means checking whether the area is mined, usually by doing some demining work.

Quality assurance

There are several ways to ensure that demining is carried out in a safe way and thus assure the quality of the operation.

Mine dogs are tested by taking them through a field laid with disarmed mines. They must find all the mines in order to be approved.

Quality assurance of medical care in relation to demining work involves building up entire systems, from the first emergency measures in the field to transport, perhaps by plane or helicopter, to the accident and emergency department of a hospital. The medical care chain is tested on different scenarios – different kinds of mine-related incidents – that could happen as part of the demining process. Every link in the chain and every activity is quality assured.

Attention to safety is fundamental to all demining work. It is absolutely crucial that

MATS GUSTAVSSON

Denna odetonerade bomb har antagligen studsat på andra hus för att till slut hamna på det här hustaket i södra Beirut. Den svenska styrkan ger råd till den libanesiska armén om hur situationen ska hanteras.

This unexploded bomb probably bounced off other buildings before ending up on a rooftop in southern Beirut. The Swedish team advises the Lebanese army on how to handle the situation.

banon, startade Räddningsverkets hittills största insats inom området minor och oexploderad ammunition. I spåret av striderna fanns uppskattningsvis 1-2 miljoner oexploderade klusterbomber kvar i södra Libanon. Stora mängder blindgångare finns i jordbruksområden, men de finns även i tätbebyggda områden.

Räddningsverkets insatser i södra Libanon startade i mindre skala, men har vuxit till att sommaren 2008 omfatta fem team med drygt 90 anställda, varav ett 80-tal libaneser. Ett av teamen (så kallat EOD-team, Explosive Ordnance Disposal Unit) arbetar med akut uppkomna situationer och rycker exempelvis ut när enstaka klusterbomber eller andra typer av oexploderad ammunition har påträffats. Tre större team

(BAC-team, Battle Area Clearance) arbetar med att metodiskt söka och oskadliggöra bomber i större områden där klusterbomber har fällts. Det femte teamet, som är maskinellt, har två bepansrade hjullastare utrustade med krosskopa och arbetar ofta med att bearbeta och röja i rasmassor efter skadade hus. Teamet har även, i stöd till FN i Libanon, genomfört minröjningsinsatser.

– För Räddningsverket har arbetet i Libanon varit väldigt utvecklande, främst för att det är den första insatsen i den storleksordningen på det här området. Vi har fått stor operativ erfarenhet som vi redan nu har haft nytta av vid liknande insatser, till exempel i Kongo, säger **Magnus Sedig** vid Räddningsverkets enhet för minhantering. ●

all personnel are able to keep their levels of concentration high and their attention on the job throughout each working day. Surveys of professional demining personnel show that although the work is risky, attention to safety is nonetheless worthwhile and effective.

Expanding activities

In recent years, the SRSA's mine action operations have expanded. More operations are carried out and more personnel are involved in this work. Training activities have been extended. The Swedish operations have also widened in their scope and in some ways changed their focus.

The SRSA is increasingly in demand with the UN as a result of its skills in leading, planning and implementing large-scale, complex operations in difficult circumstances. One example is the SRSA's support of UN mine action in Sudan, which includes operational management and logistics operations.

The SRSA has an agreement with the UN to provide resources for rapid response operations for mine action. The first rapid response operation was carried out in 2003. The SRSA was tasked with supporting UNMAS (the United Nations Mine Action Service) in clearing unexploded ordnance and coordinating mineclearing work.

In 2006, at the time of the ceasefire agreement between Israel and Hezbollah in Lebanon, the SRSA's largest operation so far in the area of mines and unexploded ordnance was launched. In the aftermath of the conflict, it was estimated that 1-2 million unexploded cluster bombs had been left in southern Lebanon. Large numbers of unexploded shells were located in agricultural areas, but many were also uncovered in urban areas.

The SRSA's operations in southern Lebanon started on a small scale, but by the summer of 2008 they had grown to en-

IMR RONNBACK

Skyddsutrustningen är viktig för minröjare.

Protective equipment is important for mine clearers.

compass five teams with over 90 personnel, around 80 of whom are Lebanese. One of the teams (the Explosive Ordnance Disposal Unit) works with emergency situations. For example, they respond to alarm calls when cluster bombs or other kinds of unexploded ordnance are found. Three larger BAC (Battle Area Clearance) teams work methodically to search for and render harmless cluster bombs dropped over large areas. The fifth team, a mechanical team, has two armoured excavators with crusher buckets, and often works on clearing the rubble of damaged buildings. This team has also provided support for the UN in Lebanon in carrying out demining operations.

“The work in Lebanon has helped the SRSA to develop, primarily because this is our first operation of this size in this area. We have gained a wealth of operational experience, which we have already put to good use in similar operations, for example in the Democratic Republic of Congo,” says **Magnus Sedig** at the SRSA Mine Action Section. ●

”Hos hundarna ser jag bara möjligheter”

VID DET FÖRSTA SAMTALET med Joakim Svensson svarar han i mobiltelefon mitt ute på ett minfält i Libanon. Samtalen med honom ger en handfast inblick i minröjningens vardag.

Senare samma dag står Joakim fortfarande ute på minfältet, en detonation har just skett och planerna får ändras.

Först sent på eftermiddagen kan han prata, på en svajig telefonlinje som bryts flera gånger. Men engagemanget för minhundarna går fram.

– Jag blir ofta positivt överraskad av minhundarna. Det har till exempel hänt flera gånger att en hund som bara tränats på trotyl även markerar för andra sprängämnen, berättar han.

– Tränade hundar verkar reagera på saker som vi människor inte förstår. Vi har minst 40 procent kvar av hundens kapacitet, som vi ännu inte kan utnyttja.

Joakim Svensson har en bak-

grund som officer och hade arbetat med spårhundar och minhundar inom försvaret när han blev tillfrågad om att delta vid Räddningsverkets insats i Kosovo år 2000. Sedan dess har det blivit betydligt fler uppdrag i Bosnien, Kroatien Afghanistan och nu i Libanon.

EN MINHUND GRUNDTRÄNAS oftast på trotyl. Rent praktiskt går

”Hundar kan hitta väldigt små mängder trotyl, upp till en meters djup i marken. Det är människan som måste kämpa mot sina begränsningar för att kunna lära och förstå hunden.”

det till så att hunden får lukta på ett antal burkar, varav en innehåller trotyl. När hunden stoppar nosen i rätt burk får den sin belöning. Allteftersom varierar sökningen och hunden ställs inför svårare uppgifter, till exempel att bara markera om det bara finns en viss mängd trotyl och inte bara små doftspår. De flesta hundar tränas också på andra sprängämnen.

– Hundar kan hitta väldigt små mängder trotyl, upp till en meters djup ner i marken. Det är människan som måste kämpa mot sina begränsningar för att kunna lära och förstå hunden.

Traditionellt används mest raserna schäfer och labrador som

minhundar, på senare år också malenois (belgisk vallhund).

– Det är hundraser vi har erfarenhet av och vet hur de beter sig. Men vi tittar i dag även på andra raser, till exempel Jack Russell-terriers. De egenskaper vi letar efter är ett bra sökdriv. Hunden måste tycka att det är roligt och spännande att söka. Sedan måste det också vara en mentalt stabil hund,

så att vi inte får hanteringsproblem ute i fält.

EN I SAMMANHANGET ny hundras med bra sökdriv skulle kunna göra det möjligt att korta träningstiden för minhundar, som i dag i genomsnitt ligger på 12 månader. En ras med mindre storlek än schäfer och labrador skulle också underlätta transporter och minska åtgången av hundmat.

Både tikar och hanhundar arbetar med minsökning. Tikar begränsas av att de inte kan arbeta under löpperioden, medan hanhundarna kan vara besvärliga för att de hela tiden ska mäta sig med varandra.

MINHUNDAR

■ De flesta svenska minhundar är schäfrar eller labradorer.

■ På fem minuter kan en minhund söka av ett misstänkt område om 100 kvadratmeter.

■ Utbildningstiden för en minhund är i genomsnitt cirka ett år.

Stefan Kärrman och hunden Jackie på FN:s träningsområde i Klaya, södra Libanon. Hunden söker tio meter rakt fram och kallas sedan tillbaka till hundföraren. Bilden till höger: Jackie får sin belöning för ett bra utfört arbete.

Stefan Kärrman and Jackie the dog at the UN training area in Klaya, southern Lebanon. The dog searches ten metres straight ahead and is then called back to its handler. Right: Jackie is rewarded for a job well done.

Människor behöver tid på sig för att ställa om till nya förhållanden i ett annat land och det gäller också hundar. Men Joakim Svensson menar att hundar klarar omställningen bättre än människor – mycket beroende på att de har samma bur som hemma och äter samma mat till skillnad mot människan som måste anpassa sig till nya omständigheter. Viktigast är att hunden lär känna de luktbilder som finns i den nya miljön.

Hemresan från arbetet som minhund är betydligt värre – åtminstone för europeiska hundar. Då väntar nämligen en karantänsperiod, som även med dispens är lång för hunden. Den långa väntan innebär att hunden har tråkigt och tappar i kondition.

KARANTÄNSBESTÄMMELSERNA gör att europeiska hundar inte kan ha så många uppdrag jämfört med hundar från exempelvis afrikanska

länder utan karantänskrav. Dessa hundar kan åka från uppdrag till uppdrag över hela världen.

– Helst ska man träna och behålla en hund i den miljö där den ska vara operativ, menar Joakim Svensson.

HUND OCH HUNDFÖRARE är ett team, och kommer det en ny förare tar det tid att lära känna varandra. Det sker en testning från båda håll, och inte sällan provar

hunden att markera stup i kvarten för att få belöning.

– Hundförare är också ett speciellt klientel. Få jobb är så påfresande. Du måste ha full koncentration på varje rörelse hunden gör. Du kanske inte hittar något på sju veckor, sedan har du det plötsligt framför dig. Det kräver sina individer, med stor mental uthållighet.

ALLA HUNDAR KLARAR INTE de tester som ingår i kvalitetssäkringen, och som bland annat innebär att de måste hitta samtliga minor på ett preparerat testfält.

– Jag ser det som ett kvitto på att kvalitetssäkringen är bra. Andra försöker använda detta mot minhundarna. Men av de tre huvudmetoderna hund, maskin och manuella så är hundtesterna de mest utvecklade i minröjningsprogrammen.

Även om Joakim Svensson själv

inte röjer minor, är hans arbete förknippat med risker.

– När teamen är ute operativt går jag bakom dem för att kontrollera deras arbete. Om de inte har gjort sitt jobb ordentligt innebär det en risk för mig, berättar han.

– Det är ett farligt yrke och det händer olyckor. Jag har sett civila offer och hur deras familjer påverkats.

Joakim Svensson berättar att han försöker hålla en professionell balans, som ibland kan innebära att kunna slå av och på sina egna känslor.

– Om jag har sett en olycka resonerar jag så att det kommer att hända igen så länge minorna finns kvar. Det blir inte bättre av att jag åker hem, snarare tvärtom.

– Ofta möts jag av tacksamhet och glädje. Många människor har svårt att förstå att vi är beredda att offra våra liv i Sverige för att göra

detta, men för oss som arbetar med det här känns det inte som vi gör det med livet som insats – vi är nogna med att följa arbetsinstruktionerna.

SLENTRIAN ÄR DEN STÖRSTA faran för var och en som arbetar med minhantering. Det finns klara arbetsmetoder och rutiner för arbetet, ändå är slentrianen den främsta orsaken till de olyckor som ändå sker.

– Jag har satt upp som regel för mig själv att inte vara ute mer än 1-1,5 år i taget, både för att hålla slentrianen borta och för att inte tappa det dagliga livet i Sverige. Och så har jag satt upp minnesord innanför min dörr:

- Håll dig till reglerna.
- Tänk på grunderna.
- Ta inga risker.

– Detta påminner mig själv om vad jag håller på med.

RÄDDNINGSVRERKET HAR GOTT rykte internationellt för arbete med minhundar. Joakim Svensson tror att det i grund och botten beror på politiska beslut.

– Sverige och Sida har satsat pengar på minhantering och byggt upp SWEDEC, Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum. Räddningsverket har kommit in som en booster till svensk minhantering.

– Sedan tror jag vi också har en bra ledarskapstradition, vi tänker brett och satsar mycket på utbildning och förberedelser. Det finns inte heller så många som håller på med minhundar på managementnivå, som kan se till helheten och hur man bäst löser uppgiften med rätt kombination av resurser.

RÄDDNINGSVRERKET/SRSA

Joakim Svensson kontrollerar att hundekipagen arbetar efter de regelverk som gäller. Bilden är tagen i området Aim Majdalian nära Jezzim i södra Libanon. De pinnar som satts upp längs vägen markerar gränsen mellan säkert och osäkert område.

Joakim Svensson checks that the dog team is working according to the relevant regulations. This picture was taken in Aim Majdalian, near Jezzim in southern Lebanon. The sticks along the path mark the boundary between safe and unsafe territory.

Sök! Hundföraren Heinrich Harmse från SDS, Special Dog Service, Sydafrika, skickar ut sin minhund Mighty i en övningsruta. EVA-LENA LINDBÄCK
Search! Dog handler Heinrich Harmse from SDS, special dog service, in South Africa, sends out his mine dog Mighty in a training exercise.

“The dogs’ potential is without limits”

JOAKIM SVENSSON ANSWERS his mobile in the middle of a Lebanese minefield. Speaking to him gives a remarkable insight into an average day of demining.

Later the same day Joakim is still out in the minefield – there has been a detonation and his plans have changed.

Later in the afternoon he gets the first chance to talk. The crackly phone connection cuts out

several times, but Joakim’s enthusiasm for mine dogs comes across clearly.

“I am often positively surprised by mine dogs. For example, on several occasions I’ve found that a dog that has only been trained to recognise TNT also recognises other explosive substances,” he explains.

“Trained dogs seem to react to things that we humans don’t

understand. At least 40 percent of the dogs’ capacity is as yet unused – we don’t know how to tap in to that potential yet.”

JOAKIM SVENSSON HAS a background as an army officer, and he had already worked with tracker dogs and mine dogs in the armed forces when he was asked to participate in the SRSA’s operation in Kosovo in 2000. Since then he has

been on many more missions to Bosnia, Croatia, Afghanistan and now Lebanon.

The basic training of a mine dog is based on TNT. The way it works is that the dog gets to smell a number of cans, one of which contains TNT. When the dog puts its nose into the right can it receives a reward. Then the search becomes more varied and the tasks become more difficult, for example, noticing whether there is a certain quantity of TNT and not just minor scent traces. Most dogs are also trained on other explosives.

“Dogs can find very small quantities of TNT buried up to a metre deep. We humans have to battle our limitations to be able to learn and understand the dog.”

TRADITIONALLY, ALSATIANS and Labradors have been used as mine dogs, but in recent years Belgian Shepherd dogs have also been used.

“We have experience of these breeds and we know how they behave. However, we’re currently looking at other breeds, such as Jack Russell terriers. One of the qualities we’re looking for is a good scenting instinct. It’s important that the dog finds the work fun and exciting and has a good internal

motor. It must also be a mentally stable dog, so that we don’t get handling problems in the field.”

A new breed of dog to this context, with a good scenting instinct, could make it possible to cut the time spent training mine dogs, which is currently around 12 months. A smaller breed than the Alsatian or Labrador would also make transport easier and reduce the quantity of dog food consumed.

“Dogs can find very small quantities of TNT buried up to a metre deep. We humans have to battle our limitations to be able to learn and understand the dog.”

BOTH MALE DOGS AND BITCHES are used in mine searches. There are limitations with bitches because they cannot work when on heat, while male dogs can be difficult to work with, as they constantly seek to compete with each other.

People need time to get accustomed to new conditions in a different country, and the same applies to dogs. According to Joakim Svensson, however, dogs are much better at dealing with this transition than humans – partly because they have the same cage and eat the same food, while humans have to adapt to new circumstances. The most important thing for dogs is to get to know the common scents in the new environment.

The journey home from an

operation is much worse for mine dogs – for European dogs at least. A quarantine period awaits them on return, which, although shortened for mine dogs, still involves a long wait. As a result, dogs get bored and lose some of their physical fitness and skills.

Because of these quarantine regulations, European dogs cannot undertake as many operations as dogs from African countries that don’t have quarantine regulations. These dogs can travel from operation to operation all over the world.

“The best thing is to train and maintain a dog in the environment in which it works,” Svensson says.

THE DOG AND ITS HANDLER are a team, and if a new handler takes over it takes time for them to get to know each other. They test each other, and often the dog pretends to find a mine every five minutes just to get the reward.

“Dog handlers are also a unique breed. Few jobs are this trying. You have to have full concentration on the dog’s every movement. You might not find anything for seven weeks, and then all of a sudden there’s one right in front of you. The job demands individuals with great mental stamina.”

Not all dogs pass the tests that form part of the quality assurance process, one of which is to find every mine laid out in a test field.

“I see that as proof that the quality assurance process is good. Others try to use this information against the mine dogs, but out of the three main methods – dogs, mechanical and manual – the dog tests are the most well-developed in demining operations.”

MINEDOGS

- Most Swedish mine dogs are Alsati-ans or Labradors.
- A mine dog can search an area of 100 square metres in five minutes
- A mine dog can sniff out an anti-personnel mine buried up to a metre deep.
- The training period for a mine dog is about a year, on average.

ANDERS GUNNARLITZ

I Kosovo tog Räddningsverket fram en bana där minhundar testades innan de godkändes för minröjning.

Testing mine dogs in a training area in Kosovo.

Although Joakim Svensson doesn't do demining work personally, his work still involves risks.

"When the teams are out at work, I walk behind them to check their work. If they haven't done their job properly then I am at risk," he explains.

"It's a dangerous line of work, and accidents do happen. I've seen civilian victims and the effects on their families."

Joakim Svensson explains that he tries to maintain a professional balance, which sometimes requires the ability to switch his own feelings on and off.

"If I see an accident happen, my reasoning is that the same thing will happen again as long as there are mines left. Things don't get better if I go home – they get worse."

"Often I am met by gratitude

and happiness. People often find it hard to believe that we are prepared to sacrifice our lives in Sweden to do this, but for those of us who are in this line of work, it doesn't feel like we are laying down our lives – we are very careful in following instructions."

ROUTINE IS THE BIGGEST DANGER for everyone who works with mine action. There are clear working methods and procedures, but routine is the main cause of the accidents that do happen.

"I have made a rule with myself not to be in the field for more than a year and a half at a time, both to break up the routine and to maintain contact with my daily life in Sweden. And I have a few key phrases on the inside of my door: 'Stick to the rules. Remember the

basics. Don't take any risks.' They remind me of what I'm doing."

The SRSA has a good reputation internationally for its work with mine dogs. Joakim Svensson believes that that is essentially a result of political decisions.

"Sweden and Sida have invested money in mine action and established SWEDEC – the Swedish EOD and Demining Centre. The SRSA has also boosted Swedish mine action."

"Also I believe we have a good tradition of leadership, we're open-minded and we invest a lot in training and preparation. There are not many people out there who work with mine dogs at a management level, who can see the big picture and the best way to achieve a task with the right combination of resources."

Ivo Palm njuter av en kort regnskur i Somalias hetta och stäpplandskap.

Ivo Palm enjoys a short shower in the arid steppe landscape of Somalia.

”En gång klampade jag rätt ut i minfältet”

VID ETT TILLFÄLLE hade jag som uppgift att akut spränga ett par oexploderade objekt som var lätt brända och ganska svåra att identifiera. När de exploderade visade det sig att den ena var en rökgranat som innehöll

vit fosfor. Fosfor självantänds i luften och kan även antända föremål som träffas. En fosforbit landade en halvmeter från mitt huvud. Jag hade tagit skydd på angivet avstånd, men det räckte inte i det fallet, berättar Ivo Palm.

Händelsen inträffade vid hans första uppdrag i Basra i södra Irak 2003.

Han sitter hemma i sin lägenhet i Årsta utanför Stockholm. På väggarna vittnar flera fotografier om hur det sett ut på platserna där

Kontroll av ammunition efter sprängning på en utbildning i destruering av minor och oexploderad ammunition i Irak 2007.

Checking ordnance after detonation on a training exercise in destroying mines and unexploded ordnance in Iraq in 2007.

han arbetat. Man ser oexploderad ammunition ligga utspridd eller slängd i stora högar. Barn leker kring de motbjudande pjäserna. Att röra sig i den sargade miljön är förenat med livsfara.

– Det är klart jag blev rädd när fosforbiten landade så nära. Jag konstaterade också att om jag hade gått en halv minut till så hade jag garanterat varit i säkerhet. Samtidigt var situationen i hela området väldigt instabil, med återkommande beskjutning och sprängningar, säger Ivo Palm.

I Basra hade också Ivo Palm sina första möten med lokalbe-

folkningen i ett svårt krigsdrabbat område. De har oftast mycket kunskap om var det kan finnas minor och oexploderad ammu-

”Vi gick tillsammans på en upptrampad stig, och när jag frågade om vi såg området så pekade de runtomkring oss och sa: här är minfältet. Vi stod mitt i!”

tion. Värdefull information som ska samlas in och bearbetas, och som ofta innebär rekognosering på plats.

– Det hände faktiskt en gång att jag klampade rakt ut i ett min-

fält. Det var när representanter för lokalbefolkningen skulle visa var det fanns minor utspridda. Vi gick tillsammans på en upptrampad

stig, och när jag frågade om vi såg området så pekade de runt omkring oss och sa: här är minfältet.

– Vi stod mitt i! En sådan sak kommer jag inte att göra igen. Det var i början, innan jag fördjupat

GREG CORDES

Ivo Palm och hans kolleger har kört fast i saltöknen i södra Irak. Underlaget består av ett 10 cm tjockt saltlager med oljegyttja under.
Ivo Palm and his colleagues get stuck in southern Iraq's salt desert. Below them is a 10 cm thick layer of salt with oily mud underneath.

mig i hela strukturen kring arbetet med minröjning.

EN ANNAN OMTUMLANDE händelse skedde också utanför Basra 2003.

– En kollega blev plötsligt stucken av en skorpion. Vi var tvungna att snabbt ta oss till det brittiska fältsjukhuset vid flygplatsen för att få vård. Vi visste inte då att det pågick en stor demonstration. Tusentals uppretade människor hade samlats och fällt lyktstolpar över vägen till flygplatsen så att bilar inte kunde ta sig fram. Vi var tvungna att stanna och såg hur folkmassan närmade sig bilen. I sista stund gick det att vända och snabbt köra rakt ut över ett fält

för att komma i säkerhet. De som färdades i bilarna bakom och inte hann köra iväg lika snabbt blev misshandlade, och bilarna slogs sönder.

UPPDRAGEN I DE krigsdrabbade områdena ger inblick i villkoren för svårt utsatta människor. Ivo Palm tror att han har fått kunskaper han inte skulle få någon annanstans – om sig själv, om sina värderingar och begränsningar.

– I Sudan såg jag mycket svåra levnadsförhållanden. Familjer med många barn som bodde hopträngda, och led av svåra sjukdomar. Många saknade allt, till och med kläder. Ibland insåg jag att ett barn inte skulle överleva länge

till, och det fanns inte mycket jag kunde göra där och då. Det kan vara svårt att hantera. Men mitt i allt detta som vi kallar misär finns ändå en livskraft, en närhet till glädje, som ställer invanda värderingar om vad som är viktigt på prov. Människor som lever under svåra förhållanden kan ha en större förmåga att ta vara på livet.

UPPSKATTNINGEN FRÅN befolkningen på plats är oftast kännbar. De allra flesta vet vad minor och oexploderad ammunition kan ge för skador, och många vill ta till sig ny kunskap. Genom samarbetet med lokala organisationer blir arbetet mer effektivt.

– Sedan 2003 ha jag varit på sex

Irak 2007. Föreläsning av utrustning för att destruera minor och oexploderad ammunition.

Iraq 2007. Demonstration of equipment for destruction of mines and unexploded ordnance.

uppdrag. I början var det praktisk minröjning, medan senare uppdrag har handlat om att bygga upp lokal kapacitet inom området. Det är tacksamt att utbilda på plats eftersom vi kan praktisera kunskaperna direkt. Ibland har vi nästan bara behövt gå runt huset för att kunna röja minor.

UNDERVISNINGEN KRÄVER flexibilitet och lyhördhet. Den traditionella formen – att stå och föreläsa inför ett antal deltagare – fungerar inte. Bilder och övningar ger tydligare information än föredrag och böcker. Att använda händerna, peka och visa på plats underlättar.

– Dessutom gäller det att ta hänsyn till kulturen i området.

Alla är inte vana vid att sitta och lyssna på en person hur länge som helst. Pauser för te eller bön är inte heller ovanligt, och måste ingå för att undervisningen ska fungera.

En stor del av arbetet är att få dialogen med myndigheter och organisationer att fungera. Ofta krävs det tillstånd för att kunna arbeta på plats och administrationen är inte alltid lätt att hantera.

– I Ryssland 2005 fastnade vi direkt, redan i hamnen i St Petersburg, med våra lastbilar. Vi blev inlåsta i 24 timmar innan alla papper och tillstånd vara klara.

EFTER ATT HA AVVERKAT uppdrag i Irak, Kosovo, Ryssland, Somalia och Libanon har Ivo Palm beslutat

sig för att stanna i Sverige en tid och har nu utbildat sig till polis. Men uppdragen åt Räddningsverket gör sig påmindra.

– Jag skulle gärna besöka alla platser igen för att se hur det har gått med minröjningen, och hur utbildningen har förts vidare, men även för att träffa dem jag arbetat med. Ibland får jag hälsningar eller hör att någon frågar efter mig.

Ivo Palm har inte använt möjligheterna att delta i debriefing efter att han kommit hem från sina uppdrag. Han har däremot haft många samtal med dem han arbetar med på plats. Det är viktigt att lyssna på varandra, förmedla kunskap och hjälpas åt att smälta intryck och upplevelser.

IVO PALM

Förråd med ammunition som insamlats på diverse platser i Somalia, som lagerhålls i avvaktan på destruering.
Store containing ordnance from various parts of Somalia, kept in storage while awaiting destruction.

“Once I marched straight into a mine field”

I was on my first mission in Basra in southern Iraq in 2003. On one occasion I was charged with the urgent task of detonating a couple of unexploded objects that were slightly burnt and difficult to identify. When

they exploded it turned out that one of them was a smoke bomb containing white phosphorous. Phosphorous self-ignites in air and can also ignite objects with which it comes into contact. A piece of phosphorous landed half a metre

from my head. I had taken cover at the recommended distance, but in this case that wasn't enough,” says Ivo Palm, who has worked with the SRSA on several mine action operations.

He's at home in his apartment

Ivo Palm poserar med somalisk polis framför en övergiven stridsvagn. Poliserna utbildas i destruering av oexploderad ammunition
 Ivo Palm with Somali police in front of an abandoned tank, during a training exercise in destruction of unexploded ordnance.

in Årsta just outside Stockholm. On the walls, several photographs bear witness to some of the places where he has worked. Unexploded ordnance are spread across the scenes or stacked up in piles. Children play among the forbidding objects. Any movement in this devastated environment could bring mortal danger.

“Of course I was scared when the piece of phosphorous landed so close. I also realised that if I had walked for thirty seconds I would have reached safety, guaranteed. At the same time, the situation throughout the area was extremely

unstable. Intermittent shootings and explosions, often around the hotel where we were staying, raised the stress levels significantly,” says Ivo Palm.

Basra was also where Palm first came face-to-face with the local population in a war-ravaged area. They are often aware of where mines and unexploded ordnance may be located. This is useful information that can be gathered and processed, and that often requires on-site reconnaissance work.

“ONCE I ACTUALLY marched straight into a minefield. It was

when representatives of the local community were going to show us where mines had been laid. We walked together along a well-worn path, and when I asked if we could see the area yet they pointed all around us and said, ‘this is the minefield’. We were standing in the middle of it! I won’t do anything like that again. That was early on, before I had learned more about the structures surrounding demining work.”

Ivo Palm has not taken the opportunity to participate in a debriefing session after coming home from demining operations.

IVO PALM

Denna övergivna skolgård är full av oexploderad ammunition. Irak 2007.
Boy in an abandoned playground full of unexploded ordnance, Iraq 2007.

However, he does talk in depth with the people he works with. It's important to listen to each other, to pass on knowledge and to help each other to deal with impressions and experiences.

“Another overwhelming thing happened outside Basra in 2003. Out of nowhere, one of my colleagues was stung by a scorpion. We had to get to the British field hospital beside the airport quickly to get it treated. What we didn't know was that there was a major demonstration underway – thousands of angry people had gathered and started to knock down lampposts to block the road to the airport. We had to stop and we saw the crowds approaching the car. At the last minute we managed to turn and speed off across a field to safety. The people traveling in the cars behind us didn't get away so fast. They were beaten and their cars were smashed up.”

Operations in war-torn areas give an insight into the living conditions of the extremely

“Training people on location is ideal, as we can test our skills straight away. Sometimes we only have to go round the corner to start demining.”

vulnerable. Ivo Palm believes he has gained knowledge he simply would not have gained anywhere else, about himself, his values and his limitations.

“IN SUDAN I SAW SOME particularly difficult living conditions. Families with lots of children who lived in cramped conditions with serious diseases. Many of them had nothing, not even clothes. On occasions I realised that a particular child wasn't going to survive much longer, and there wasn't much I could do about it there and then. That can be difficult to deal with.

But in the midst of all this – what we call misery – there is still a vitality, a closeness to joy, that really does test the values and priorities that we take for granted. People living in difficult conditions often have a greater capacity to get the most out of life.”

The appreciation from local people is often tangible. The vast majority know exactly what damage mines and unexploded ordnance can do, and many are interested in learning more about them. By cooperating with local organisations, the work is made more effective.

“Since 2003, I've been on six operations. At the start I worked with practical demining, but later missions have been more about building local capacity in this area. Training people on location is ideal, as we can test our skills straight away. Sometimes we only have to go round the corner to start demining.”

TRAINING OTHERS DEMANDS flexibility and the ability to listen. The traditional teaching format – standing in front of a group delivering a lecture – simply doesn't work. Pictures and exercises give much clearer information than lectures and books. Using your hands, pointing and demonstrating all help to illustrate.

“It's also important to take the local culture into consideration. Not everyone is used to sitting and listening to one person for a long time. Prayer breaks are not unusual either, and must be included in order for the training session to work.”

A major part of the work

involves getting the dialogue between authorities and organisations to work. Sometimes you need a permit to do this kind of work, and it isn't always easy to navigate different countries' administrative systems.

"In Russia in 2005, our trucks were stopped as soon as we arrived in St Petersburg harbour. We were locked up for 24 hours until all the papers and permits were in place. We thought we already had what we needed, but more stamps and signatures were required. In that situation it's easy to be bitter, since we had been invited there to help, but at the same time we did turn up with equipment classified as weapons and that shouldn't be allowed into any country without the proper checks."

AFTER COMPLETING operations in Iraq, Kosovo, Lebanon, Russia, and Somalia, Ivo Palm decided to stay in Sweden for a while and has started to work in the Swedish police force. But his work for the SRSA is not easily forgotten.

"I'd love to go back to all of those places to see how the demining work has progressed, and how training is being passed on, and just to meet up with the people I worked with. Sometimes people get in touch or I hear that someone has been asking after me. It's great when that happens."

Ivo Palm demonstrerar utrustning för destruering av oexploderad ammunition under utbildning av irakiska minröjare.

Ivo Palm demonstrates equipment for destruction of unexploded ordnance during training for Iraqi mine clearers.

ANDERS STAHL

TILLBAKA TILL VARDAGEN

Back to everyday life

Efter den akuta katastroffasen tränger sig de drabbade människornas vardagliga behov snabbt på. Behovet är stort av livsmedelsförsörjning och tak över huvudet. Räddningsverket har bidragit med flera tidiga återuppbyggnadsinsatser, främst byggande av bostäder och broar.

After the acute emergency phase, the needs of survivors quickly become apparent. The most urgent needs are for food and shelter. The SRSA has carried out several early reconstruction operations, primarily focusing on building housing and bridges.

LARS PIHL

Arbetsstyrkan samlad vid invigningen av en bro i Afghanistan 2003. Med hjälp av lokal arbetskraft byggde Räddningsverkets personal, tillsammans med lokalanställda, tre flodöverfarter på vägen mellan huvudstaden Kabul och den uzbekiska gränsen.

The workforce gathers at the inauguration of a bridge in Afghanistan in 2003. SRSA personnel, together with local workers, built three bridges on the route between the capital city, Kabul, and the Uzbek border.

DE TRANSPORTER AV LIVSMEDEL och andra förnödenheter som Räddningsverket utförde i det forna Jugoslavien vid 1990-talets början var en livlina för stora befolkningsgrupper. Människor i Sarajevo, Tuzla och de muslimska enklaverna Srebrenica, Gorazde och Zepa var helt eller delvis beroende av denna hjälp för att överleva.

Trots att transporterna många gånger fördes i krigets närhet lyckades Räddningsverkets personal få förnödenheterna att nå sina mål, mycket tack vare att goda kontakter byggts upp med båda sidor i kriget. Detta ledde till att FN:s flyktingorganisation UNHCR under hösten 1993 vände sig till Räddningsverket med en förfrågan om en helt ny typ av insats, bostadsförsörjning till flyktingar i Srebrenica och i de bosnisk-serbiska orterna Sokolac och Kravica.

– Vi hade genom livsmedelstransporterna fått grepp om förhållandena i alla enklaver och bra kontakter med de lokala myndigheterna, som fungerade trots kriget. Vi hade också bra kontakter med militärerna vid de checkpoints som var gränsövergångar mellan zonerna. Det var bakgrunden till att UNHCR bad oss att börja arbeta med återuppbyggnad, det som kom att kallas för Swedish Shelter Project, berättar **Roland Nilsson**, som då var chef för Räddningsverkets internationella insatser.

Svåra förhållanden

I Srebrenica fanns vid denna tid fem eller sex gånger så många människor som före kriget. Levnadsförhållandena var mycket svåra, och behovet av bostäder var stort inför vintern. Cirka 80 procent av

THE SRSA'S WORK transporting food and other supplies in the former Yugoslavia in the early 1990s was a lifeline for much of the population there. The people in Sarajevo, Tuzla, and the Muslim enclaves of Srebrenica, Gorazde and Zepa were partly or fully dependent on this aid in order to survive.

Despite the fact that the shipments were often transported through conflict zones, SRSA personnel managed to ensure that the supplies reached their destinations, thanks mostly to the good relations that had been established with both sides of the conflict. As a result, in late 1993 the UN's refugee organisation, the UNHCR, requested help from the SRSA with a new kind of operation: providing housing for refugees in Srebrenica and in the Bosnian Serb areas of Sokolac and Kravica.

“As a result of our work transporting supplies, we had a good grasp of the conditions in all of the enclaves and good relations with the local authorities, which continued

to function in spite of the war. We also had good relations with the soldiers positioned at the checkpoints between the zones. It was in the light of this that the UNHCR asked us to begin the reconstruction work, which came to be called the Swedish Shelter Project,” explains **Roland Nilsson**, who was the Head of the SRSA's Fire & Rescue Service Department at the time, which was directly responsible for all international operations carried out by the SRSA.

Extreme poverty

At that time there were five or six times as many people in Srebrenica as there had been before the war. The living conditions were extremely poor, and there was a desperate need for housing before the winter set in. Around 80 percent of the existing buildings had sustained some sort of damage in the war. However, the project hit a number of obstacles. One was that the Bosnian Serb authorities refused to issue entry

Roland Nilsson blickar ut över byn Zaseok som Räddningsverket har återuppbyggt.

RÄDDNINGSVRKET/SRSA

Roland Nilsson looks out over the village of Zaseok, reconstructed by the SRSA.

byggnadsbeståndet var på olika sätt skadat av kriget. Men projektet stötte på många hinder, bland annat vägrades personalen inresetillstånd av de bosnienserbiska myndigheterna. Man drabbades också av långa transportstopp för material.

I juni 1994 stod det nya området klart i Slapovice i utkanten av Srebrenica. Det omfattade förutom närmare 300 bostadshus också servicehus som fungerade som vårdcentraler, polisstationer och distributionsplatser för förnödenheter.

– Det blev en lycklig by under den tid det fick vara kvar. Srebrenica skulle vara en fredad zon, men intogs av Bosnien i juli 1995. En stor del av dem som bodde i husen ligger under gröna kors i massgravar i dag, berättar Roland Nilsson.

I Sokolac byggdes 40-talet hus med

tillhörande servicebyggnader och i Kravica ställdes en skola i ordning till flyktingförläggning.

Projekt för Sida och UNHCR

Efter Srebrenicas fall förändrades förutsättningarna för återuppbyggnadsarbetet. Räddningsverket engagerades i flera återuppbyggnadsprojekt. Under åren 1994-1996, med förlängning av vissa projekt till 2003, arbetade Räddningsverket med flera återuppbyggnadsprojekt för Sida i Tuzla-området, och för UNHCR i östra Bosnien och den serbiska republiken. Från 1996 och framåt deltog Räddningsverket även i Europakommissionens program och UNHCRs projekt för återuppbyggnad i Gorazde, Banja Luka, Sarajevo och Bihac.

– Det var både lyckade och misslyckade

ROLAND NILSSON

I juni 1994 stod närmare 300 bostadshus och servicebyggnader färdiga i Slapovice utanför Srebrenica. I samband med Srebrenicas fall utrymdes eller flydde de muslimska flyktingarna från byn. Många dödades troligen i massakrerna. Husen användes som flyktingförläggningar en tid, men demonterades och flyttades under 1996, de flesta till Bratunac. Bilden till höger visar resterna av byn Slapovice, en demolerad minnessten.

In June 1994, almost 300 houses and service buildings were completed in Slapovice outside Srebrenica. When Srebrenica fell, the Muslim refugees left or were evacuated from the village. Many are thought to have been killed in the massacres. The buildings were used as refugee accommodation for a while, but were dismantled and moved in 1996, mostly to Bratunac. The image on the right shows what remains of the village of Slapovice – a wrecked memorial.

permits for SRSA personnel. Shipments of equipment were also blocked for long periods.

By June 1994, the new area in Slapovice, on the outskirts of Srebrenica, was finished. It consisted of almost 300 housing units, as well as service buildings that were used as health centres, police stations and distribution points for supplies.

“It was a happy village for as long as it was allowed to last. Srebrenica was meant to be a safe zone, but Bosnian forces invaded in July 1995. Most of the people who lived in those houses are now buried in mass graves under green crosses,” says Roland Nilsson.

Around 40 houses and accompanying service buildings were built in Sokolac, and in Kravica a school was converted to a refugee centre.

Projects for Sida and UNHCR

After the fall of Srebrenica, conditions changed for the reconstruction work. The SRSA began several other reconstruction projects. Between 1994 and 1996, the SRSA carried out reconstruction work for Sida in the Tuzla area, and for the UNHCR in eastern Bosnia and the Republika Srpska. Some of the projects were extended until 2003. From 1996 onwards the SRSA also participated in European Commission projects and UNHCR projects for reconstruction in Gorazde, Banja Luka, Sarajevo and Bihac.

“There were successes and failures among the projects. Germany had given money to the UNHCR for reconstruction projects in the hope that Bosnian refugees would return home from Germany, but it became clear that there were not many who wanted

projekt. Tyskarna hade lagt in pengar i UNHCR för återuppbyggnadsprojekt med förhoppningen att bosniska flyktingar skulle flytta hem från Tyskland, men det visade sig att det inte var så många som ville flytta hem, berättar Roland Nilsson som exempel på ett mindre lyckat projekt.

– Det var också oerhört tidskrävande att fastställa äganderätter till mark, och till hus som skulle repareras.

Problematiskt samarbete

Flera av återuppbyggnadsprojekten kändes av svårigheter, i många fall beroende på att samarbetet mellan lokala myndigheter, Räddningsverket och biståndsaktörerna fungerade dåligt. Men trots allt färdigställdes 10 000 bostäder som blev hem för uppskattningsvis 50 000 krigsdrabbade människor. Sida-projekten i krigsskadade byar blev de mest lyckade och fortsatte till 2003. Roland Nilsson minns särskilt återuppbyggnaden av krigsskadade byar i Tuzla, insatser där frivilligorganisationer kompletterade uppbyggnad av bostäder, skolor och läkarstationer med annat stöd. De försedde invånarna med grödor och gödsel, ordnade med minröjning och lånade ut mindre summor pengar. Tillammans bidrog insatserna till att människor snabbt kunde återgå till vardagen.

– Det är med stor glädje jag senare återvänt till dessa områden. Människor bjuder in oss i sina hem, bjuder på kaffe och språkar lite. Vi ser att livet har återvänt.

Brobyggnad i Angola

År 1996 gick Swedrelief, den svenska försvarsmaktens specialenhet för katastrofhjälp, upp i Räddningsverket. Vid samgåendet tog Räddningsverket bland annat över brobyggnadsprojekt i Angola. Roland Nilsson var själv på plats.

– Precis som i Bosnien var en viktig uppgift för mig som chef att skapa bra relationer till människor. Jag minns särskilt

när jag skulle förhandla med en rebellledare, för att se till att de inte skulle förstöra våra broar så snart de var uppbyggda, berättar Roland Nilsson.

– Jag blev bjuden in i en rund rådshydd där jag fick möta krigsherren. Det var en man med imponerande värdighet. Under ett sådant samtal handlar det om att vara försiktig och navigera sig fram. Man får utbyta fraser, ta sig tid att röka och dricka och också klara av att vara tyst.

Roland Nilsson slogs starkt av hur lika människor är i olika delar av världen och av hur vardagslivet går vidare även under ett inbördeskrig, som i Angola.

– Vi var ute i en liten by i Angola, och då kom fem pojkar i vita skjortor på cykel. De tvättade sina skjortor och byxor och simmade i floden. När de kom upp hade kläderna torkat. Vi frågade vart de skulle, och det visade sig att de skulle på dans och träffa flickor. Då tänkte jag att det inte är så olikt jämfört med hemma i Sverige.

All brobyggnad i Angola skedde med hjälp av lokalt anställd personal. De löste uppgiften bra, men som representant för Räddningsverket påtalade Roland Nilsson en del brister i arbetarskyddet.

– Det är inte mindre viktigt för lokalt anställd personal än för svensk, snarare tvärtom. Om en svensk knäcker ett finger under ett uppdrag får han eller hon åka hem och blir omhändertagen. För en angolanskan kan det innebära en katastrof, och familjen förlora sin försörjning.

På landets egna villkor

Roland Nilsson sammanfattar sina erfarenheter av återuppbyggnadsarbete med att det är svårt, tar tid, och kräver en helt annan omsorgsfullhet än snabba hjälpin-satser efter en katastrof.

– Vi är vana vid att komma in i akuta lägen där det är kaotiskt och bråttom, och att göra kraftfulla insatser fort. Återuppbyggnadsarbete måste ske på landets

RÄDDNINGSVERKET/SRSA

Räddningsverket har ansvarat för flera brobyggnadsprojekt i det krigshärjade Angola, bland annat med FN:s livsmedelsprogram WFP som samarbetspartner.

The SRSA has been responsible for several bridge construction projects in war-torn Angola, working with partners including the WFP (World Food Programme).

to move back home,” cites Roland Nilsson as an example of a less successful project.

“It was also tremendously time-consuming to establish ownership rights in terms of the land, and houses that were to be repaired.”

Cooperation was problematic

Several of the reconstruction projects were fraught with difficulties, in many cases as a result of poor cooperation between local authorities, the SRSA, and the NGOs. Nonetheless, 10,000 housing units were completed, which became homes for an estimated 50,000 of those made homeless by the war. The Sida project in war-torn villages was the most successful of the projects, and continued until 2003. Roland Nilsson has vivid memories of the reconstruction of war-torn villages in Tuzla, where NGOs supplemented the construction of housing, schools and medical centres with other support. They provided the inhabitants with crops and fertiliser, carried out demining

work, and offered microloans to the people. The combination of operations helped people make a quick return to normal life.

“It is with great joy that I have returned to these areas on later occasions. The people invite us into their homes, offer us coffee and chat with us. We can see that life has returned to these places.”

Bridge-building in Angola

In 1996, Swedrelief, the Swedish Armed Forces’ special unit for disaster aid, became part of the SRSA. One of the projects that the SRSA took on after this merger was the construction of bridges in Angola. Roland Nilsson was there.

“Just like in Bosnia, it was important for me as a manager to be able to instigate good relations with people. I remember one occasion when I went to negotiate with a rebel leader, to ensure that the rebels didn’t destroy the bridges as soon as they were finished,” recalls Roland Nilsson.

“I was invited to a round hut where their

1999, året efter orkanen Mitchs härjningar i Centralamerika, fick Räddningsverket i uppdrag att bygga broar i Honduras (bilden) och Guatemala.

BO LÖNN

In 1999, the year after Hurricane Mitch wreaked devastation in Central America, the SRSA was tasked with building bridges in Honduras (pictured) and Guatemala.

egna villkor och sammanfalla med deras förutsättningar. Det handlar inte om att komma dit och snabbt smälla upp något.

På återuppbyggnadsinsatserna i forna Jugoslavien följde ett efterspel, brister utvärderades och det behövdes kompletterande insatser för hus som inte kunnat färdigställas i tid. Det uppstod ekonomiska tvister som skadade Räddningsverkets samarbete med UNHCR. Till följd av problemen beslutade regeringen att Räddningsverket inte längre skulle arbeta med återuppbyggnadsinsatser.

Förtroendet brast

– Formuleringen ”tidig återuppbyggnad” ströks ur vårt regleringsbrev år 2000, och det var inget vi kunde göra åt det, berättar

Kjell Larsson, som tog över som chef för Räddningsverkets internationella insatser 1999.

– Detta kom att ställa till problem för oss. Vi var helt enkelt tvungna att skynda oss iväg från hjälparbete i svåra situationer när det började närma sig någon form av återuppbyggnadsinsats, säger Kjell Larsson.

Räddningsverket slutförde återuppbyggnadsinsatser enligt tidigare ingångna avtal i Honduras, Angola, Bosnien och Moçambique. År 2003 fick Räddningsverket åter klartecken att börja arbeta med tidig återuppbyggnad.

– När det gäller återuppbyggnad brast det i förtroende för oss, och det håller vi på att arbeta tillbaka, säger Kjell Larsson.

council was held, to meet with the warlords. There was one man with an impressive air of dignity. In a meeting like that, you have to choose your path carefully and cautiously. You have to be able to exchange words, but you also have to take the time to smoke and drink and be silent.”

Roland Nilsson was struck by how similar people are in different parts of the world, and how everyday life continues, even in the context of a civil war, as in Angola.

“We were in a little village in Angola, when five boys dressed in white shirts appeared on bikes. They washed their shirts and trousers in the river, and then had a swim. By the time they came out of the water, their clothes were dry. We asked them where they were going, and they said they were going to meet some girls and go to a dance. It struck me that things there weren’t so very different from life in Sweden.”

All the bridge construction work in Angola took place with the help of personnel hired locally. They did the job well, but as a representative of the SRSA, Roland Nilsson was acutely aware of some shortcomings in health and safety.

“Health and safety is not less important for locally hired people than for Swedish personnel – actually the opposite is true. If a Swedish worker were to break a finger during an operation, he or she would travel home and receive care. For an Angolan worker, a broken finger would be a catastrophe as an entire family would lose their source of income.”

On the country’s own terms

Roland Nilsson summarises his experience of reconstruction work by saying that it’s difficult, time-consuming, and demands a completely different kind of carefulness compared to fast-paced relief operations in the aftermath of a disaster.

“We’re used to coming in to emergency situations, where chaos reigns and every-

thing happens at a feverish pace, and carrying out dynamic, large-scale operations at high speed. Reconstruction work, on the other hand, has to be on the country’s own terms and respond to their requirements. It’s not just a matter of turning up and knocking up some quick buildings.”

The reconstruction work in Yugoslavia was followed up. Shortcomings were evaluated and supplementary work was required for buildings that had not been completed on time. Financial disputes arose that damaged the SRSA’s relations with the UNHCR. As a result of these problems, the Swedish government decided that the SRSA should no longer take on reconstruction work.

A breach in the trust

“The part about ‘early reconstruction’ was deleted from our budget document in the year 2000, and there was nothing we could do about it,” says Kjell Larsson, who was made Head of the SRSA’s International Department, when it was formed, in 1999.

“This ended up causing problems for us. Put simply, we were forced to back out of aid work in difficult situations whenever the focus started to move towards any kind of reconstruction work,” explains Kjell Larsson.

The SRSA completed reconstruction operations in Honduras, Angola, Bosnia and Mozambique, in accordance with contracts that had already been signed. In 2003, the SRSA got the green light to begin doing early reconstruction work again.

In terms of reconstruction work, people’s trust in us had been breached, and we’re still working on regaining that trust,” says Kjell Larsson.

“What we learned from the reconstruction work in Bosnia was how complicated these kinds of operations can be. It’s not easy to build a house in Sweden today, in terms of coordinating logistics and construction workers, and in Bosnia we were

LARS PIHL

– Det vi lärt oss av återuppbyggnaden i Bosnien är hur komplicerade sådana insatser kan vara. Det är inte lätt med logistik och hantverkare när vi bygger hus i Sverige i dag, och i Bosnien skulle det genomföras i en krigssituation, vilket inte gjorde saken lättare. Vi är ingen byggmyndighet, men vi kan se till att skaffa oss kapacitet genom att ta in kompetens. I dag arbetar vi till exempel tillsammans med Vägverket och Banverket i brobyggnadsprojekt.

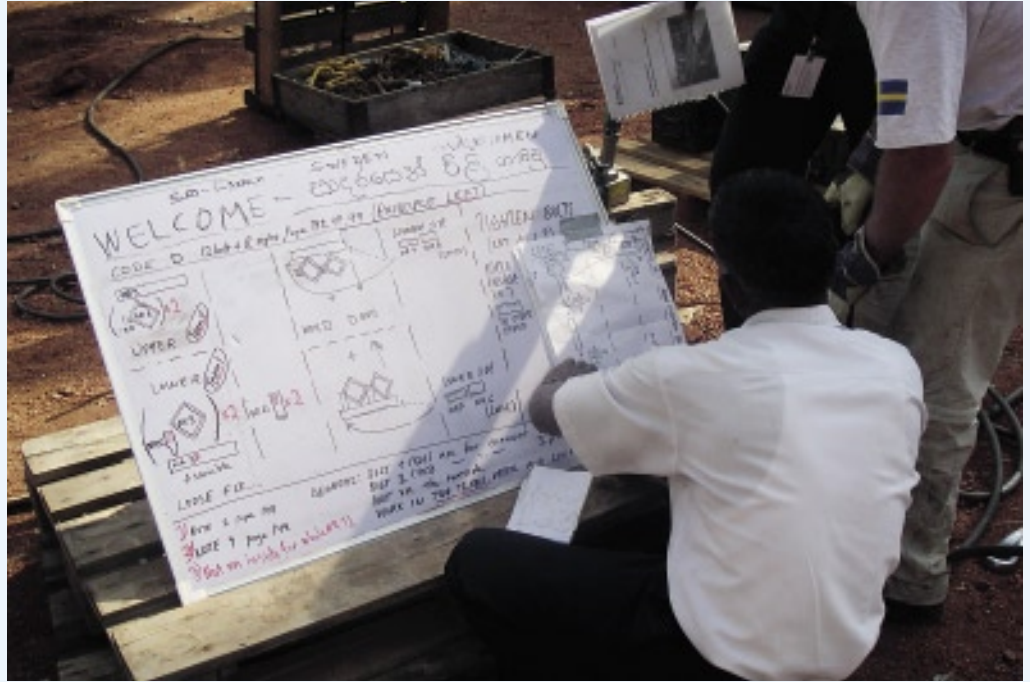
Biståndskunnande krävs

Förutom teknisk kompetens krävs också biståndskunnande när det kommer till

återuppbyggnad, på ett helt annat sätt än för akut katastrofhjälp.

– I dag säger vi nej till många förfrågningar om återuppbyggnadsinsatser, vi bromsar för att kunna hålla en bra kvalitet i det vi gör.

Många av de återuppbyggnadsinsatser Räddningsverket varit engagerade i på senare tid återfinns på en glidande skala mellan sen hjälpverksamhet och återuppbyggnad. Exempel är att få Beiruts flygplats att fungera och få igång ett reningsverk som förstördes då israeliska trupper gick in i Libanon 2006. ●

LARS PIHL

Häftiga regn gör att många lankeser blir isolerade i månader när broar av sämre kvalitet raseras. Under år 2006 donerade Sverige 15 gamla beredskapsbroar, som annars skulle ha skrotats, till Sri Lanka, för användning i översvämningsdrabbade områden.

Heavy rainfall causes many Sri Lankans to be isolated for months when low-quality bridges collapse. In 2006, Sweden donated 15 old military bridges, which would otherwise have been scrapped, to Sri Lanka for use in areas affected by flooding.

Flera avtal mellan Sverige och Sri Lanka reglerar hur bromaterielen får användas. Lankesiska myndigheter ansvarar för lagerhållning och byggnation, efter att personalen fått instruktioner av Räddningsverket. Avtalen reglerar även att broarna endast kommer att användas för civila ändamål.

A number of agreements between Sweden and Sri Lanka regulate how the bridge materials may be used. The Sri Lankan authorities are responsible for storage and construction, once staff have received instructions from the SRSA. The agreements also stipulate that the bridges may only be used for civilian purposes.

trying to do the same thing in a war zone, which doesn't make it any easier. We're not a construction authority, but we can try to develop this capacity by bringing in those who have the appropriate skills. At the moment, for example, we're working with the Swedish National Road Administration and the Swedish National Rail Administration on bridge construction projects."

Other skills are needed

When undertaking reconstruction projects, in addition to technical skills, there is also a need for detailed knowledge of international development cooperation, on an en-

tirely different level to what is required for disaster relief work.

"These days we say no to a lot of requests for reconstruction operations. We are putting the brakes on to ensure that we are able to maintain high quality in the work we do undertake."

Many of the reconstruction operations that the SRSA has been involved in recently are somewhere on a spectrum between late disaster relief and reconstruction work. Examples include restoring the airport in Beirut back to working order and repairing a sewage treatment plant that was destroyed when Israeli troops invaded Lebanon in 2006. ●

Nya hem till flyktingar

DET ÄR FEMTON ÅR sedan men **Lars Fornell** beskriver tydligt den spända och ruffiga atmosfären under brinnande krig i forna Jugoslavien. FN-uppdraget: att bygga hus åt nära 3 000 flyktingar i den belägrade och senare ödelagda enklaven Srebrenica, var det största svenska räddningsprojektet under kriget.

– Enklaven Srebrenica var ett demilitariserat område under FN:s beskydd men under tiden vi byggde besköts enklaven av serberna varje dag. Vi hade cirka 250 överträdelser per dag, minns Lars Fornell som var projektsamordnare för Räddningsverkets byggnads-

”Ska man kunna verka i en sådan här miljö måste man inse att det inte går att hjälpa alla. Man gör så gott man kan inom det uppdrag man har. Uppdraget blir lite av en sköld.”

projekt i Bosnien-Herzegovina 1993–2003.

11 000 objekt – bostäder, skolor, sjukhus, ålderdomshem, vägar och broar – byggdes nya eller reparerades för 560 miljoner kronor. Verket stod för material och bygglledning. Lokalbefolkningen gjorde jobbet.

PROJEKTET I SREBRENICA har satt de djupaste spåren. Elingenjören Lars Fornell jobbar i dag med skyddsrumfrågor på Räddningsverket i Karlstad och ska snart gå i pension. 1993 skickades han och en handfull medarbetare ner för att rekognoscera. Var det möjligt att, som FN ville, bistå med husbyggen och reparationer?

– Vi bedömde, kanske lite naivt, att det skulle gå bra, säger Lars och berättar om sönderbombade flygterminaler, dramatiska resor med skyddsväst och hjälmar, ständig skottlossning och krigsmuller i bakgrunden.

FÖRSTA BESÖKET i Srebrenica förde tankarna till koncentrationsläger. Folk i trasiga kläder bodde i ruiner. Det fanns ingen el, inget vatten och kommunikationerna med omvärlden var helt avbrutna.

Serberna kontrollerade all in- och utförelse. Förnedringen och den oerhörda nöden gjorde starkt intryck, i synnerhet barnens tomma blickar.

– Överallt annars i krig så leker ju barn, men de lekte inte i Srebrenica. Jag såg också hur serberna sköt på kvinnor och siktade i höfthöjd för att slå sönder bäckenbenet.

Han säger att ska man kunna verka i en sådan miljö måste man inse att det inte går att hjälpa alla.

– Man gör så gott man kan inom ramen för det uppdrag man har. Uppdraget blir lite av en sköld. Många som ville hjälpa mer hade svårt att klara uppdraget psykiskt.

LARS FORNELL ANSVARADE för transporter och den enorma mängd pappersarbete som krävdes för att få tillstånd att föra in material. FN:s sanktionskommitté skulle säga sitt och från serberna behövdes dessutom klartecken ”ner till minsta spik”. Från Trelleborg kördes 270 järnvägsvagnar lastade med prefabricerade hus ner till Belgrad. Därifrån gick 600 lastbilskonvojer, tio-tolv åt gången, till

Lars Fornell vid en minnestavla som satts upp i byn Grapska.

Lars Fornell beside a memorial set up in the village of Grapska.

De flesta av "svenskhusen" från Slapovice flyttades till Bratunac. År 2006 fanns endast drygt 10 av husen kvar.

ROLAND NILSSON

Most of the Swedish houses from Slapovice were moved to Bratunac. In 2006, there were only 10 of the houses left.

Srebrenica. I juli 1995 stod husen på plats, strax utanför staden.

– Vi lyckades dra ner ledningar från källor i bergen så att de boende fick vatten; vi byggde en skola, berättar Lars, som hävdar att inte bara bostäderna utan också närvaron av internationell personal var av stor betydelse för människorna i den låsta enklaven. "Det var ett sätt att visa omvärlden att de fanns till".

DET TRAGISKA EFTERSPELET är väldokumenterat: sommaren 1995

gick serberna in i Srebrenica och slaktade minst 7 000 män. Kvinnor och barn fördes bort. Först 1996, efter fredsavtalet i Dayton, kunde Räddningsverket fortsätta sina projekt. Husen i Srebrenica övertogs av serberna som sedan flyttade dem till andra platser.

Uppdraget i Bosnien-Herzegovina har gjort Lars Fornell mer tolerant och gett honom många nya vänner, både serber, bosniaker och kroater. Viktigaste lärdomarna? Bättre kunskap om kulturen hade

varit bra, säger han, och tillägger att hans egen grupp undvek en del kulturkrockar genom att se sig som gäster i ett annat land.

Efteråt behövs samtal om vad man varit med om. Själv pratade han inom den grupp på 28 svenskar som var på plats i Srebrenica.

– Sedan tror jag att det är väldigt viktigt att snabbt komma tillbaka till det dagliga livet när man kommer hem. Annars riskerar man att bli asocial.

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Byn Krtova. Lars Fornell informerar försvarsministern Thage G Peterson om Räddningsverkets återuppbyggnadsinsatser i Bosnien.
The village of Krtova. Lars Fornell briefs the then Minister of Defence, Thage G Peterson, on the SRSA's recovery work in Bosnia.

New homes for refugees

FIFTEEN YEARS HAVE passed since Lars Fornell was in the midst of the tension and violence of the raging conflict in the former Yugoslavia, yet he describes it like it was yesterday. Their UN mission – the largest Swedish humanitarian aid project during the war – was to build houses for almost 3000 refugees in the besieged enclave of Srebrenica, which would later be ravaged.

“The enclave of Srebrenica was a demilitarised zone under UN protection, but during the time we were building, the area was under fire from the Serbs every single day. The rules were violated

“If you’re going to work in this kind of environment you have to realise that you can’t help everyone. You do the best you can within the confines of the mission. Sometimes the mission acts as a shield.”

around 250 times a day,” recounts Lars Fornell, who was Project Co-ordinator for the SRSA’s construction work in Bosnia-Herzegovina from 1993 to 2003. A total of 11,000 houses, schools, hospitals, care homes, roads and bridges were rebuilt or repaired, at a cost of SEK 560 million. The SRSA provided the equipment and con-

struction management. The local people did the hard work.

THE PROJECT IN SREBRENICA has left its mark on electrical engineer Lars Fornell. He now works on shelter room development with the SRSA in Karlstad, and he plans to retire soon. In 1993, he and a handful of colleagues were sent to

the former Yugoslavia on a reconnaissance operation. Was it possible to provide aid in the form of construction and repair work, as the UN had requested?

“We judged, perhaps naively, that it would be possible,” says Lars and goes on to talk about bombed-out flight terminals and dramatic journeys in bullet-proof vests and helmets, all played out against a background of constant gunfire and the rumble of warfare.

On his first visit to Srebrenica, the scenes he saw reminded him of a concentration camp – people in torn clothes, living in ruins. There was no electricity, no water, and no communication with the outside world. The Serbs controlled all entry and exit to the area. The levels of degradation and desperate need made a powerful impression, particularly the empty gazes of children.

“In other war zones, children still play, but the children in Srebrenica didn’t play. I saw how the Serbs shot at women, aiming for the hip joint, to shatter the pelvis.”

He explains that if you are going to work in this kind of environment you have to realise that you can’t help everyone.

“You do the best you can within the confines of the mission. Sometimes the mission acts as a shield. Many of those who wanted to help more than they could found the mission difficult mentally and emotionally.”

Lars Fornell was responsible for transportation, including the enormous amount of paperwork that had to be done in order to gain permits to bring supplies into the

country. The UN sanctions committee had to have their say, and the Serbs had to approve “every last nut and bolt”. No less than 270 railway freight cars travelled from Trelleborg in southern Sweden to Belgrade, loaded with prefab houses. From there, 600 truck convoys left for Srebrenica, about a dozen at a time. By July 1995 the houses were complete, just outside the city.

“We managed to pipe water from the mountains for the residents, and we built a school,” says Lars, who maintains that not only the housing, but also the international presence, were crucial for the people in this locked enclave. “It was a way of showing the world that they existed.”

THE TRAGIC SEQUEL to this story has been well documented. In the summer of 1995, the Serbs entered Srebrenica and killed at least 7000 men. The women and children

were taken away. Only after the Dayton peace agreement in 1996 was it possible for the SRSA to continue their projects. The houses in Srebrenica were taken over by Serbs, who then moved them to other locations.

Working in Bosnia-Herzegovina has made Lars Fornell more tolerant and has earned him lots of new friends – Serbs, Bosnians and Croatians. And the most important lessons learned? He says that better knowledge of the culture would have helped, although his own group managed to avoid some cultural clashes by seeing themselves as guests in a foreign country.

After returning home, it’s crucial to discuss the experience. Lars Fornell talked with the group of 28 Swedes who had been in Srebrenica together.

“I also think it’s extremely important to throw yourself back into everyday life once you get

Under kriget hade cirka 30 000 bosniaker – bosniska muslimer – sökt skydd i Srebrenica, som var helt omringat av serberna. Nöden var stor och det rådde brist på allt i enklaven.

During the war, around 30,000 Bosniaks (Bosnian Muslims) sought refuge in Srebrenica, which was entirely surrounded by Serbs. There was much suffering and the enclave lacked even the most basic supplies.

Att bygga broar på folkets villkor

HAN HAR VARIT i Angola, Lesotho och Zimbabwe och anlagt vägar med hacka, spade och skottkärra tillsammans med hundratals infödda. Så **Lars Pihl**, pensionerad överstelöjtnant med ett förflutet i arméns ingenjörstrupper och med kompetens som teknisk lärare på Militärhögskolan, hade rätt erfarenhet för att lära afghaner bygga broar. Men Räddningsverkets projekt i Afghanistan 2003 bjöd på ovälskomna överraskningar.

Med hjälp av lokal arbetskraft skulle man på tre månader ersätta tre flodöverfarter på vägen mellan

huvudstaden Kabul och Uzbekistan. Leden är en avgörande ekonomisk pulsåder. Tunga transporter

– När en lastbil körde över gick däcken nästan utanför vägbanan. På fredagarna proppades över-

”Vi bodde med afghaner på landsbygden, sov och levde tillsammans med dem, åt deras mat, gick på marknaden och handlade nyslaktat får. Sådana upplevelser sitter kvar.”

levererar stål och diesel varje dag. De ursprungliga broarna hade sprängts bort under inbördeskriget i början av 90-talet, och istället fanns nu smala ryska militärbroar, byggda på landfästen av gamla pansarvagnsschassin.

gångarna till i båda ändar. Det var en fruktansvärd trafik, samtidigt som vi skulle jobba.

Till råga på allt stämde ingenting med den förstudie som gjorts.

– Då vill det till att man improviserar och accepterar, och inte bara sätter sig ner och väntar, säger Lars Pihl, insatschef för de fem svenskar som rest ner för att utföra uppdraget.

MAN FICK BÖRJA MED att tänka om och tänka nytt.

Landfästen som skulle vara preparerade fanns inte på plats. Det var 35 grader varmt och därmed uteslutet att inkvartera sig i det medskickade magasinistället. Damm, torka och elbrist orsakade väldiga besvär. De tilldelade lokala arbetarna saknade all erfarenhet av tekniska arbeten. ”Varje morgon fick exakt samma handgrepp läras ut på nytt.”

Ändå fick arbetsstyrkan till slut

Om broar förstörs i områden som drabbats av krig eller katastrofer kan transporter av förnödenheter inte nå fram, med svåra umbäranden som följd.

If bridges are destroyed in areas affected by war or disasters, a lifeline may quite literally be broken, as transportation of provisions is cut off.

LARS PIHL

Svenskarna var väl sedda under brobyggnadsprojekten, eftersom de erbjöd arbete.

The Swedish team was held in high esteem during the bridge construction projects, since they offered work.

ihop de tre broarna. De nya överfarterna kunde nu köras med dubbelriktad trafik och det gjorde stor skillnad. Och tillfredsställelsen att lyckas inom utsatt tid och att dela villkoren med de bofasta har gett mersmak.

Lokalbefolkningen gav ett helhjärtat stöd. Svenskgruppen var välседd, eftersom de erbjöd arbete till människor som aldrig haft ett jobb.

– Det är den lille mannen, mannen som bär bultarna, som man kommer i kontakt med, inte de kostymklädda. Vi bodde med afghaner på landsbygden, sov och levde tillsammans med dem, åt deras mat, gick på marknaden och handlade

nyslaktat får. Sådana upplevelser sitter kvar. Svenskar som är nere i militärförband kommer aldrig att komma så nära folket.

LARS PIHL FÖRVÅNADES, säger han, över att det finns så mycket oroligheter i ett land med så mjuka och gästvänliga människor, och hans attityd till muslimer och islam har nyanserats och inställningen till USA ändrats. Han kallar amerikanska soldaters beteende ”beklämmande” och befarar att ambitionen att i terrorismens namn kuva afghanerna snarare kommer att gynna talibanerna.

Lärdomarna från Afghanistan – se till att rekognosceringsstyrkan

är med när jobbet ska utföras och att de som har rest ner kan materialet – har omsatts i nya projekt på Sri Lanka.

Efter tsunamin tog allt beredskapsmateriel snabbt slut. Från Sverige skickades så småningom 80 containrar med 15 broar – uttjänt beredskapsmaterial som annars skulle skrotats. Lars Pihl och hans medarbetare åkte sedan ner för att lära lankeserna byggtekniken.

– Det finns inte så många länder som kan åka ut på kort varsel och bygga kvalificerade broar av gammalt material. Det krävs mycket arbetskraft att bygga, men hållfastheten är oförändrad.

Building bridges on local terms

“We stayed with Afghan people in rural areas, slept in their houses, ate their food, went to the market and bought freshly slaughtered sheep. Experiences like that stay with you.”

He has been to Angola, Lesotho and Zimbabwe to lay roads using a pickaxe, spade and wheelbarrow, with hundreds of locals. He has taught technology at the Swedish Military Academy, and has a background in the Swedish Army Engineers. So retired Lieutenant Colonel **Lars Pihl** was the ideal man for the job of teaching the Afghans to build bridges. However, his work with the SRSA in Afghanistan in 2003 had some unwelcome surprises in store.

With the help of local workers, the team had three months to replace three river crossings on the road that leads from the capital city, Kabul, to Uzbekistan. The route is a crucial economic artery. HGVs use it daily to transport steel and diesel. The original bridges were blown up during the civil war of the early 1990s, and had been replaced by narrow Russian military bridges, built on moorings made from old tank chassis.

“WHEN TRUCKS DROVE over those bridges, their tyres were almost over the edge. On Fridays there were terrible bottlenecks in both directions. The traffic was horrendous and we were meant to be working in the midst of it all.”

On top of all that, none of the information from the pilot study was accurate.

“You just have to accept the situation and improvise a solution, not just sit and wait,” says Lars Pihl, team leader for the five Swedes who were on site to carry out the mission.

THEY HAD TO START with some creative thinking.

The moorings that were meant to be waiting for them were nowhere to be seen. The temperature was 35 °C and so it was impossible to sleep in the storage tent they had brought with them. Dust, drought and lack of electricity caused major difficulties. The local workers assigned to the task had no experience of this kind of work. “Every single morning we had to teach them the same methods all over again.”

Despite everything, the workforce finally managed to construct the three bridges. The new crossings were wide enough for two-way traffic and that made a major

difference. What’s more, the satisfaction of completing the job on time and sharing the conditions of the local people really whetted the group’s appetites.

The support from the locals was wholehearted. The Swedish group was popular, since they offered work to people who had never had jobs.

“It’s the little guys who you come into contact with, the ones who carry the nuts and bolts, not the men in suits. We stayed with Afghan people in rural areas, slept in their houses, ate their food, went to the market and bought freshly slaughtered sheep. Experiences like that stay with you. Swedes in Afghanistan with their military units never get that close to the people.”

LARS PIHL SAYS HE WAS surprised that there is so much conflict in a country populated by such gentle, hospitable people. His attitude to Muslims and Islam has changed, as has his view of the USA. He calls the behaviour of American soldiers “deplorable”, and he is

afraid that their attempts to subdue the Afghan people are more likely to benefit the Taliban than to tackle terrorism.

The lessons learned in Afghanistan – like checking that the reconnaissance team is there when the job is to be done, and that the team are familiar with the materials – have been put to good use in new projects in Sri Lanka.

AFTER THE TSUNAMI, emergency supplies soon ran out. Sweden then sent 80 freight containers to Sri Lanka containing enough material to construct 15 military bridges that would otherwise have been scrapped. Lars Pihl and his colleagues then travelled to Sri Lanka to teach the local people the necessary construction techniques.

“There are not many countries that could travel to disaster areas at such short notice and construct sound bridges from old materials. The construction part takes a lot of work, but the materials remain robust and solid.”

På tre månader byggdes tre broar mellan Kabul och den uzbekiska gränsen.

In the space of three months, three bridges were built between Kabul and the Uzbek border.

ATT FÖRUTSE DET OFÖRUTSEBARA

Predicting the unpredictable

Insatsstyrkor från Sverige och andra länder gör värdefulla insatser i kriser och katastrofer världen över. Men det långsiktiga målet är att varje land ska ha kapacitet att förebygga och hantera sådana situationer. Det svenska stödet till Baltikum är ett bra exempel på sådan kapacitetsutveckling.

Teams from Sweden and other countries carry out valuable operations in emergency and disaster situations all over the world. The long-term goal, however, is for each country to have the capacity to prevent and manage such situations. Swedish support to the Baltic States is a good example of this kind of capacity building.

ANNELI BODIN

Materiel och utbildning var kärnan i det svenska samarbetet med de baltiska räddningstjänsterna. Ett exempel på detta var utbildningscontainers för att öva rökdykning.

Supplies and training formed the core of the Swedish partnership with the Baltic fire and rescue services. Training containers to practice smoke diving were one example.

EFTER SOVJETUNIONENS FALL och de baltiska ländernas frihet avsatte Sverige medel för att stärka de unga staterna, det så kallade suveränitetsstödet. Syftet var att främja säkerhet och stabilitet i Baltikum.

Räddningstjänsterna i Estland, Lettland och Litauen hade svår brist på materiel och utbildning. Struktur och organisation för räddningstjänst och säkerhetsfrågor var oklara. Samtidigt fanns i Sverige outnyttjat överskottsmateriel från det omorganiserade civilförsvaret som kunde komma till nytta i de nya grannländerna.

I början av 1990-talet inledde Räddningsverket ett första fyraårigt program för materielstöd och grundläggande räddningstjänstutbildning till de baltiska staterna. Detta följdes av flera fyraårsprogram för kapacitetsutveckling, ett nytt arbetsområde för Räddningsverket. Syftet var att stödja mottagarlandets förmåga att självständigt hantera kriser och katastrofer. Stödet till Estland påbörjades 1992 och

följande år kom samarbetet igång även med Lettland och Litauen.

– När vi kom till Baltikum tyckte vi i början att det var trasigt och grått. Men snart upptäckte vi vilken kraft och vilja det fanns hos människorna. I mitt arbetsliv har jag lärt mig mer av kollegerna i Öst än av dem i Sverige, berättar **Anneli Bodin** på Räddningsverket i Karlstad.

Anneli Bodin arbetade på Räddningsverket som informatör och fick uppdraget att dokumentera arbetsinsatsen, en uppgift som senare utvidgades till att bli samordnare för fyraårsprogrammen.

Roland Nilsson, som då var chef för Räddningsverkets räddningstjänstavdelning, berättar om den tacksamhet han möttes av:

– Inledningsvis var de överväldigade av att överhuvudtaget få hjälp. Därför tog det också ett tag innan vi kunde få reda på vad de egentligen ville ha och behövde.

När stödet kom igång, visade det sig att

AFTER THE FALL OF THE SOVIET UNION and the Baltic states' transition to independence, Sweden earmarked funding to help strengthen these young states – called sovereignty support. The aim of this funding was to promote safety and stability in the Baltic region.

The rescue services in Estonia, Latvia and Lithuania lacked both resources and training. The structure and organisation of the rescue services and of safety issues in general were unclear. At the same time, Sweden had unused surplus equipment as a result of the restructuring of the Swedish Civil Defence League, which could be put to good use in these new neighbouring countries.

In the early 1990s, the SRSA initiated its first four-year programme of equipment support and basic rescue service training

for the Baltic states. This was followed by several more four-year programmes for capacity building, which was a new area of work for the SRSA. The aim of these programmes was to increase the recipient countries' capacity to handle crises and disasters independently. Support for Estonia began in 1992, and the following year, cooperation with Latvia and Lithuania also got underway.

“When we arrived in the Baltic region at first, everything seemed grey and in disrepair. But soon we discovered the incredible determination and strength of the people. In my working life I've learnt more from my colleagues to the east than from my Swedish workmates,” says **Anneli Bodin** at the SRSA in Karlstad.

Anneli Bodin worked as Information Officer at the SRSA at the time and was

ANNELI BODIN

Första materielleveransen till Lettland 1993. "Samling vid pumpen" – motorsprutan Albin.

The first supplies arrive in Latvia in 1993. 'Meeting at the pump' – Albin the motor pump.

Räddningsverket i sin egen organisation hade exilbalter med goda kontakter i sina gamla hemländer.

– De var ovärderliga, och det handlar inte bara om språkkunskaper. De hade kanaler ända upp till regeringsnivå i de baltiska staterna, samtidigt som de kunde hjälpa oss att ta oss fram bland vanligt folk. Det underlättade samarbetet väldigt mycket, inte minst för att vi direkt fick veta när vi var ute och seglade, säger Anneli Bodin.

Samarbetet utvärderades varje år. Det fördes också diskussioner om omprioriteringar inför nästa år.

Kapacitetsutvecklingen genomfördes i huvudsak som utbildning inom flera olika områden. Kurserna hölls för olika målgrupper och genomfördes både i Sverige och i de baltiska staterna. Varje år från 1992 till 2004 utbildades omkring 60 räddningsledare i operativ ledning, samverkan och samord-

ning, 75 specialister i rökdykning, materielunderhåll, taktik eller insatser vid kemikalieolyckor och vattenlivräddning. Speciella oljeskyddsprojekt med materiel och utbildning genomfördes i samtliga större hamnar längs med Östersjökusten. För att förankra säkerhetsarbetet genomfördes kurser för politiker och höga kommuntjänstemän i riskhantering på lokal nivå.

– Vi fick viktig feedback tack vare de goda personkontakter vi hade. Vi svenskar har en tendens att inte vara särskilt ödmjuka, och utgår lätt från att vi kan allt och andra ska lära sig hur vi gör. Vi fick oss en kultur-snäpp på näsan när de baltiska kursdeltagarna sa ifrån att de inte uppskattade den inställningen. Det var en viktig lärdom att ta till sig, berättar Anneli Bodin.

Grannlandssamarbete målet

Det övergripande målet för kapacitetsut-

tasked with documenting the operation, and her responsibility was later extended when she was made coordinator for the four-year programmes.

Roland Nilsson, who was the head of the SRSA's Fire and Rescue Service Department at the time, recalls the gratitude of their Baltic colleagues:

“To begin with, they were simply overwhelmed to receive aid of any kind. As a result, it took a while before we could figure out what they really needed and wanted.”

It turned out that the SRSA already had some employees with roots in the Baltic region, who had good contacts in their home countries.

“They were invaluable, not only in terms of linguistic abilities. They had communication channels that led all the way to government level in the Baltic states, and they could also help us communicate with ordinary people. That really facilitated our cooperation programmes, not least because we found out straight away when we were barking up the wrong tree,” explains Anneli Bodin.

The development cooperation programmes were evaluated every year. That was also the time for discussions on changing priorities for the coming year.

The capacity building work mainly took the form of training in various different areas. Courses were held for different target groups, both in Sweden and in the Baltic states. Every year between 1992 and 2004, around 60 incident commanders were trained in emergency management, collaboration and coordination. In addition, 75 specialists were trained in smoke diving, maintenance of equipment, tactics, or operations relating to chemical incidents and water rescue. Special oil protection projects, including equipment and training, were held in all the major harbours on the Baltic Sea coast. In order to ensure the safety programmes were firmly established, risk

management courses were held for politicians and senior civil servants at local level.

“We got important feedback thanks to the good contacts we had. We Swedish people tend not to be particularly humble, and it's easy for us to think that we know everything and others should learn how we do things. We got a bit of cultural rap on the knuckles when the course participants from the Baltic countries told us they didn't appreciate that attitude. That was an important lesson for us to take on board,” says Anneli Bodin.

TINA OHLSEN

Befäl och brandman i Armenien 2007. I dag samarbetar räddningstjänsterna i Sverige och Estland i ett gemensamt stöd till Armenien.

Officer and fireman in Armenia, 2007. Today, the fire and rescue services in Sweden and Estonia collaborate to provide joint support to Armenia.

vecklingsinsatserna i de baltiska länderna var att uppnå ett normalt grannlandssamarbete, vilket för svensk del var jämförbart med det upparbetade nordiska samarbetet mellan de nordiska räddningstjänsterna. I samband med ländernas inträde i EU ansågs stödsinsatserna genomförda och samarbetet har därefter fortsatt baserat på bilaterala avtal, där det bland annat ingår att ge varandra stöd i samband med svåra olyckor och inom gemensamma utvecklingsprojekt.

– I dag har vi ett ömsesidigt samarbete som baserar sig på ett samarbetsavtal för länderna runt Östersjön. De baltiska räddningstjänsterna har utvecklats snabbt, och våra relationer har förändrats från att förmedla grundläggande stöd till att utbyta experter, betonar Anneli Bodin.

I dag samverkar räddningstjänsterna i Sverige och Estland i ett gemensamt stöd till Armenien, som syftar till att stärka landets kapacitet inom brand och räddning. Från att ha varit mottagare av bistånd är Estland i dag ett givarland.

– Under översvämningarna i Polen år 1997 skickade Räddningsverket pumpar från Sverige. Då kunde litauerne hjälpa till med utbildning om hur pumparna skulle användas. De hade ju samma utrustning, som de fått från oss, berättar Anneli Bodin som ytterligare ett exempel på hur väl samarbetet fungerar.

Nytt mandat för Räddningsverket

År 2004, samma år som stödet till Baltikum upphörde, fick Räddningsverket mandat för att arbeta med kapacitetsutveckling i andra länder än de baltiska.

– Det handlar om att stötta samarbetsländerna med sin egen katastrof- och krishantering, berättar **Hazme Akyol** som är chef för Räddningsverkets enhet för kapacitetsutveckling och återuppbyggnad.

– Det nya mandatet har inneburit en omställning för Räddningsverket. Inte minst har det krävt att vi behövt arbeta

med att få in nya personalkategorier i vår personalpool, fortsätter hon.

Hazme Akyol har tidigare arbetat för FNs matprogram WFP och som nyanställd på Räddningsverket fick hon ansvaret för ett kapacitetsutvecklingsstöd till Pakistan. Syftet med projektet är att stärka Pakistans egen kapacitet för sök- och räddningsinsatser, med den stora jordbävningen i Kashmir år 2005 i färskt minne. Nätverket INSARAG analyserade landets behov och kom fram till att det behövdes minst två sök- och räddningsteam i landet.

Samarbetet med Pakistan är unikt på flera sätt, inte minst för att flera givarländer samverkar i samma projekt. Många länder ville stödja Pakistan efter jordbävningen, och istället för att genomföra ett eget stöd valde Räddningsverket att arbeta tillsammans med biståndsmyndigheterna i Schweiz och Storbritannien. Det har gett möjligheten att utnyttja det bästa av varje givarlands kompetens.

– Också syftet med projektet är unikt. Liknande stöd tidigare har haft som mål att bygga upp team som har kapacitet för det allra första räddningsarbetet efter en jordbävning, så kallad first response. Vi bygger nu upp sök- och räddningsteam som klarar av alla förekommande uppgifter, som att flytta stora block av byggnadsmateriel och att skära i betong, det som INSARAG kallar USAR-team* säger Hazme Akyol.

Svenska Räddningsverket har huvudansvaret och koordinerar insatserna. Britterna har hög teknisk kompetens, exempelvis för hur man stöttar rasmassor under räddningsarbetet, och svarar för dessa områden medan den schweiziska myndigheten utbildar i hundsök.

– Vi i Räddningsverket lär oss också mycket av projektet. Vi får tillämpa svensk kunskap internationellt och utveckla vår egen kompetens.

Hazme Akyol har varit i Pakistan flera

Making cooperation bilateral

The overall goal of the capacity building operations in the Baltic countries was to reach a normal level of cooperation for neighbouring countries. From a Swedish perspective, this meant a level comparable to our cooperation with the other rescue services in the Nordic region. At the time of the Baltic states' entry into the EU, these aid operations were judged to be complete and since then cooperation has continued on the basis of bilateral agreements, in which we agree to support each other in the event of major incidents and in joint development projects.

"These days we have mutual cooperation based on cooperation agreements for the countries around the Baltic Sea. The Baltic rescue services have developed fast, and our relations have changed from giving basic support to exchanging expert knowledge," Anneli Bodin highlights.

At the moment, the rescue services in Sweden and Estonia are providing joint support to Armenia, with the aim of building the country's capacity to deal with fire

and rescue work. From having been a recipient of aid, Estonia is now a donor country.

"During the flooding in Poland in 1997, the SRSA sent pumps from Sweden. The Lithuanian rescue service was then able to provide training on how to use the pumps. After all, they had the same equipment, which they had received from us," explains Anneli Bodin, as another example of how cooperation works across the Baltic Sea.

A new mandate for the SRSA

In 2004, the same year that Sweden stopped sending aid to the Baltic region, the SRSA was given a mandate to work with capacity building in other countries beyond the Baltic states.

It's all about supporting the countries with which we cooperate in their own disaster and emergency management," explains **Hazme Akyol**, who is the Head of the SRSA's Capacity Building and Recovery Section.

"This new mandate required some adjustments for the SRSA. One of the necessary changes has been recruiting new types

TINA OHLSEN

Grupparbete under utbildning för sjukvårdspersonal i sök- och räddningsstyrkan i Islamabad 2007.

Group work during training for medical personnel in the Search and Rescue unit in Islamabad, 2007.

TINA OHLSÉN

Redovisning av grupparbete gällande medicinsk evakueringsplan. Pakistan 2007.

Reporting back group work concerning a medical evacuation plan, Pakistan, 2007.

gångar och säger att det är en härlig känsla att se hur planerna omsätts i verklighet. Utbildningar kommer igång, kontor byggs upp och människor börjar arbeta.

– Resultatet av det vi gör blir kunskaper, erfarenheter och organisation för att rädda liv. Jag hörde på BBC om en stor trafikolycka i Pakistan, där det saknades utrustning för att skära loss människor från tåget. Då tänkte jag direkt att det är sådan utrustning vi kommer att utrusta teamen med. Det vi gör kan komma till användning på många sätt.

Erfarenheterna av att vara kvinna och chef i ett muslimskt land har för det mesta varit goda.

– Det finns en tendens till att de jag möter ser mig över huvudet och försöker diskutera med killarna i gruppen istället för med mig, även om det handlar om mitt ansvarsområde. Men killarna backar upp mig och hänvisar då alltid direkt till

mig. Det är också viktigt att ha ett klart mandat med sig och inte vika från det, understryker hon.

Kapacitetsutvecklingen breddas

Sedan år 2004 har Räddningsverket engagerats i flera projekt för kapacitetsutveckling. Arbetsområdena breddas, till exempel har flera insatser en tydlig miljöprägel.

Efter tsunamin driver FN:s miljöprogram UNEP ett projekt i Indien och Thailand med syftet att på flera plan bygga upp en beredskap för liknande katastrofer. Svenska Räddningsverket arbetar där med riskbedömningar, beredskapsplaner och övningar. Andra exempel på insatser är stöd till katastrof- och krisberedskap i Ukraina och bättre omhändertagande av katastrofavgång i Mexiko. ●

*) USAR står för Urban Search and Rescue, det vill säga sök och räddning i stadsmiljö.

of personnel to our personnel pool,” she continues.

Hazme Akyol used to work for the UN World Food Programme, and as a new employee at the SRSA, she was given responsibility for capacity building support in Pakistan. The aim of the project is to strengthen Pakistan’s own capacity to carry out search and rescue operations, with the major earthquake in Kashmir in 2005 fresh in the memory. The INSARAG Network analysed the country’s needs and concluded that they needed at least two search and rescue teams.

The cooperation project in Pakistan is unique in several ways, not least because several donor countries are participating in the same project. Many countries wanted to support Pakistan after the earthquake, and instead of running its own project, the SRSA chose to work together with development assistance agencies from Switzerland and the UK. That has brought the opportunity to benefit from each donor country’s set of skills.

“The aim of the project is also unique. Previously, similar projects have sought to build up teams that have the capacity to carry out the initial search and rescue work after an earthquake, known as the first response. We are now establishing search and rescue teams that can cope with all kinds of tasks, like transporting building equipment and cutting concrete. These teams are what INSARAG calls USAR teams – short for Urban Search and Rescue,” explains Hazme Akyol.

The SRSA has overall responsibility for coordination of the operations. The British group has advanced technical skills, for example in how to support rubble during rescue work, and the Swiss agency runs training in searching with dogs.

“We at the SRSA have learnt a great deal through this project. We get the chance to apply Swedish knowledge in an interna-

tional context, while also developing our own skills.”

Hazme Akyol has carried out work in Pakistan on several occasions, and she says it is an amazing feeling to see plans transformed into reality. Training programmes get going, offices are established and people start to work.

“The results of our work are knowledge, experience and structures that save lives. I heard via the BBC about a major rail traffic accident in Pakistan, where the rescue services did not have the equipment to cut people out from the wreckage of the train. My first thought was that we are providing this equipment for the teams. The work we do can be put to good use in many ways.”

Her experiences of being a woman in a position of leadership in a Muslim country have been mostly positive.

“There is a tendency among the people I meet to look over my head and try to carry on a conversation with the men in the group instead, even if the matter being discussed is my area of responsibility. In those situations, however, the men always back me up and refer the discussion to me. It’s also important to have a clear mandate and not to deviate from that,” she emphasises.

Expansion of work areas

Since 2004, the SRSA has been involved in several capacity building projects. The areas of work are being expanded and several operations now have a clear environmental aspect.

Since the tsunami, the UN Environment Programme (UNEP) has been running a project to build India and Thailand’s capacity to respond to similar disasters, on several levels. The SRSA is involved in this project, with a focus on risk assessments, preparedness plans and training exercises. Other examples of similar programmes include supporting Ukraine’s emergency and disaster preparedness, and improving disaster waste management in Mexico. ●

ATT MINSKA RISKEN FÖR KATASTROFER

Efter tsunamikatastrofen blev det ett ökat internationellt fokus på att förebygga katastrofer och följderna av dem. Trots att medvetenheten länge funnits om vikten av förebyggande arbete hade det i många år fått stå tillbaka för humanitära insatser i akuta katastroflägen.

På FN:s världskonferens i Kobe i Japan, som hölls i januari 2005 – en månad efter tsunamin – enades världen om en kraftsamling för att reducera riskerna för och vid katastrofer. I den internationella deklARATION som sedan antogs i FN:s general-församling blev **Disaster Risk Reduction** den officiella termen för detta arbete.

EXEMPEL

Det finns många exempel på katastrof-förebyggande arbete. Det kan till exempel handla om att förlägga nya bostäder till områden som inte riskerar att drabbas av översvämning och att förbättra dammsäkerheten. Andra exempel är att välja en bra byggteknik i områden med jordbävningrisk eller att utveckla rutiner för transport av farligt gods.

ANALYS OCH BEREDSKAP

Hörnstenarna i Disaster Risk Reduction är riskanalys, riskreducering och stärkande av beredskap. Riskanalys hjälper stater och organisationer att kartlägga och bedöma riskerna för kommande katastrofer. Riskre-

ducering är de åtgärder som görs för att minska sannolikheten för att katastrofer ska inträffa och/eller lindra följderna av dem. Att stärka beredskap är de handlingar före en katastrof som syftar till att öka individens, organisationers och samhällets slagkraftighet i hanteringen av katastrofen.

RÄDDNINGSVERKETS ARBETE

Räddningsverket har genom sin verksamhet i Sverige en lång tradition av att arbeta förebyggande och bygga beredskap för insatser vid katastrofer och olyckor av olika slag. Denna inriktning har följt med i de internationella insatserna.

– Ett exempel är den koleraepidemi som bröt ut i ett flyktingläger i Goma i Zaire, där många flyktingar dog i kolera varje natt. Räddningsverket analyserade situationen och kom fram till att brister i hanteringen av vatten och sanitet låg bakom epidemin. När flyktinglägret försågs med latriner försvann epidemin, berättar Per Becker på Räddningsverkets enhet för strategiskt stöd.

Sverige var ett av de första länder som ratificerade FN:s riktlinjer för Disaster Risk Reduction i januari 2005. Samma år fick Räddningsverket även regeringens mandat att arbeta med kapacitetsutveckling för katastrofhantering.

KAPACITETSUTVECKLING

– De insatser vi genomför i dag för kapacitetsutveckling i länder som Armenien och Tadzjikistan är exempel på hur vi arbetar med Disaster Risk Reduction. Detsamma gäller vår medverkan i arbetet för att skapa varningssystem för tsunamikatastrofer.

Kapacitetsutveckling för katastrofhantering kräver insatser på flera områden. Från materiella resurser och kompetensutveckling till organisationsutveckling, koordinering och juridiska ramverk.

– Det här arbetet kräver ett brett samarbete mellan myndigheter och organisationer. Ta stormen Gudrun som exempel. En av de värsta följderna av stormen var elavbrotten. Elbolagen hade ansvaret för att få igång elförsörjningen igen, och deras arbete förvärdades av att vägarna inte var framkomliga, alltså något som var Vägverkets ansvar.

KATARINA SELLIUS

När man väljer plats för ett flyktingläger behövs flera riskbedömningar, till exempel för att det inte ska hamna på mark som riskerar att översvämmas.

When choosing a site for a refugee camp, several risk assessments must be carried out, for example to ensure that the camp is not located on land that is at risk of flooding.

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Jordbävningar skördar ännu många människoliv. Ett katastrofförebyggande arbete kan bland annat innebära att omvärdera placeringen av nya bostadsområden och att välja byggteknik med hänsyn till risker för kommande katastrofer.

Earthquakes continue to claim many lives. Disaster prevention work could include re-evaluating the location of new housing areas and choosing construction technology that takes future disaster risks into consideration.

DISASTER RISK REDUCTION

Since the tsunami disaster, there has been a greater international focus on preventing disasters and their consequences. Despite a long-standing awareness of the importance of preventive work, for many years it has taken a back seat to humanitarian operations in acute disaster situations.

At the UN World Conference on Disaster Reduction in Kobe, Japan held in January 2005 – one month after the tsunami – the world was united on joining forces to reduce the risk of disasters and their consequences. In the international declaration adopted by the UN General Assembly, this work was given the official title of **Disaster Risk Reduction**.

EXAMPLES

There are many examples of disaster prevention work, like placing new housing in areas that are not at risk of flooding, or improving the safety of dams. Other examples include choosing sound construction techniques within earthquake risk zones, or developing procedures for the transport of dangerous goods.

ANALYSIS AND PREPAREDNESS

The cornerstones of Disaster Risk Reduction are risk analysis, risk reduction, and

strengthening preparedness. Risk analyses help governments and organisations to survey and assess the risk of future disasters. Risk reduction covers the measures taken to reduce the likelihood that disasters will occur and/or alleviate their consequences. Strengthening preparedness involves taking action before a disaster with the aim of increasing the effectiveness of individuals, organisations and society in disaster management.

SRSA'S FOCUS

Through its work in Sweden, the SRSA has a long tradition of preventive work and building preparedness for operations in the context of various kinds of disasters and emergencies. This focus has become part of the SRSA's international operations.

"One example is the cholera epidemic that broke out in a refugee camp in Goma, Zaire, where many refugees died of cholera every night. The SRSA analysed the situation and realised that shortcomings in water and sanitation management were behind the epidemic. When the refugee camp was provided with latrines, the epidemic disappeared," explains Per Becker from the SRSA's Strategic Support Unit.

Sweden was one of the first countries to ratify the UN Guidelines for Disaster Risk Reduction in January 2005. The same

year, the SRSA also received a government mandate to work on capacity building for disaster management.

CAPACITY BUILDING

"The capacity building operations we carry out at the moment, in countries like Armenia and Tajikistan, are examples of how we do Disaster Risk Reduction. Other examples include our participation in the work to create an early warning system for tsunamis."

Capacity building for disaster management demands work on several levels – from material resources and skills development to organisational development, coordination and legal frameworks.

"This kind of work demands broad cooperation between government authorities and organisations. Take the storm 'Gudrun', for example. One of the worst consequences of the storm was the series of power cuts. The power companies were responsible for restoring the electricity supply, and their work was made more difficult because the roads were impassable. That in turn was the responsibility of the Swedish Road Administration."

ANNELI BODIN

Lärare från Estlands räddningsskola i Väike-Maarja utbildas i att hantera trafikolyckor på Räddningsskolan i Skövde.

Trainers from the Estonian Fire & Rescue College in Väike-Maarja receive training in dealing with road traffic accidents at the SRSA College.

Vassare räddningstjänst

HANS KUUSK VAR MED I uppbyggnaden av ett nytt räddningsverk efter att Estland blev självständigt 1991. I dag är han nästan lite förvånad över att en toppmodern räddningstjänst kunde skapas på knappt 10 år.

– När samarbetet startade 1992 var hela organisationen föråldrad. Den var väldigt hierarkisk och byggde på en militär och passiv kultur. Flera chefer vi mötte kunde inte hantera förändringarna, utan levde kvar i gamla tider, berättar Hans Kuusk, som

”Intresset för att ta till sig ny kunskap var enormt. Många som deltog i utbildningarna var utanför Estlands gränser för första gången och fick möjlighet att se hur vi lever och arbetar här.”

länge arbetat som teknisk chef vid Räddningsverket i Skövde.

Mycket materiel var också föråldrad. Skyddsmasker och skyddsutrustning kunde vara mer än 30 år gamla. Det mesta var i grunden avsett för krig. En tankbil kunde vara en ombyggd robotbärare eller

något annat militärt fordon.

– Maskinerna fungerade inte något vidare i det civila samhället. De var tunga, otympliga och svåra att manövrera. Dessutom var de inte alls bra ur miljösynpunkt, berättar Hans Kuusk.

ANNEL BODIN

Det första lettiska besöket till Räddningsverkets skola i Rosersberg 1993. I mitten Ainars Pencis, i dag statsbrandchef i Lettland.

The first Latvian visit to the SRSA College in Rosersberg, in 1993. In the centre is Ainars Pencis, now Head of the State Fire and Rescue Service in Latvia.

INSATSERNA I LANDET kunde snart bli effektivare efter att materiel började bytas ut. I Sverige fanns övertalig civilförsvarmateriel som sändes över och kom till användning. Hans Kuusk kunde själv följa när en skogsbrand bekämpades utanför Tallinn.

– Även om materielen från Sverige hade några år på nacken så fungerade den bra i en övergångsperiod innan förvaltningssystem och administration byggts upp, berättar han.

Redan från start fanns det ett stort intresse för utveckling och ny kunskap. Utbildningar drog i gång i både Estland och Sverige. De flesta som deltog var mellan 20 och 30 år. Snart började en ny generation ta över och förändra de

gamla strukturerna.

– Intresset för att ta till sig ny kunskap var enormt. Många som deltog i utbildningarna var utanför Estlands gränser för första gången och fick möjlighet att se hur vi lever och arbetar här. Sedan tog de till sig de delar de ansåg värdefulla och utvecklade dem i hemlandet, berättar Hans Kuusk.

SAMMANLAGT DELTOG drygt 200 befäl, lärare och specialister från den estniska räddningstjänsten i någon av de utbildningar som svenska Räddningsverket genomförde. Tillsammans med Finlands räddningstjänst startades även en ny utbildning vid räddningsskolan Väike-Maarja.

– En del i utbildningen inne-

bar att övningarna skulle bli mer miljövänliga. Naturgas började användas, vilket inte ger samma miljöpåverkan som tidigare, då bil-däck och annat eldats vid övningar, vilket gav en fruktansvärd nedsmutsning, berättar Hans Kuusk.

DET SISTA STEGET i utbyggnaden som han deltog i, innebar att ge stöd till chefer för att lägga upp strategier för den organisation som finns i dag. Senaste besöket i Estland var 2006, då han kunde konstatera att kapacitetsuppbyggnaden gett resultat.

– Från nästan ingenting finns nu moderna räddningsstationer, utbildad personal och aktuell utrustning. Det är glädjande att det gick att genomföra en stor föränd-

A cutting-edge rescue service

HANS KUUSK HELPED TO establish a new emergency services agency in Estonia after the country gained independence in 1991. Now, he's more than a little surprised that it was possible to create a cutting edge fire & rescue service in just 10 years.

"When we began to cooperate in 1992, the whole organisation was obsolete. It was extremely hierarchical and based on a passive and militarised culture. Several of the senior staff members we met couldn't handle the changes – they were still stuck in the past," recalls Hans Kuusk, who has been Head of the Technical Department at the SRSA College in Skövde for years.

Much of the equipment was obsolete too. Protective masks and other protective equipment could be more than 30 years old. Most of the equipment was designed for war use. The tank trucks could be converted missile carriers or other military vehicles.

"The machines really weren't suited to civil society. They were heavy, unwieldy and hard to manoeuvre. They were also very poor from an environmental point of view," explains Hans Kuusk.

OPERATIONS QUICKLY BECAME more effective once equipment began to be replaced. In Sweden there was a surplus of civil defence equipment, which was sent over to Estonia and put to good use. Hans

"There was enormous interest in learning new skills. Many of those who participated in the training programmes were outside Estonia for the first time, and had a chance to see how we live and work here."

Kuusk saw some of the equipment in use when his Estonian counterparts were tackling a forest fire outside Tallinn.

"Although the equipment from Sweden was quite old and used, it was ideal for use in the transitional period, before management and administration systems had been established," he recalls.

FROM THE VERY BEGINNING, there was a great interest in development and learning new skills. Training programmes were launched in both Estonia and Sweden. Most of the participants were between 20 and 30 years old. Soon, a new generation began to take over, changing the old structures as they went.

"There was enormous interest in learning new skills. Many of those who participated in the training programmes were outside Estonia for the first time, and had a chance to see how we live and work here in Sweden. Then they took that which they found useful and developed it at home," recounts Hans Kuusk.

A total of 200 officers, instructors and specialists from the Estonian fire & rescue service partici-

pated in training programmes run by the SRSA. In cooperation with the Finnish fire & rescue service, a new training course was established at the Väike-Maarja Fire & Rescue College.

"Part of the programme focused on making training exercises more environmentally friendly. They started to burn natural gas, instead of car tyres and other waste that caused terrible pollution, in order to reduce the environmental impact," explains Hans Kuusk.

THE LAST ELEMENT of the capacity building work that he participated in focused on helping management to draw up strategies for the future of the organisation. His most recent visit to Estonia was in 2006, when he could see that the capacity building project had been a great success.

"There are now modern fire & rescue stations created more or less from scratch, with well-trained personnel and advanced equipment. It is fantastic to see that it was possible to implement such major changes in such a short space of time," concludes Hans Kuusk.

Kursavslutning i Lettland, där svenskt utbildade lärare genomfört utbildning i underhåll och användning av andningsapparater. Ingen materiel överlämnades utan sådan utbildning.

Finishing off a course in Latvia, where Swedish-trained instructors instructed others in the maintenance and use of breathing apparatus. No material changed hands without appropriate training.

Arbete pågår med att torrlägga vägarna i Villahermosa, Tabasco, som drabbats svårt av översvämningen i november 2007. Workers drain the streets of Villahermosa, Tabasco, November 2007. The floods forced hundreds of thousands from their homes.

EDUARDO
VERDUGO/
SCANPIX

Att mildra katastrofens konsekvenser

EN NATURKATASTROF KAN på kort tid skövla stora naturområden, men också skapa nya problem som skadar miljön på längre sikt.

Vid den stora översvämningen i Mexiko hösten 2007 lades 60 procent av delstaten Tabasco under vatten. En stor del av alla byggnader vattenfylldes helt eller delvis,

”Det finns många organisationer som arbetar med omedelbar hjälp efter en katastrof, men inte lika många som arbetar för att förebygga och mildra konsekvenserna av katastrofer.”

och efter översvämningen var omfattningen av vattenskadorna enorm. Människor återvände

till sina hem och röjde. Möbler, byggnadsmaterial, farligt avfall, elektronik och annat ställdes ut

på gatan och kördes osorterat till tippen.

Efter översvämningen hade myndigheterna fått ytterligare problem med stora mängder farligt avfall som tippats i hushållsavfallet.

– När avfallet redan har tippats är det svårt att styra upp till en bra avfallshantering, säger Ingrid Håstad som är miljö- och avfallskonsult med vidareutbildning i hantering av katastrofsvfall.

NÄR DE LOKALA myndigheterna i Tabasco begärde hjälp från Sverige med att förbättra sin kapacitet att förebygga liknande avfallskriser anlidade Räddningsverket flera konsulter, däribland Ingrid Håstad.

– Det finns många organisationer som arbetar med omedelbar hjälp efter en katastrof, men inte lika många som arbetar för att förebygga och mildra konsekvenserna av katastrofer. Därför var det här projektet intressant, berättar Ingrid Håstad.

– Målet har varit att kartlägga vad myndigheterna har gjort tidigare och vad de har för planering och beredskap för liknande situationer. Ett exempel är att se till att farligt avfall inte blandas med annat katastrofsvfall. Men vi har också tittat på hur man kan undvika nya översvämningar. I Tabasco och intilliggande staten Chiapas var det till exempel så att mycket skog huggits ner, och det fanns inte tillräckligt mycket växtlighet som kunde ta upp stora mängder regnvatten.

I FATTIGA LÄNDER ÄR DET vanligt att det finns människor som lever av att leta efter återvinningsbara saker i avfall, så kallade *pepenadores*.

– Man kunde se dem överallt där avfallet hanterades – runt de påsar som ställts ut på gatan, i tunnor, containrar och på tipparna. Problematiken var inte ny för mig. Det väcker många etiska frågor. Å ena sidan utsätts de i dag för stora hälsorisker. Å andra sidan innebär en säkrare avfallshantering att man tar ifrån människor deras inkomstkälla.

Kapacitet för en bra hantering

av katastrofsvfall kräver att myndigheterna samverkar. I Tabasco har Civilförsvaret det övergripande ansvaret för katastrofberedskap. Men det är svårt att bygga upp ett bra system för nödlägen om det inte fungerar till vardags.

– Om avfallshanteringen inte fungerar på ett bra sätt under normala förhållanden är chansen inte så stor att den blir bra i ett katastrofläge, berättar Ingrid Håstad.

INGRID HÅSTAD

Sandsäckar läggs upp i vallar längs gatorna i Villahermosa i ett försök att dämpa effekterna av kommande katastrofer.

Sandbags are stacked along the streets of Villahermosa in an attempt to mitigate the impact of future disasters.

Mitigating consequences

NATURAL DISASTERS CAN lay waste to large areas in a short time. However, they can also create new problems that can damage the environment in the longer term.

The major flooding in Mexico in late 2007 affected 60 percent of the state of Tabasco. The majority of buildings were partly or fully

waterlogged, and after the waters had receded it was clear that the water damage was extensive. People returned to their homes and cleared them out. Furniture, building equipment, hazardous waste, electronics and other waste was all thrown out onto the street and taken to the dump without being sorted.

After the flooding, the authorities had problems with the large amount of hazardous waste that was discarded along with household waste.

“When the waste has already been taken to the dump, it’s hard to instigate good waste management,” says Ingrid Håstad, an environment and waste consultant who specialises in waste management in disaster situations.

WHEN THE LOCAL AUTHORITIES in Tabasco asked for help from Sweden to improve their capacity to prevent similar waste crises in the future, the SRSA called in several consultants, including Ingrid Håstad.

“There are a lot of organisations that offer immediate aid after a disaster, but there are fewer that work to prevent and mitigate the consequences of a disaster. That’s why this project was so interesting,” explains Ingrid Håstad.

“Our aim was to investigate what the authorities had already done, and what sort of planning and preparedness they had in place for similar situations in the future. One example is ensuring that hazardous waste is not mixed with other disaster waste. We also looked at how to avoid flooding in the future. In Tabasco and the neighbouring state of Chiapas, for example, there had been a lot of deforestation, and there was not enough vegetation to absorb large amounts of rainwater.

INGRID HÅSTAD

Sophämtning är en tidskrävande uppgift i Tabascos provinshuvudstad Villahermosa. Varje soppåse öppnas och en grovsortering sker på plats innan soppilen kan köra vidare.

Refuse collection is a time-consuming task in Villahermosa, provincial capital of Tabasco. Every bag must be opened and its contents roughly sorted before the refuse lorry can move on.

Avfallsdeponi norr om provinshuvudstaden Villahermosa.
Waste disposal site north of Villahermosa, the provincial capital.

In poor countries, it is common for people to survive by searching for reusable items on rubbish dumps. In Mexico they are known as *pepenadores*.

“YOU COULD SEE THEM all over the place, wherever there was waste – around the bin bags on the street, in bins, skips and on dumps. The situation brings up a lot of ethical issues. On one hand, these people are being exposed to major health risks. On the other hand, safer waste management would deny

“There are a lot of organisations that offer immediate aid after a disaster, but there are fewer that work to prevent and mitigate the consequences of a disaster.”

them their source of income.”

In order to develop the capacity for good disaster waste management, it is important that the authorities work together. In Tabasco, the civil defence force has overall responsibility for disaster preparedness. However, it is difficult to establish a good system

for emergency situations if the standard waste management system doesn't work.

“If the waste management system doesn't work smoothly under normal conditions, the chances of it working in a disaster situation are not high”, explains Ingrid Håstad.

MILJÖ OCH KATASTROFSITUATIONER

Miljöolyckor kan vara en direkt orsak till en katastrofsituation, som vid ett stort kemikalieutsläpp. I andra fall uppstår miljöhot som en följd av naturkatastrofer eller krig. Några exempel är förstörda dricksvattentäkter efter en översvämning och de stora mängder avfall som uppstår efter en jordbävning.

Räddningsverket har i flera år arbetat med miljöfrågor vid katastrofinsatser. En tidig insats skedde i Venezuela vid årsskiftet 1999/2000. Ett jordskred hade ägt rum i området runt huvudstaden Caracas efter omfattande regn och översvämningar. I ett hamnområde norr om staden fanns kemikalier lagrade i ett hamnmagasin som skadats av jordskredet och man befärade ett utsläpp av giftiga gaser. Räddningsverket skickade två experter till området som kunde lösa den uppkomna situationen.

SAMARBETE MED FN

På internationell nivå har samarbetet utvecklats mellan FN-organen OCHA (FN:s kontor för humanitära frågor) och UNEP (FN:s miljöprogram), som startat en gemensam enhet för miljökatastrofer, och

Räddningsverket har på flera sätt bidragit till detta arbete, till exempel genom att skicka miljöexperter för att bedöma de miljömässiga effekterna av en naturkatastrof. Förutom dessa insatser, som kan ske med kort varsel efter begäran om stöd, kan Räddningsverket även ställa en beredskapsstyrka till förfogande inför risk för kommande katastrofer med miljöpåverkan. Detta har till exempel skett inför orkansäsongen i Centralamerika och Karibien.

KRIG ORSAKAR MILJÖPROBLEM

Räddningsverket arbetar även med miljöproblem efter långvariga konflikter och naturkatastrofer. Så har exempelvis skett i Pakistan och Libanon, där Räddningsverket arbetat för att utveckla sätt att återvinna material från raserade byggnader. Även i andra insatser har Räddningsverket arbetat med avfallshantering efter katastrofer. Detta är en viktig fråga på kort sikt, eftersom visst avfall kan vara akut livshotande – till exempel riskavfall från sjukhus. Men den är lika viktig på längre sikt, eftersom jord, luft och vatten kan förgiftas av ämnen som frisätts från avfallet. Återvinner man byggnadsavfall och rasmassor behöver man

inte tära lika mycket på jordens resurser för återuppbyggnaden av byggnader.

MILJÖSÄKRING

Den andra delen av Räddningsverkets miljöarbete handlar om att miljösäkra alla insatser, så att de inte inverkar negativt på miljön. Där har utvecklingen av ett nytt baslägerkoncept varit något av ett pilotprojekt. Miljöfrågor tas även upp i insatspersonalens utbildning, och uppförandekoden för insatspersonal ses över för att även ta in miljöaspekterna.

KLIMATFÖRÄNDRINGAR

Klimatförändringarna innebär en stor utmaning för alla som arbetar med humanitär bistånd. Den globala uppvärmningen väntas leda till fler och kraftigare orkaner, mer översvämningar i vissa delar av världen och värre torka i andra. Om det blir brist på dricksvatten och odlingsbar jord förstörs kan miljöresurserna också bli en källa till konflikter. En viktig framtidsfråga för Räddningsverket och dess samarbetspartners är att identifiera åtgärder och arbetssätt som kan ge utdelning på lång sikt för att möta de risker som följer i klimatförändringarnas spår.

Ukraina 2007. En storm har brutit av en rysk oljetanker, med stora utsläpp som följd. Ukraine 2007. A storm has broken a Russian oil tanker.

ENVIRONMENT AND DISASTERS

Environmental emergencies can be the direct cause of a disaster situation, as with major chemical spills. In other cases, environmental threats come about as a result of natural disasters or war. Examples include polluted drinking water as a result of flooding, or the huge amounts of waste that result from earthquakes.

For several years now, the SRSA's disaster operations have included an environmental dimension. One early example was an operation carried out in Venezuela in late 1999 and early 2000. A landslide had occurred in the area around the capital, Caracas, as a result of rain and flooding. In a port north of the city, chemicals were stored in a storage unit that had been damaged by the landslide, and it was feared that toxic gases were being released. The SRSA sent two experts to the area and they were able to resolve the situation.

COOPERATION WITH UN

At an international level, cooperation has been developed between OCHA (the UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) and UNEP (the United Nations Environment Programme), in the form of a joint unit for environmental disasters. The SRSA has contributed to their work in several ways, such as by sending environmental experts to assess the environmental effects of a natural disaster. As well as these operations, which may arise at short notice following a request for help, the SRSA can also make an emergency team available in situations where there is a risk of future disasters with environmental implications. This has happened, for example, in the run up to the hurricane season in Central America and the Caribbean.

CONFLICTS

The SRSA also works on environmental problems in the aftermath of long-term conflicts and natural disasters. Examples of this include Pakistan and Lebanon, where the SRSA has worked to develop ways of recycling materials from destroyed buildings. Other SRSA operations have also

TORE ERIKSSON

Venezuela 1999. Regn har lett till kraftiga översvämningar.

Venezuela 1999. Intense raining has brought on flooding.

included an element of post-disaster waste management. This is an important short-term issue, since some waste can be life threatening, such as hazardous waste from hospitals. However, it is just as important in the long term, since soil, air and water can be polluted by substances released from waste. Also, if construction waste and rubble is recycled, there is less need to consume more of the earth's natural resources in the reconstruction of buildings.

IMPACT ANALYSIS

The other dimension of the SRSA's environmental work is monitoring the environmental side of all our operations to ensure they do not have a negative impact on the environment. The development of a new base camp concept has been something of a pilot project in this area. Environmental

issues are raised in operational personnel training, and the code of conduct for operational personnel is being reviewed to include environmental aspects.

CLIMATE CHANGE

Climate change is a huge challenge for all who work with humanitarian aid. Global warming is expected to lead to more frequent and more powerful hurricanes, more flooding in parts of the world and more severe droughts in other parts. If this causes a lack of drinking water and arable land, environmental resources could also become a source of conflict. An important future activity for the SRSA and its partners will be to identify measures and methods that can bring long-term benefits in managing the risks that follow in the footsteps of climate change.

STEGET IN I FRAMTIDEN

Stepping into the future

Snabba humanitära insatser, i kombination med kapacitetsutveckling, viss återuppbyggnad och minhantering kommer att vara kärnan i den internationella verksamheten även efter årsskiftet 2008-2009, då Räddningsverket läggs ner och nya Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bildas.

“Rapid humanitarian operations, combined with capacity building, some reconstruction and mine action will be the core activities of our international work from the start of 2009, when the SRSA will cease to exist and the new Swedish Civil Contingencies Agency will commence work,” explains Kjell Larsson, Head of the International Department.

NIKLAS LARSSON / SCANPIX

Räddningsverkets transportstyrka i Libanon 2006. Emma Hamberg kör in en av bilarna i lastutrymmet på det ryska planet som ska transportera styrkan till Libanon.

The SRSA transport team, Lebanon, 2006. Emma Hamberg drives one of the vehicles into the cargo hold of the Russian plane that is to transport the team to Lebanon.

ÅR 2008 ÄR DET 20 ÅR SEDAN Räddningsverket genomförde sin första internationella insats. Men det är också det sista året Räddningsverket finns som självständig myndighet. Vid årsskiftet läggs myndigheten ner, tillsammans med Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar. Likt sagans fågel Fenix återuppstår de tre den 1 januari 2009 som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kjell Larsson, chef för Räddningsverkets internationella avdelning ger här sin syn på framtidsfrågorna.

Hur påverkas den internationella verksamheten när den nya myndigheten skapas?

– I direktiven ser det ut som att alla uppgifter i den internationella verksamheten ska fortsätta. Det finns många fördelar med den nya gemensamma myndigheten, framförallt att vi får en bredare kompetensbas. Vi får arbeta med helheten istället för med delar av den. Den uppdelning vi har i dag har känts onaturlig, framförallt i förhållande till Krisberedskapsmyndig-

PER LARSSON

Kjell Larsson, chef för Räddningsverkets internationella avdelning.

Kjell Larsson, Head of the International Department of SRSA.

THE YEAR 2008 MARKS the 20th anniversary of the SRSA's first international operation. However, it is also the last year that the SRSA will exist as an independent agency. On the last day of 2008 the SRSA along with the Swedish Emergency Management Agency and the National Board of Psychological Defence will all be dissolved. Parts of all three will be absorbed on 1 January 2009 into the new Swedish Civil Contingencies Agency. Kjell Larsson, Head of the International Department at the SRSA, shares his perspective on this change and other future issues.

How will the creation of the new agency affect international work?

“From the guidance issued, it seems that

all the tasks of the International Department will continue. There are lots of advantages of the new joint agency – primarily a broader skills base. We will get to work with the big picture, instead of just parts of it. The divisions that exist at the moment have often seemed unnatural, mainly in relation to the Swedish Emergency Management Agency. Also, our work in Sweden is to be concentrated in fewer locations. Naturally, this affects us.”

The International Department of the SRSA has grown quickly in recent years. Does the organisation have growing pains?

“It is true that we have expanded quickly, mostly since April 2006 when our base moved to Kristinehamn. The government

heten. Sedan kommer verksamheten att koncentreras till färre orter, vilket innebär att skolorna i Rosersberg och Skövde inte kan drivas vidare i Räddningsverkets regi, vilket naturligtvis påverkar oss.

Räddningsverkets internationella avdelning har vuxit snabbt de senaste åren. Är det en organisation med växtvärk?

– Det är riktigt att vi expanderat snabbt, framförallt sedan verksamheten flyttade till Kristinehamn i april 2006. Regeringen styr vanligtvis myndigheterna ganska nära, men i vår internationella verksamhet har vi bara haft några skrivningar i regleringsbrev och instruktioner att gå på. Först i år har vi fått regeringens uppdrag att titta på en strategi. Under tiden har vi försökt baxa oss fram genom trial and error.

– Nu framöver ska vi stabilisera vår organisation, och finna den nivå vi ska vara på. Vi ska också försöka bli bättre på att vara en lärande organisation. Man måste lära av misstag och titta nyktert på sig själv. Det finns en blåjusmentalitet hos oss. Vi är tillgängliga, vi svarar och rycker ut. Det är charmigt och effektivt men baksidan är att vi har haft svårt med analys, lärande och återkoppling.

Räddningsverkets första internationella insatser handlade om att snabbt ge stöd i akuta katastroflägen. I dag har verksamheten breddats, och omfattar även minhantering, återuppbyggnad och kapacitetsutveckling. Hur kommer det att se ut framöver?

– Vår legitimitet och kärna är snabba humanitära insatser. Det är den bas vi tar sats ifrån. Vi släcker branden, eller åtminstone stoppar brandspridningen. Det är här vi har bra kompetens och därför avropar FN och EU ofta tjänster från oss, även om det många gånger handlar om katastrofer långt bort från Sverige. Det är som om det brinner i Kristinehamn och den lokala

brandkåren behöver hjälp, och begär den från Sundsvall istället för från Karlstad eller Karlskoga som ligger närmast.

– Därför arbetar vi också med kapacitetsuppbyggnad för att stödja länder som vill hjälpa varandra och sig själva. Det är en bra utveckling som är väl förankrad i det internationella samfundet. Vi kommer också att i viss mån arbeta med återuppbyggnad, och med minröjning som är en viktig del av vår verksamhet.

Går utvecklingen mot fler men mindre insatser, räknat i antal personer?

– Jag skulle säga att det går i perioder. I dag, liksom i början av 2000-talet har vi många insatser där vi skickar experter eller mindre team. Men år 2001 förändrades bilden efter attentatet mot World Trade Center i New York. Vi hade även stora insatser efter tsunamin 2004 och vid hemtagningen av svenskar från Libanon 2006. Det går aldrig att förutsäga vad som kommer att hända.

Räddningsverket har kunnat använda svenskt militärt överskottsmateriel i många insatser. Men hur länge räcker det?

– Vi har haft det gynnsamt i och med att vi har fått ta över materiel billigt eller gratis från försvarsmakten, och vi har kunnat genomföra många bra insatser på grund av det. Men det finns inte så mycket kvar längre som är användbart. Till år 2011 bör vi få igång ett nytt system, som bygger på att vi köper in varor istället.

Vilken roll spelar arbetet med genusfrågor?

– Vi har som mål att minst 40 procent av vår personal i fält ska vara kvinnor. I dag är det 20 procent, men då ska man komma ihåg att när vi började arbeta med genusfrågor var det bara 4 procent, och då nästan bara sjuksköterskor.

– Genusfrågor är viktiga för kvaliteten i insatserna. Man kan inte rädda befolk-

Genusperspektiv på verksamheten handlar om att skapa möjligheter för att hjälpa hela befolkningen, kvinnor såväl som män, i ett land drabbat av en katastrof eller konflikt.

The gender perspective of the SRSA's work is all about creating opportunities to help the whole population, women and men, in countries affected by disaster or conflict.

usually has quite a hands-on approach with the agencies, but in our international work we have only had a few instructions and appropriation directions to go on. The government asked us to review a strategy for the first time this year. Until now we have just tried to progress through trial and error.”

“In the immediate future we are going to stabilise our structure and find the right level for us. We are also going to try to be better at being a learning organisation. It's important to learn from mistakes and take a good long look in the mirror. We have something of a 'blue light mentality'. We are available, we get the call and we respond rapidly. It's charming and effective, but the other side of the coin is that we

have problems with analysis, feedback and organisational learning.

The SRSA's first international operations were all about rapid response to emergency situations. Its work has now grown to include mine action, recovery and capacity building. What will the organisation look like in the future?

“Our core and our legitimacy lie in rapid response humanitarian relief operations. That is the foundation on which we base our work. We put out fires, or at least stop them from spreading. This is where our skills are, and that's why the UN and the EU request our services, even though the disasters in question are often far from Sweden. To put

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Skadad kvinna tas om hand i det läger Räddningsverket byggt upp efter bombdådet mot FN-högkvarteret i Bagdad, som krävde 24 människors liv.

An injured woman receives medical attention in the camp built by the SRSA following the bomb attack on the UN headquarters in Baghdad, which claimed 24 lives.

ningen om man utesluter kvinnorna. Och i exempelvis Iran kan det till exempel vara direkt farligt för en kvinna att ha kontakt med en man som inte tillhör befolkningen. Du får ingen kontakt med kvinnorna om du inte själv är kvinna. Det blir också bättre stämning internt med en bra könsfördelning.

– Vi kommer också att fortsätta arbeta

förebyggande. Det är ett bra stöd med vår Code of Conduct (uppförandekod) som skrivs under av mig som chef och den som åker ut på en insats. Den klargör att sexuella förbindelser överhuvudtaget inte ska förekomma under uppdragen. Detta gör vi för att vi är vaksamma på att människor i fattiga länder lätt kan komma i beroendeställning till oss.

it in Swedish terms, its as though there's a fire in Kristinehamn and the local fire service needs help, and requests it from a distant place like Sundsvall instead of from nearby towns like Karlstad or Karlskoga. That's why we also do capacity building, to support countries that want to help each other and themselves. It's a good development that has plenty of support from the international community. We will also be carrying out recovery work to a certain extent, and we'll continue with mine action, which is an important element of our work."

Is the development moving towards more, smaller operations, in terms of number of personnel?

"I'd say that it goes in cycles. Today, as in the year 2000, we are involved in many operations to which we send experts or small teams. In 2001, however, the global picture changed after the attack on the World Trade Center in New York. We also carried out major operations after the tsunami in 2004, and in transporting Swedish residents home from Lebanon in 2006. It's impossible to predict what's going to happen."

The SRSA has been able to use Swedish military surplus equipment in many operations. But how long will that last?

"We have had a favourable position in the sense that we have been able to take over surplus equipment from the Swedish armed forces at a low price or free of charge, and we have been able to carry out a multitude of good operations as a result. However, there is not very much left that is in a usable state. By the year 2011 we should have a new system in place, by which we purchase the items we need instead."

What is the role of the SRSA as regards gender issues?

"We have set up a goal that at least 40 percent of our personnel in the field should

be women. At the moment that figure is at 20 percent, but it's important to remember that when we started working with gender issues, it was only 4 percent, and almost all the women were nurses."

"Gender issues are crucial to the quality of our operations. You can't save the population of a country if you exclude the women. And in Iran, for example, it may be extremely dangerous for a woman to have direct contact with a foreign man. There is no way to come into contact with women unless you yourself are female. The internal atmosphere is also better when there is a more even gender balance."

"We also plan to continue to carry out preventive work. Our Code of Conduct supports this – it is signed by me and by all personnel who go on an operation. It states that no sexual relations may take place during operations. We have this approach because we are aware that people in poor countries may be in a position of dependence on us."

The SRSA also plans to develop its work on other diversity issues, such as disability and ethnicity. How will that work take shape?

"This too is all about the quality of our operations. We want to ensure that what we do really works in the cultural context in which we find ourselves, and that it helps the people who need help. So we can't send out someone who is good at mending cars or electric wiring if they can't handle cultural differences in a sensible way. In terms of disabilities, there is often a focus on people with sight or mobility-related disabilities, but I would like to raise awareness of the situation for people with mental health problems, as they are often regarded as pariahs among pariahs."

What is your view of safety for UN personnel following the bomb in Baghdad in 2003, where it became clear that the UN flag is no guarantee for safety?

Räddningsverket ska också utveckla arbetet med andra mångfaldsfrågor, som funktionshinder och etnicitet. Hur ska det ske?

– Även detta handlar om kvalitet i insatserna, vi ska se till att det vi gör fungerar i sitt kulturella sammanhang och för de människor som behöver vår hjälp. Och vi kan inte skicka ut någon som är bra på bilar eller el om de har fel inställning och inte kan hantera kulturskillnader på ett vettigt sätt. När det gäller funktionshinder fokuseras det ofta på synskadade och rörelsehindrade, men jag vill särskilt lyfta situationen för de psykiskt funktionshindrade som ofta ses som en paria bland paria.

Hur ser du på säkerheten för FN-personal efter bomben i Bagdad 2003, där det blev tydligt att FN-flagg inte är en garanti för säkerhet?

– Räddningsverket hade byggt ett basläger på det inhägnade området innanför Canal Hotel i Bagdad, där FN hade sitt högkvarter. Det som hände var att en lastbil full med sprängämnen körde in i högkvarteret. Ett 50-tal FN-tjänstemän dog

och många skadades. Räddningsverkets styrka använde sitt läger till att samla upp och ta hand om skadade. Attentatet ledde till att FN helt drog sig tillbaka från Irak, och vi tog hem all personal därifrån.

– Själv ser jag inte bomben i Bagdad som den stora ögonöppnaren. Våra insatser i Bosnien pågick i en situation som säkerhetsmässigt var minst lika svår. I dag skulle vi inte tillåta att vår personal utsattes för liknande risker som i Bosnien. Vi ställer högre krav i dag, så trots allt har vi gått igenom en lärandeprocess. Men våra insatser kan i många fall vara farliga, när det finns krig, banditer, droger och vapen till förbannelse – faktorer som vi inte kan påverka.

Finns det någon annan framtidsfråga du vill lyfta fram?

– En sak som håller på att lösa sig är stödstyrkan för att rädda svenskar i utlandet, som tidigare hade otydliga direktiv. De förslag som utredningen tagit fram tycker jag är bra, att staten ska evakuera i exceptionella krislägen med många svenskar inblandade. ●

Syftet med stödstyrkan ska vara att evakuera i exceptionella krislägen med många svenskar inblandade, som då israeliska trupper gick in i Libanon sommaren 2006.

The aim of the support team should be to evacuate Swedish residents from crisis zones where many Swedish residents are present, as was the case when Israeli troops invaded Lebanon in the summer of 2006.

EU-samarbetet har lett till en ökad samsyn kring kris- och katastrofhantering. Här deltar Räddningsverket med MERT-beredskap (Medical Emergency Response Team) i en övning i Idassa i Kroatien inom ramen för EU:s räddningstjänstssamarbete.

TINA OHLSEN

Cooperation within the EU has led to increased unity in crisis and disaster management. Here, the SRSA is working with the Medical Emergency Response Team in a training exercise in Idassa, Croatia, within the framework for EU cooperation in civil protection assistance interventions.

“The SRSA had established a base camp inside the UN compound in Canal Hotel in Baghdad, where the UN had its headquarters. A truck loaded with explosives drove into the building. Around 50 UN workers were killed and many were injured. The SRSA team used its base camp to gather and care for the wounded. The result of the attack was that the UN withdrew from Iraq, and we did the same.”

“Personally, I don’t see the bomb in Baghdad as a major eye-opener. Our operations in Bosnia were carried out in circumstances that were at least as dangerous as those in Iraq. These days, we would not allow our personnel to be exposed to the kind of risks they faced in Bosnia. We have more stringent requirements now, so I suppose we

have gone through a learning process after all. But many of our operations are dangerous nonetheless, in situations plagued by a seemingly inexhaustible supply of weapons, conflict, bandits and drugs – factors that we cannot influence.”

Is there any other future issue you’d like to bring up?

“One problem that we’re on our way to solving is the support team for the rescue of Swedish residents abroad, which previously had unclear guidelines. I think the proposals that the commission has drawn up are good, suggesting that in exceptional emergency situations involving many Swedish residents, the government should evacuate them.” ●

Ett obyråkratiskt verk –

NÄR RÄDDNINGSVRKET bildades 1986 var visionen klar: Det skulle bli en myndighet som var fast förankrad i de lokala räddningstjänsterna. En organisation som stod för handling och levererade resultat. Vägen stakades ut av den förste generaldirektören Lennart Myhlback.

– Vi ville inte bli en myndighet som satt långt borta och inte visste hur det fungerade i den dagliga verksamheten. Räddningstjänsterna skulle vara en del av oss, och det internationella arbetet där vi använde oss av brandmän och brandbefäl blev ett sätt att nå det målet, berättar han.

Lennart Myhlback berättar roat om Räddningsverkets första år. Som i all verksamhet behövdes prioriteringar, och en av de avgränsningar som gjordes i början var att *inte* arbeta internationellt. Åtminstone inte förrän myndighetens egen kompetens hade byggts upp ordentligt.

LENNART MYHLBACK BÖRjade som generaldirektör efter närmare 20 års arbete för regeringen. Han kom närmast från ett uppdrag som statssekreterare på justitiedepartementet. Efter många års pendling mellan Uppsala och Stockholm var det skönt att få återvända till Värmland igen. Men den politiska erfarenheten och kontakterna skulle snabbt komma till användning.

I december 1988 inträffade en stor jordbävning i Armenien, och

för första gången begärde Sovjetunionen internationell hjälp efter en katastrof.

– Just den dagen hade vi en konferens för chefer inom Räddningsverket, och vid lunchtid fick jag ett samtal från regeringen med frågan om vi kunde bidra med något. Jag kallade samman några av cheferna och vi kom fram till att vi hade mycket utrustning i civilförsvarsförråd, räddningshundar som var tränade för att söka i rasmassor och duktiga brandmän, berättar Lennart Myhlback.

– Vid 3-4-tiden på eftermiddagen kunde jag meddela regeringen

”Vi ville inte bli en myndighet som satt långt borta och inte visste hur det fungerade i den dagliga verksamheten.”

vad vi hade, och vi fick klartecken till en insats vid 8-9-tiden samma kväll.

Lennart Myhlback ledde personligen delar av arbetet. Utrustning plockades fram ur förråd, pass och vaccinationer ordnades med rekordfart.

– Jag visste att vi hade duktigt folk som skulle klara av jobbet, och att de var säkerhetsmedvetna. Den här insatsen fick mycket uppmärksamhet i Sverige vid den här tiden, och utvärderingen visade att det hade gått mycket bra. Sedan dröjde det inte länge förrän den andra stormakten, USA, behövde hjälp sedan oljetankern Exxon

Valdes gått på grund utanför Alaskas kust. Räddningsverket och Kustbevakningen flög över utrustning och en instruktör.

UNDER KUWAITKRIGET, 1990-talets första år, lämnade många kurder sina hem och blev internflyktingar i bergen. Räddningsverket skickade utrustning, byggde läger och ordnade med vatten och transporter.

– Efter den insatsen hade jag en lunch på UD, och blev sittande med FN:s flyktingansvarige för Europa. Hon konstaterade att vi hade gjort ett bra jobb med internflyktingarna i Turkiet, och frågade

om vi kunde köra mat och förnödenheter i Kroatien och Serbien. ”Det kan vi väl”, sa jag, och tänkte att om vi klarade av att jobba i bergen i Turkiet skulle vi väl klara av det i Europa också.

KORT TID DÄREFTER gav regeringen Räddningsverket klartecken till insatserna i ex-Jugoslavien. Från början var avsikten att verket skulle köra förnödenheter i Kroatien och Serbien men förutsättningarna ändrades snart.

– Luftbron hade upprättats mellan Zagreb och Sarajevo, och vi skulle köra förnödenheter vidare från flygplatsen in i Sarajevo. Vi

med resultatet för ögonen

tog ner tolv bilar och skickade för säkerhets skull bara sex av dem varje gång i staden. Jag åkte själv med en gång. Visst var det speciellt att arbeta med skottlossning runt omkring, men om vi skulle skicka ner folk på uppdraget ville jag själv se hur det var.

– Parallellt arbetade vi också med stöd till räddningstjänsterna i Estland, Lettland och Litauen. Vi var med och byggde upp flyktingläger och ordnade med vattenrening i Rwanda. Allt detta genomförde vi med en mycket liten organisation, och vi kunde genomföra det tack vare att vi stödde oss på svensk räddningstjänst, understryker Lennart Myhlback.

ÄVEN OM MÅNGA uppmärksammade insatser genomförts internationellt, vill Lennart Myhlback understryka att de stått för en liten del av Räddningsverkets samlade verksamhet.

– Räddningsverket var till för Sverige. Det hade varit lätt att förlora sig i den internationella verksamheten, men den fick inte ta överhanden.

Förutom att förankra Räddningsverket ute i de lokala räddningstjänsterna har det internationella arbetet haft en annan viktig funktion. Det har bidragit till att ge Sverige ett gott rykte internationellt, understryker han.

Ett av många bevis för detta var när FN utsåg en regional administratör i Kosovo, med ansvar för fem kommuner och en halv miljon

ULF PALM/SCANPIX

Lennart Myhlback var Räddningsverkets förste generaldirektör, från 1986 till 2000.

Lennart Myhlback was the first Director General of the SRSA, from 1986 to 2000.

invånare. Uppdraget tillföll Lennart Myhlback.

– Jag hade ansvar för allt från sophämtning och skolor till sjukvård. Det var mycket roligt, men också otroligt hårt arbete.

Efter tre arbetsamma år i Kosovo bestämde sig Lennart Myhlback för att lämna posten som generaldirektör i Räddningsverket.

SÅ HÄR I HISTORIENS backspegel framträder massakern i Rwanda 1995 som det som gjort starkast personligt intryck.

– Jag besökte Nyamata när liken ännu låg kvar. Det var en fruktansvärd syn och det luktade hemskt. Men de erfarna brandmän som var med tog hand om mig och höll mig nästan i handen. Det var en jobbig erfarenhet men samtidigt blev jag imponerad över deras sätt att hantera situationen.

– Det blev ett av många bevis på hur duktigt folk vi har i räddningstjänsten, och att vi gjorde riktiga bedömningar när vi i första hand valt ut lite äldre, erfarna personer till våra insatser.

An active agency with a focus on results

WHEN THE SRSA was founded in 1986, its vision was clear: to become an agency that was firmly anchored in local fire and rescue brigades. An organisation that was about action and that delivered results. The way was paved by the first Director General, Lennart Myhlback.

“We didn’t want to be a distant, hands-off agency that didn’t know how day-to-day operations worked. We wanted the fire service to play an important part, and the international work, where we used firefighters and fire brigade sub-officers, was a way of reaching that goal,” he explains.

Lennart Myhlback enjoys telling the story of the early years of the SRSA. As in any organisation, certain areas of work had to be prioritised, and one of the decisions made at the beginning was *not* to conduct international work. At least not until the agency had built up enough skills and experience.

LENNART MYHLBACK TOOK UP the position of Director General after almost 20 years working for the government. He came from a position as Secretary of State at the Ministry of Justice. After many years of commuting between Upp-

sala and Stockholm, the chance to return to the Värmland region was much appreciated.

IN DECEMBER 1988, there was a major earthquake in Armenia, and for the first time the Soviet Union requested international assistance in the aftermath of a disaster.

“On that very day we were at a conference for the SRSA managers, and around lunchtime I got

“We didn’t want to be a distant, hands-off agency that didn’t know how day-to-day operations worked.”

a call from the government, asking if there was any assistance we could offer. I called some of the managers together and we came to the conclusion that we had plenty to offer – equipment from the civil defence stores, rescue dogs trained to search through rubble, and dedicated firefighters,” recalls Lennart Myhlback.

“Around 3 or 4 that afternoon I was able to explain to the government exactly what we had to offer, and between 8 and 9 that evening we got the green light to carry out an operation.”

LENNART MYHLBACK LED parts of the operation himself. Equipment was gathered from stores, and

passports and vaccinations were organised at record speed.

“I knew that we had highly skilled personnel who would be able to get the job done, and that they were aware of safety issues. This operation garnered a lot of attention in Sweden at the time, and afterwards the evaluation showed that it had gone extremely well. After that, it wasn’t long before the other superpower, the USA,

needed assistance when the Exxon Valdes oil tanker ran aground off the Alaskan coast. So the SRSA and the Swedish Coast Guard flew over some equipment and an instructor.”

DURING THE GULF WAR in the early 1990s, many Kurdish people left their homes and took refuge in the mountains. The SRSA sent equipment, built camps and organised water and transportation for them.

“After that operation I had a lunch at the Ministry for Foreign Affairs, and I got talking to the UN Refugee Chief for Europe. She had observed that we had done a good job with the internally displaced persons in Turkey,

RÄDDNINGSVÄRKET/SRSA

Lennart Myhlback arbetade för att göra Räddningsverket till en myndighet fast förankrad i de lokala räddningstjänsterna.

Lennart Myhlback worked to ensure that the SRSA remained firmly rooted in the local fire and rescue services.

and asked if we would be able to transport food and supplies in Croatia and Serbia. ‘Sure we can,’ I replied, thinking that if our work had been successful in the mountains of Turkey then surely we could manage the same thing in Europe.”

Soon after, the government gave the SRSA the go ahead for operations in the former Yugoslavia. Initially, the purpose of the operation was to transport supplies in Croatia and Serbia, but the conditions quickly changed.

“An air bridge had been established between Zagreb and Sarajevo, and it was our job to drive supplies from the airport in Sarajevo to their destination. We took twelve vehicles down there, and for the sake of safety we only sent six at a time into the city. I joined the convoy on one occasion. It was quite an experience to work

with gunfire all around, but if we were going to send people out on a mission like that, I wanted to see the situation for myself.”

“At the same time, we also provided support to the fire and rescue services in Estonia, Latvia and Lithuania. We also helped construct refugee camps and water purification systems in Rwanda. We managed all of this with a very small central organisation, and it was made possible through the support of the Swedish fire service,” emphasises Lennart Myhlback.

ALTHOUGH MANY international operations have garnered a great deal of attention, Lennart Myhlback stresses that their work makes up just a small proportion of the total work of the SRSA.

“The SRSA was created for Sweden. It would have been easy

to get sidetracked by the international work, but it was important to ensure this didn’t happen.”

As well as generating support for the SRSA among local fire brigades, the agency’s international work has had another important function, he points out. It has helped Sweden gain a strong international reputation.

Proof of this came when the UN appointed a regional administrator in Kosovo, with responsibility for five municipalities and half a million residents. The position was given to Lennart Myhlback.

“I was responsible for everything from refuse collection and schools to medical care. It was exciting work, but it was also incredibly difficult.”

After three years working in Kosovo, Lennart Myhlback decided to leave his position as Director General of the SRSA.

IN RETROSPECT, the massacre in Rwanda in 1995 is the event that has left the strongest impression.

“I visited Nyamata when the bodies were still lying there. It was a horrendous sight, and the stench was sickening. But the experienced firefighters who were with me took care of me, and almost held my hand. It was a terrible thing to experience, but at the same time I was impressed by their way of handling the situation.”

“That was just one of many pieces of evidence that prove just how capable our fire service personnel are. It also showed that we made the right call when we decided to select mostly older, more experienced personnel for our operations.”

BILAGOR
APPENDICES

SÄKERHET – EN NATURLIG DEL AV INSATSERNA

Arbetsituationen för humanitär insatspersonal har försvårats efter den 11 september 2001.

I spåren av terroristattacken och USA:s svar på den har mord, kidnappningar och väpnade attacker mot hjälparbetare blivit betydligt vanligare. Detta är en av orsakerna till att Räddningsverket under senare år lyft fram säkerhetsarbetet mer, bland annat genom att anställa två sakkunniga i säkerhetsfrågor.

RISKANALYS

Inför beslut om insats görs en riskanalys med hjälp av bland annat källor i FN-systemet, medarbetare på plats, rapporter från biståndsorganisationer och säkerhetsföretag. En hög hotbild behöver inte innebära en hög risk, om riskerna kan reduceras genom olika åtgärder. Målen för insatserna kan gå att nå på ett annat sätt med mindre risk. Därför kan inte dessa beslut fattas utifrån en mall, utan varje situation bedöms för sig. Lika viktigt som att ha bra underlag för att

bedöma säkerheten inför en insats är det att samla och värdera information i situationer där säkerhetsläget förvärras i ett område.

UTBILDNING

Även om det finns bra generella säkerhetsbedömningar är det ändå den enskilde som fattar de avgörande besluten i besvärliga lägen. Därför är utbildning och information till insatspersonal och deras chefer en hörnsten i säkerhetsarbetet.

Diskussioner, fakta och övningar om hot mot säkerheten ingår i insatspersonalens grundutbildning och i de informationsdagar som hålls före utresa.

– Ofta blir det väldigt bra diskussioner om säkerhetsfrågor i och med att många av deltagarna har varit ute på insatser förut. Detta är till god hjälp för att själv kunna göra egna bedömningar under stress, säger Anna-Maria Gabrielsson som är sakkunnig i säkerhetsfrågor.

Med bra kunskap, erfarenhet och egna reflektioner blir säkerhet inte ett hinder i arbetet,

Utbildning i minröjning i Eritrea.
Mine action in Eritrea.

utan en naturlig del i arbetet som kan öka möjligheten att genomföra insatser även under svåra förhållanden, betonar hon.

SAFETY AND SECURITY – A NATURAL PART OF OPERATIONS

Since 11 September 2001, the working situation of personnel on humanitarian operations has become more difficult.

In the aftermath of the terrorist attack and the USA's response to it, murder, kidnapping and armed attacks on aid workers have become considerably more common. This is one of the reasons why the SRSA has put more of an emphasis on safety and security in recent years, partly by employing two experts in safety and security issues.

RISK ANALYSIS

Before a decision is made concerning an operation, a risk analysis is carried out using sources including UN contacts, personnel in the field, reports from aid organisations and security companies. A high potential threat does not necessarily

mean a high risk, if various measures can be taken to reduce the risk. It may be possible to fulfil the objectives of an operation in a different way, with lower risks.

That's why these decisions cannot be made on the basis of a template or model – every situation has to be assessed individually.

Gathering and evaluating information on areas where the security situation is deteriorating is just as important as having a good basis for assessing safety before an operation.

TRAINING

Although good general safety assessments do exist, it is still the individual who has to make the crucial decisions in difficult situations. Training and informing operational personnel and their mana-

gers therefore forms a cornerstone of the SRSA's approach to safety and security.

Basic training for operational personnel and briefing days prior to operations always include discussions, facts and training exercises on safety threats.

“We often have excellent discussions on safety issues, since many of the participants have been on operations before. This is of great help to personnel who then have to make their own decisions under stress,” says Anna-Maria Gabrielsson, safety expert.

“With solid knowledge, experience, and personnel who can make sound decisions, safety does not constitute an obstacle, but a natural part of the work that can increase the possibility of carrying out operations in difficult conditions,” she emphasises.

TALKING THINGS THROUGH

Between them, the personnel of the SRSA have a great deal of experience in helping people who have been affected by emergency and disaster situations. Courses in this area have been run by the SRSA for many years, both in Sweden and internationally.

More recently, preventive stress management and debriefing have become more common. Since 2007, Folke Ryman has been in charge of stress management at the International Department. He has noticed that people's attitudes to various types of stress therapy have changed.

"Previously, many of the members of the SRSA teams were used to the gruelling nature of their work as firemen or soldiers. They were sometimes dismissive of stress management. Now, many more different professions are involved in the teams, and therapy is generally seen as a matter of course".

All those who return home from an international mission are given the opportunity to talk through their experiences, often as part of SRSA reunions, and sometimes as soon as they arrive home. One of Folke Ryman's tasks is to ensure that crisis therapy procedures work smoothly. He also works as a stress coach and instructor.

"Preventive work should not be underestimated. By increasing awareness of stress, you can increase stress resistance. The challenge is to put theoretical knowledge into practice in reality," says Folke Ryman.

USEFUL RESOURCES

One example of a useful stress management resource is a relaxation CD that is given to all personnel before they embark on international missions. An information pack has also been developed specifically for relatives. It explains situations and feelings that can arise after a completed

operation, such as exhaustion, illness, or in the most severe cases, breakdown.

"Stress research is a new academic discipline and it is developing fast. Attention is now given to how factors such as language, gender, environment, culture, hygiene, sleep, food and drink can affect us and contribute to stress," explains Folke Ryman.

THE SOONER THE BETTER

He receives feedback in several ways. The most tangible of these is when operational personnel get in touch to tell him that they have managed to get over their difficult emotions.

"The sooner therapy takes place after an operation, the less expertise is required. But just knowing that you have the option of talking things through is a comfort in itself," says Folke Ryman.

SAMTAL FÖREBYGGER KRISREAKTIONER

På Räddningsverket finns det mycket samlad kunskap om bemötande av människor som drabbats av olyckor och katastrofer. Utbildningar inom området har länge genomförts, både i Sverige och internationellt.

Under senare tid har även förebyggande stresshantering och hemkomstsamtal blivit vanligare. Sedan 2007 arbetar Folke Ryman med stresshantering på den internationella avdelningen. Han märker att inställningen till samtal om olika former av stress har förändrats.

– Tidigare var många i Räddningsverkets team vana vid påfrestningar från sina yrken som brandmän eller militärer. De kunde vara avvisande till stresshantering. Idag är fler yrkesgrupper involverade, och överlag betraktas samtalen som en självklarhet, berättar han.

Alla som kommer hem från ett internationellt uppdrag ges möjlighet att tala om sina upplevelser, oftast som en del i Rädd-

ningsverkets återträffar – i bland direkt vid hemkomsten. En av Folke Rydmans uppgifter är att se till så att rutinerna vid krisbearbetningen fungerar. Men han jobbar även som stresscoach och utbildare.

– Förebyggande arbete ska inte undervärderas. Genom att öka medvetenheten om stress kan motståndskraften öka. Utmaningen är att få de teoretiska kunskaperna att verkligen komma till användning, säger Folke Ryman.

HJÄLPMEDEL

Exempel på ett användbart hjälpmedel mot stress är en avslappnings-cd som delas ut till personal som ska iväg på internationella uppdrag. En broschyr har också tagits fram som vänder sig till anhöriga. Den handlar om situationer och känslor som kan komma efter avslutad insats, till exempel utmattning, sjukdomar eller i värsta fall sammanbrott.

– Stressforskningen är en ung vetenskap och utvecklingen går snabbt framåt. I dag uppmärksammas till exempel hur

TINA OHLSEN

Insatspersonal i Thailand efter tsunamin.
SRSA personal in Thailand after the tsunami.

språk, kön, miljö, kultur, hygien, sömn, mat och dryck kan påverka oss och bidra till stress, säger Folke Ryman.

JU TIDIGARE DESTO BÄTTRE

Själv får han återkoppling på flera sätt. Det mest påtagliga är när insatspersonal tagit kontakt och berättat om att de kommit vidare förbi jobbiga känslor.

– Ju närmare in på en händelse ett samtal sker, desto mindre expertis är nödvändig. Men att veta att det finns möjlighet till samtal kan också vara ett stöd i sig, säger Folke Ryman.

STÄNDIG EFTERFRÅGAN PÅ ENGAGERAD INSATSPERSONAL

Räddningsverkets internationella avdelning har alltid behov av att bygga ut sitt nätverk av insatspersonal.

YRKESGRUPPER

I avdelningens personalpool finns yrkesgrupper som behövs vid internationella insatser, till exempel **räddningsledare, mekaniker, sjuksköterskor, informatörer** och **experter inom vatten, miljö och avfall**. När behov uppstår kontaktas personer i poolen som har rätt kompetens.

NÖDVÄNDIGA EGENSKAPER

Egenskaper som är nödvändiga för alla i som igår poolen är engagemang för medmänniskor och en stark vilja att bidra till förmån för dem som drabbats av konflikter eller katastrofer.

INTRODUKTION FÖR ALLA

En viktig del i beredskapen är att utbilda den personal som ingår i poolen. Räddningsverkets introduktionskurs är det första steget och obligatorisk för all personal innan insats.

Insatspersonal möter flyktingar från Centralafrikanska republiken.

Personnel from SRSA meet with refugees from the Central African Republic.

Kursen ger en orientering om Räddningsverkets internationella verksamhet och om andra aktörer på området. Den berör även uppförandekodex, genusaspekter, kulturell medvetenhet och säkerhetsfrågor, men även hälsovård, gruppdynamik, konflikthantering och

stresshantering samt radiokommunikation och informationshantering.

RESA PÅ KORT VARSEL

Den som blir uttagen till en insats får vara beredd på att åka iväg med kort varsel: från några veckor till sex timmar.

CONSTANT DEMAND FOR DEDICATED OPERATIONAL PERSONNEL

The International Department of the SRSA has a constant need to extend its network of operational personnel.

PROFESSIONS NEEDED

The department's personnel pool consists of people in professions that are needed for international operations, such as incident commanders, mechanics, nurses, PR officers and experts in water, environmental and waste issues. When the need arises, the SRSA contacts the members of the pool that have the right skills.

VITAL CHARACTERISTICS

Characteristics that are vital for all members of the pool include commitment to helping their fellow men and women, and a strong will to work on behalf of those suffering to conflict or natural disasters.

TINA OHLI SEN

Inriktning av satellitkommunikationsutrustning. El Fasher, Sudan.

Adjusting equipment for satellite communication, El Fasher, Sudan.

INTRODUCTION

An important element of preparedness is to train the members of the personnel pool. The SRSA's introductory course is the first step, and is obligatory for personnel before they embark on an operation.

This course provides an introduction to the SRSA's international work, and to other bodies that are active in this area. It also covers the SRSA code of conduct, gender issues, cultural awareness and safety and security issues, as well as health care, group dynamics, conflict and stress management, radio communications and information handling.

MUST TRAVEL AT SHORT NOTICE

After completing this course, members of the personnel pool must be prepared to join operations at short notice – anything from a few weeks to six hours.

2) INSATSLISTA & STATISTIK • LIST OF OPERATIONS & STATISTICS

Länder där Räddningsverket utfört insatser Countries where the SRSA has carried out operations

RÄDDNINGSVERKETS INTERNATIONELLA INSATSER 1988–2008

Årtal = startår för insats.

U= Uppdragsgivare/samarbetspartner.

F= finansär.

1988

Armenien, sök o räddningsarbete. F: Regeringen

1989

Alaska, leverera o montera oljebekämpningsutrustning. F: Exxon

1991

Gaza, transport av skyddsmateriel. U: UNWRA. F: SIDA

Irak, transport av tält till UNHCR:s förråd. U: UNHCR. F: SIDA

Turkiet-Irak-Iran, bistå UNHCR med mat, vatten samt boende. U: UNHCR. F: SIDA

1992

Estland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

F d Jugoslavien, bistå UNHCR med samband. U: UNHCR. F: UNHCR

Kenya, bistå FN med basläger, transport, mat, samband. U: UNHCR. F: UNHCR

Lettland, bistå med samordning samt radiokom. U: Lettiska myndigheten. F: SIDA

Turkiet, bistå UNHCR med tält. U: UNHCR. F: SIDA

1993

Estland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, basutbildning, expertutbyte. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

F d Jugoslavien, transport av förnödenheter till befolkningen, evakuering av flyktingar.

U: UNHCR. F: UNHCR

F d Jugoslavien, restaurera och bygga hus. U: UNHCR. F: SIDA

Lettland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Lettlands Brandtjänst. F: UD

Liberia, utrusta UNHCR:s bas. U: UNHCR. F: UNHCR

1994

Estland, beredskap Paldiski. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, basutbildning, expertutbyte. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

F d Jugoslavien, transportera förnödenheter till befolkningen. U: UNHCR. F: UNHCR

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: UNHCR. F: SIDA

Lettland, APELL-konferens. U: Lettland Brandtjänst. F: NMR/UD

Lettland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Lettland, basutbildning, expertutbyte. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Litauen, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Litauens Brandtjänst. F: UD

Rwanda, bistå med samordning, fältstationer för att följa flyktingar. U: DHA. F: DHA/SIDA

Tanzania, bistå UNHCR med hus. U: UNHCR. F: UNHCR

Zaire, bygga flyktingläger. U: UNHCR. F: UNHCR

1995

Estland, APELL-seminarium. U: Estlands Räddningsverk. F: Sida/NMR

Estland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, stöd till utbildningssystem, utveckling av riskhantering. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

F d Jugoslavien, transport av förnödenheter till UNHCR:s förråd. U: UNHCR. F: Sida

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: UNHCR. F: Sida

F d Jugoslavien, bygga flyktingförläggningar. U: UNHCR. F: UNHCR

F d Jugoslavien, restaurera hus, starta hjälpprojekt. U: Sida. F: Sida

F d Jugoslavien, bygga flyktingförläggningar. U: UNHCR. F: UNHCR

Lettland, utbildning, materielstöd. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Lettland, expertstöd, utbildning. U: Lettlands transportmyndighet. F: UD

Lettland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Lettland, bas- o specialistutbildning, riskanalyser. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Litauen, basutbildning, expertutbyte. U: Litauens Brandtjänst. F: UD

Zaire, reparation av sjukhus, samband U: WFP. U: WHO. F: Sida

1996

Burundi, bistå OCHA med informationskontor. U: DHA/ODA/DEMA. F: Sida

Estland, stöd till utbildningssystem, utveckling av riskhantering. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Irak, utveckla distributionsverksamhet. U: FAO. F: FAO

F d Jugoslavien, övervakning, kontroll, reparationer av hus. U: UNHCR. F: UNHCR

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: EU. F: EU-kommissionen.

F d Jugoslavien, reparation av skolor. U: ECHO. F: ECHO

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Lettland, expertstöd, utbildning. U: Lettlands transportmyndighet. F: UD

Lettland, utbildning, materielstöd. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Lettland, stöd till utbildningssystem, utveckling av riskhantering. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Liberia, bistå med samband, lokala datanät. U: DHA. F: Sida

Litauen, Materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Litauens Brandtjänst. F: UD

Litauen, bas- o specialistutbildning, riskanalyser. U: Litauens Brandtjänst. F: UD

Litauen, expertstöd, utbildning. U: Litauens Transportministerium. F: UD

Rwanda, bistå WFP:s kontor, utrustning till nytt kontor. U: WFP. F: Sida

Rwanda, bistå WFP:s kontor, utrustning till nytt kontor. U: DHA. F: Sida

Rwanda, bistå WFP:s kontor, utrustning till nytt kontor. U: DHA/IRIN. F: Sida

Rwanda, bistå WFP:s kontor, utrustning till nytt kontor. U: DHA. F: Sida

Sierra Leone, bistå med samband, lokala datanät. U: DHA. F: DHA

Uganda, bistå med samband, dataöverföring. U: WFP. F: Sida

1997

Angola, brobygge. U: WFP. F: Sida

Angola, samordning av minröjningsarbete. U: WFP. F: WFP

Indonesien, UNDAC-styrka. U: DHA. F: Sida

F d Jugoslavien, hjälpa flyktingar som återvänt med bostäder. U: UNHCR. F: UNHCR

F d Jugoslavien, reparation av skolor. U: ECHO. F: ECHO

F d Jugoslavien, restaurera,

bygga hus. U: Sida. F: Sida

Kongo-Brazzaville, bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Lettland, expertstöd, utbildning. U: Lettlands transportministerium. F: UD

Lettland, säkerhets o kvalitetsutveckling U: Lettland Brandtjänst F: UD

Lettland, materielstöd basutrustning, teknisk utbildning. U: Lettland Brandtjänst. F: UD

Litauen, materiel- o utbildningsstöd, kärnkraftverk. U: Visaginas Räddningstjänst. F: UD

Litauen, utbildning, materielstöd. U: Litauens Brandtjänst. F: UD

Rwanda, bistod OCHA med samordningskontor. U: DHA. F: Sida

Polen, transport av utrustning till Polen. U: Polska myndigheter. F: Sida

Polen, bygga evakueringsbo-städer. U: Polska myndigheter. F: Sida

Rwanda, bistå WFP o UNICEF. U: WFP. F: Sida

Sierra Leone, bistå OCHA med samordningscenter, utbilda FN samband, U: DHA/DFID/DEMA. F: Sida

Somalia, rekognoscera o lokalisera strandsatta människor. U: WFP. F: Sida

Zaire, flygplatslogistik. U: UNHCR/ODA. F: Sida

1998

Angola, brobygge. U: Sida. F: Sida

Angola, brobygge. U: WFP. F: WFP

Bangladesh, vattenreningsverk. U: WASA, Dhaka. F: Sida

Burundi, bistå WFP med tekniskt stöd. U: WFP. F: Sida

Estland, oljeskadeskydd. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, stöd räddningsskola. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Estland, utbildning av brandingenjörer. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Guatemala, brobygge. U: UNDP. F: Sida

Honduras/Nicaragua, bygga sambandscentraler. U: WFP. F: Sida

Honduras/Guatemala, stödja WFP logistikoperationer. U: WFP. F: Sida

Indonesien, UNDAC-styrka. U: Lokala myndigheter. F: Sida

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: ECHO. F: ECHO

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: Sida / ECHO. F: Sida

F d Jugoslavien, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Lettland, förebyggande översvämningar. U: Lettland Brandtjänst F: UD

Lettland, expertstöd, utbildning. U: Lettlands transportministerium. F: UD

Lettland, transport av livräddningsutrustning. U: Lettiska myndigheter. F: Sida

Litauen, expertstöd, utbildning. U: Litauens transportministerium. F: UD

Litauen, utbildning, expertstöd. U: Visaginas Räddningstjänst. F: UD

Polen, leverera permanentus. U: Polska myndigheter. F: Sida

Rwanda, bistå OCHA samordningscenter, utbilda FN i samband. U: OCHA. F: Sida

Ryssland, APELL-seminarium. U: Lokala myndigheter, EMERCOM. F: Sida/NMR

Sudan, bistå WFP med marklogistik. U: WFP. F: WFP

1999

Albanien, frakta filter,tält till UNHCR:s lager. U: WFP. F: Sida

Albanien, lastbilar, personal till WFP transportorg. U: WFP. F: WFP

Albanien, transport av filter. U: UNHCR. F: Sida

Bosnien, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Estland, utbildningssamarbete. U: Estlands Räddningsverk. F: UD

Honduras, brobygge. U: UNDP. F: Sida

Honduras, transport av tält, filter, köksutr. U: UNICEF. F: Sida

Kosovo, bistå UNICEF med fält-

kontor. U: UNICEF. F: UNICEF

Kosovo, transportera materiel till UNHCRs förråd. U: Sida. F: Sida

Kosovo, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Kosovo, kartläggning av min-områden. U: UNMACC. F: Sida

Lettland, utbildningssamarbete. U: Lettland Brandtjänst. F: Sida

Lettland, oljeskadeskydd. U: Lettland/Litauens Brandmyndigheter. F: Sida

Litauen, utbildningssamarbete. U: Litauens Brandtjänst. F: Sida

Makedonien, stödja FN:s regionala samordningskontor. U: OCHA. F: Sida

Ryssland, APELL-seminarium. U: Lokala myndigheter, EMERCOM. F: Sida/NMR

Taiwan, transport av tält, filter,sovsäckar. U: Taiwans regering. F: Sida

Turkiet, sök och räddningsstyrka. U: Turkiska regeringen. F: Sida

Turkiet, sök och räddningsstyrka. U: Turkiska regeringen. F: Sida

Turkiet, sök och räddningsstyrka. U: Turkiska regeringen. F: Sida

Turkiet, transport av materiel ex filter,tält. U: Turkiska regeringen. F: Sida

Turkiet, transport av tält till UNICEF prog. U: UNICEF. F: UNICEF

Öst-Timor, bistå OCHA med förläggning. U: OCHA. F: Sida

2000

Bosnien, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Bosnien, restaurera, bygga hus. U: Sida. F: Sida

Estland, utbildningssamarbete. U: Estlands Räddningsverk. F: Sida

Frankrike, oljesanering. U: EU. F: EU

Kosovo, utveckling av KPC. U: UD. F: Sida

Kosovo, QA av minröjorg. U: UNMACC. F: Sida

Kaukasus, förmedlade 700 tält till katastrofområde. U: UNHCR. F: UNHCR

Lettland, utbildningssamarbete. U: Lettland Brandtjänst. F: Sida

Litauen, utbildningssamarbete. U: Litauens Brandtjänst. F: Sida

Moçambique, brobygge. Sida. F: Sida

Tadjikistan, bistå FN med sambandsoperatör. DSB Norge Norska UD

Turkmenistan, bistå WFP med lastbilar, tekniker. U: WFP. F: WFP

2002

Afghanistan, stöd för hantering av gods. U: WFP. F: Sida

Afghanistan, rek inför broprojekt. U: Sida. F: Sida

Afghanistan, brobygge. U: Sida. F: Sida

Angola, förstärka logistikfunktionen hos WFP. U: WFP. F: Sida

Angola, brobygge. U: EU. F: EU

Angola, brobygge. U: EU. F: EU

Angola, brobygge. U: EU. F: EU

Bosnien, restaurera, bygga hus. Sida. F: Sida

DR Kongo, bistå OCHA med sambandshjälp. U: OCHA. F: Sida

Eritrea, stödsinsats till minkoordineringscenter. UNMACC. F: Sida

Estland, LFA-workshop. U: Estlands Räddningsverk. F: Sida

Indonesien, bistå HDC med logistikfrågor. U: HDC. F: Sida

Indonesien, rek inför insats. U: Sida. F: Sida

Libanon, QA, minhundar. U: UNOPS. F: UNOPS

Litauen, brandsläckningsmateriel. U: Litauiska myndigheter. F: Sida

Litauen, utbildningssamarbete. U: Litauens Brandtjänst. F: Sida

Palestina, stöd med transporter till flyktingar. U: UNRWA. F: Sida

Palestina, stöd med transporter till bofasta. U: WFP. F: WFP

Palestina, stöd med transporter till flyktingar. U: UNRWA. F: Sida

Palestina, stöd med transporter till flyktingar. U: UNRWA. F: Sida

Palestina, stöd med transporter till flyktingar. U: UNRWA. F: Sida

Palestina, stöd med transporter till flyktingar. U: EU. F: EU

Ryssland, minhantering, materiel- o utbildningsstöd. U: EMERCOM. F: SRV

Ryssland, APELL-uppfoljnings konferens. U: Lokala myndigheter, EMERCOM. F: Sida/NMR

Tjeckien, stöd med materiel, etablering, drift, instruktioner. U: Tjeckiska myndigheter. F: Sida

Zaire, bistå UNDAC med telekommunikation. U: OCHA. F: Sida

2003

Afghanistan, brobygge. U: Sida. F: Sida

Algeriet, bistå UNDAC med samband. U: Algeriska regeringen. F: Sida

Algeriet, sök och räddningsstyrka. U: Algeriska regeringen. F: Sida

Angola, återställa infrastruktur, vägsträcka. U: EU. F: EU

Angola, brobygge. U: WFP. F: WFP

Cypern, bistå OCHA med samband, IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

DR Kongo, quality assurance, minhanteringsprojekt inför FN. U: UNOPS. F: UNOPS

Egypten, bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Eritrea, koordinering av minhantering. U: UNMACC. F: Sida

Estland, utbildningssamarbete. U: Estlands Räddningsverk. F: Sida

Förenade Arabemiraten, bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Förenade Arabemiraten, NBC-utbildning. U: WFP. WFP

Förenade Arabemiraten, NBC-utbildning. U: WFP. WFP

Holland, donation av skyddsmasker. U: OPCW. F: OPCW

Iran, stöd med tält, filter. U: Iranska regeringen. F: Sida

Irak-Förenade Arabemiraten, bistå med samband, utbilda lokal personal o WFP. U: WFP. F: Sida

Irak, bistå UNMAS med logistikstöd. U: UNMAS. F: Sida

Irak, bistå WFP med basläger, drift av läger. U: WFP WFP

Irak, bistå OCHA med att ställa iordning kontorsplatser. U: OCHA. F: Sida

Irak, rek för exhumering. U: CPA. F: Sida

Irak, samordna, leda minröjningsarb. U: UNMAS. F: Sida

Israel, bistå med säkerhetsexpert. U: Unicef. F: Sida

Jordanien, rek för ev insats. U: WFP. F: Sida

Kuwait-Jordanien, bistå med samband. U: OCHA. F: Sida

Lettland, utbildningssamarbete. U: Lettland Brandtjänst. F: Sida

Liberia, utbildar lokal förarpersonal. U: WFP. F: WFP

Liberia, donerar lastbilar, verktyg, reservdelar. U: WFP. F: Sida

Litauen, utbildningssamarbete. U: Litauens Brandtjänst. F: Sida

Palestina, säkerställa försörjning av livsmedel åt flyktingar. U: WFP. F: WFP

Palestina, leda o lotsa konvojer till o f förråd. U: UNRWA. F: Sida

Ryssland, oljeskydd, materiel o utbildnings stöd. U: EMERCOM. F: Sida

Ryssland, APELL-seminarium. U: Lokala myndigheter, EMERCOM. F: Sida

2004

Afghanistan, stärka GICHD kvalitetssäkring för minprogram. U: GICHD. F: GICHD

Afghanistan, brobygge. U: Sida. F: Sida

Afghanistan, brobygge. U: Sida. F: Sida

Angola, brobygge. U: WFP. F: WFP

Angola, brobygge. U: WFP. F: WFP

Baltikum, utv. av operativt samarbete- U: Räddningstjänstmyndigheter i Baltikum. F: Sida

DR Kongo, bistå med logistik. U: EU:s ministerråd. F: Sida

DR Kongo, fordonsrek åt WFP. U: WFP. F: Sida

Dominikanska Republiken, bistå UNDAC med IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Dominikanska Republiken och Haiti, bistå UNDAC med IT-stöd o telek OCHA. F: Sida

Eritrea, bistå med med-samordnare, IT, tekniskt samband. U: UNMACC. F: Sida

Estland, utbildningssamarbete. U: Estlands Räddningsverk. F: Sida

Haiti, bistå WFP med förnödenhetstransporter. U: WFP. F: Sida

Haiti, rek för ev insats. U: WFP. F: Sida

Indonesien, bistå FN med bo-städer, kontor. U: OCHA. F: Sida

Irak, bistå EU med logistik. U: EU:s ministerråd. F: Sida

Lettland, utbildningssamarbete. U: Lettland Brandtjänst. F: Sida

Liberia, stöd med transporter för WFP. U: WFP. F: Sida

Mikronesien, bistå UNDAC-styrkan med IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Palestina, leda o lotsa konvojer till FN:s förråd. U: UNWRA. F: UNWRA

Somalia, bistå UNDP med utbildning av ammunitionsröjningsgrupp. U: UNOPS. F: Sida

Sri Lanka, bistå med samband. U: OCHA. F: Sida

Sri Lanka, teknisk rådgivare för stöd till minröj.org. U: UNDP. F: Sida

Sri Lanka, stöd till minröj.org. U: UNDP. F: Norge

Sri Lanka, samordning. U: MIC. F: Sida

Sri Lanka, transport av tält. U: Sri Lankas regering. F: Sida

Sudan, bistå OCHA med info-center. U: OCHA. F: Sida

Sudan, bistå OCHA med IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Sudan, bistå OCHA med kontor. U: OCHA. F: Sida

Sudan, bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Sudan, bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Sudan, bistå OCHA med IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Sudan, flygplatslogistik. U: WFP. F: Sida

Sudan, flygplatslogistik. U: WFP/LFV. F: Sida

Sudan, bistå med fordon, verkstad. U: WFP. F: Sida

Sudan, bistå med elektriker. U: WFP. F: Sida

Sudan, bistå med logistik. WHO. F: Sida

Sudan, bistå med koordinering. U: Sida. F: Sida

Sudan, minhantering. U: UNOPS. F: Sida

Sudan, minhantering. U: UNMAS. F: UNOPS

Sudan, stöd till Sudanskt kontor för minhantering. U: UNOPS. F: Sida

Sudan, bistå int.personal med sjukvård. U: WHO. F: Sida

Sudan, minhantering. U: UNMAS. F: UNOPS

Sudan, rek. väg o broar. U: WFP. F: Sida

Tchad, boende, kontor till FN. U: UNHCR. F: Sida

Tchad, utbilda lokala chaufförer, mekaniker, bygga verkstad. U: UNHCR. F: Sida

Tchad, bistå med lastbilar. U: UNHCR. F: Sida

Tchad, bistå med lastbilar. U: Sida. F: Sida

Tchad, rek för bostäder till FN. U: UNHCR. F: Sida

Tchad, IMSMA-expert till stöd för FNs mincenter. U: UNOPS. F: Sida

Uganda, bistå med logistik. U: UNICEF. F: Sida

2005

Afghanistan, quality assurance, minhantering. U: GICHD. F: GICHD

Angola, rek inför brobygge. U: WFP. F: Sida

Angola, brobygge. U: WFP. F: Sida

Armenien, LFA-seminarium. U: Armeniens Räddningstjänstmyndighet. F: Sida

Benin, bistå med broingenjör till WFP. U: WFP. F: Sida

Bulgarien, bistå med materiel i samband med översvämning. U: EU F: FÖ

DR Kongo, bistå med kommunikationsexpert till EU. U: EU:s ministerråd. F: UD

DR Kongo, bistå med logistik. U: EU:s ministerråd. F: UD

Eritrea, quality assurance, minhantering. U: UNMEE/MAC, UNDP. F: Sida

Indonesien, fredsövervakning, logistik U: EU. F: Sida

Indonesien-Sri Lanka bistå WFP med samband. U: WFP. F: Sida

Indonesien, flyglogistik. U: WFP. F: Sida

Indonesien, bistå OCHA med basläger. U: OCHA. F: Sida

Israel, stöd till EU:s gränsövervakning U: EU F: UD

Liberia, bistå med elektriker till WFP. U: WFP. F: Sida

Liberia, bistå med samband till WFP. U: WFP. F: Sida

Niger, bistå med logistik till WFP. U: WFP. F: Sida

Pakistan, bygga basecamp åt FN. U: FN. F: Sida

Pakistan, flygplatslogistik. U: WFP. F: Sida

Pakistan, bistå med logistik till UNICEF. U: UNICEF. F: Sida

Palestina, leda o lotsa konvojer med förnödenheter till flyktingar. U: UNRWA. F: Sida

Rumänien, stöd med regnkläder, vattenreningsverk. U: EU. F: FÖ

Rumänien, bistå med vattenrening. U: EU. F: FÖ

Ryssland, APELL-seminarium. U: Lokala myndigheter, EMERCOM. F: Sida

Ryssland, kartläggning av oexploderad ammunition. U: EMERCOM. F: Sida

Senegal, minhantering. U: IMSMA. F: Sida

Somalia, EOD-utbildning av lokal personal samt UNDP. U: UNOPS. F: UNOPS

Sri Lanka, flygplatslogistik. U: WFP. F: Sida

Sri Lanka, bistå WFP med elektriker. U: WFP. F: Sida

Sri Lanka, samordning. U: OCHA. F: Sida

Storbritannien, stöd till svenska ambassaden. U: Svenska regeringen F: UD

Sudan, bistå med personal till UNMAO. U: UNMAO. F: Sida

Sudan, rek. väg o broar. U: WFP. F: Sida

Sudan, stöd med elförsörjning till WFP. U: WFP. F: Sida

Sudan, samordning för SRV. SRV. F: Sida

Sudan, flygplatslogistik Juba/Rumbek. U: WFP. F: Sida

Sudan, flygplatslogistik Nyala. U: WFP. F: Sida

Sudan, bistå OCHA med IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Sudan, bistå med fordonsinstruktörer till UNHCR. UNHCR. F: Sida

Sudan, bistå med verkstadschef

o körlärare till WFP. U: WFP. F: Sida

Tchad, bistå med elektriker till WFP. U: WFP. F: Sida

Tchad, verkstadschef till UNHCR. U: UNHCR. F: Sida

Thailand, stödja, samordna myndigheter o organisationer som deltar i katastrofärbete efter tsunamin. U: Svenska regeringen F: UD

Uganda, bistå med logistik till UNICEF UNICEF. F: Sida

2006

Armenien, stärkt kapacitet inom brand och räddning. U: ARS. F: Sida

Etiopien, support och materiel. U: OCHA. F: Sida

Indien-Thailand, kapacitetsutveckling efter tsunamin. U: UNEP. F: EU

Indonesien, kontorsmodul till UNDAC. U: OCHA. F: Sida

Kosovo, logistik. U: EU. F: UD

Libanon, evakuering av personer med hemvist i Sverige. U: UD. F: UD

Libanon, lastbilskonvoj. U: WFP. F: Sida

Libanon, verkstadschef. U: WFP. F: Sida

Libanon, stöd till EU:s gemenskapsmekanism. U: EU. F: EU och SRV

Libanon, mine action. U: UNMAS. F: Sida

Libanon, vatten- och sanitetsexpert. U: SLWE. F: Sida

Libanon, flygplatsäkerhet. U: CAA. F: Sida

Libanon, lastbilar och verkstadschef. U: UNHCR. F: Sida

Liberia, GIS-expert. U: UNMIL. F: Sida

OPT/de palestinska områdena, sjukvårdsstöd Rafah. U: EU. F: EU

Pakistan, sambandstekniker. U: WFP. F: Sida

Pakistan, flygsäkerhetssamordnare. U: WFP. F: Sida

Pakistan, flyglogistik. U: WFP. F: Sida

Rumänien, katastrofstöd vid översvämningar. U: EUMIC. F: Försvarsdepartementet

Sri Lanka, bromateriel för stärkt katastrofberedskap. U: RDA. F: Sida

Sri Lanka, logistik. U: WFP. F: Sida

Sudan, elektriker. U: WFP. F: Sida

Sudan, logistik. U: UNICEF. F: Sida

Sudan, basläger i Juba. U: UNHCR. F: Sida

Sudan, ammunitionsröjning. U: UNMAS. F: Sida

Sudan, byggnadsingenjör. U: UNICEF. F: Sida

Sudan, transportchef. U: WFP. F: Sida

Sudan, sjukvårdsstöd. U: EU. F: UD

Sudan, transportlogistik. U: WFP. F: Sida

Uganda, förrådschef. U: UNICEF. F: Sida

Ungern, katastrofstöd vid översvämningar. U: EUMIC. F: Försvarsdepartementet

2007

Afghanistan, säkerhetsrådgivare. U: EU. F: UD

Afghanistan, IT-administratör. U: EU. F: UD

Afghanistan, HR-expert. U: EU. F: UD

Afghanistan, administrativ chef. U: EU. F: UD

Albanien, brandbekämpning. U: CEA. F: Sida

Bolivia, vatten- och sanitetsexpert. U: EUMIC. F: EU och Sida

Bolivia, vatten- och sanitetsexpert. U: UNICEF. F: Sida

Centralafrikanska republiken, bedömningsresa. U: UNDP. F: Sida

Centralafrikanska republiken, radiooperatörer. U: UNDP. F: Sida

Centralafrikanska republiken, fältkontor. U: UNDP. F: Sida

Centralafrikanska republiken, IT-expert. U: OCHA. F: Sida

Centralafrikanska republiken, field officer. U: OCHA. F: Sida

DR Kongo, logistik, transportstöd. U: WFP. F: Sida

DR Kongo, ICT-expert. U: EU. F: UD

Eritrea, programkoordinator vatten, sanitet och hygien. U: UNICEF. F: Sida

Etiopien, vatten- och sanitetsexpert. U: UNICEF. F: Sida

Ghana, ICT-stöd till UNDAC. U: OCHA. F: Sida

Ghana/Togo, brorekognosering. U: WFP. F: Sida

Honduras, miljöexpert. U: UNEP/OCHA. F: Sida

Indonesien/Sri Lanka/Thailand. Kompetensstöd till DEWS. U: EU. F: EU

Irak, EOD-utbildning. U: UNOPS. F: UNOPS och Sida

Irak, Information Management. U: UNDP. F: Sida

Jamaica, ICT-stöd till UNDAC. U: OCHA. F: Sida

Kenya, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Kenya, logistiker. U: UNHCR. F: Sida

Kosovo, sambandsmateriel. U: EU. F: UD

Kosovo, ICT-expert. U: EU. F: UD

Libanon, sambandspecialist. U: UNMAS. F: Sida

Libanon, medicinsk kvalitetssäkring. U: UNMAS. F: Sida

Libanon, kvalitetssäkring av minhundar. U: UNMAS. F: UNOPS

Libanon, byggnadsavfallsexpert. U: UNDP. F: Sida

Libanon, vatten- och sanitetsexpert. U: SLWE. F: Sida

Libanon, samhällsplanerare. U: UNDP. F: Sida

Libanon, EOD-specialist. U: ICRC. F: Sida

Madagaskar, ICT-stöd och kontorsmodul. U: OCHA. F: Sida

Makedonien, brandbekämpning. U: DPR. F: Sida

Moçambique, telekomspecialist. U: WFP. F: Sida

Moçambique, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Moçambique, IT/dataexpert. U: WFP. F: Sida

OPT/de palestinska områdena, logistiker. U: UNICEF. F: Sida

Pakistan, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Pakistan, utveckling av sök- och räddningskapacitet. U: NDMA.

F: Sida

Peru, boendemateriel till jordbävningsoffer. U: Peruanska myndigheter. F: Sida

Somalia, minhantering. U: UNDP. F: Sida

Somalia, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Somalia, elektriker. U: WFP. F: Sida

Sri Lanka, vatten- och sanitetsexpert. U: UNICEF. F: Sida

Sri Lanka, logistiker. U: WFP. F: Sida

Sri Lanka, vatten- och sanitetskoordinator. U: UNICEF. F: Sida

Sri Lanka, ICT-expert. U: WFP. F: Sida

Sudan, elektriker. U: WFP. F: Sida

Sudan, logistiker. U: UNICEF. F: Sida

Sudan, verkstadschefer. U: UNHCR. F: Sida

Sudan, logistiker. U: UNHCR. F: Sida

Sudan, sambandsutbildare. U: WFP. F: Sida

Sudan, elgeneratorreparatör. U: WFP. F: Sida

Sudan, transportstöd. U: UNHCR, UNICEF. F: Sida

Sudan, transportkoordinator. U: WFP. F: Sida

Sudan, civilingenjör. U: UNHCR. F: Sida

Sudan, sambandsexpert. U: UNICEF. F: Sida

Sudan, elspecialist. U: WFP

Sudan, transportchef. U: WFP. F: Sida

Sudan, elektriker. U: WFP. F: Sida

Tadzjikistan, kapacitetsutveckling krishantering. U: CoEs, UNDP. F: Sida

Tchad, GIS-stöd. U: OCHA. F: Sida

Tchad, ICT-stöd. U: OCHA. F: Sida

Tchad, EOD-specialist. U: ICRC. F: Sida

Uganda, vatten- och sanitetsexpert. U: UNICEF. F: Sida

Uganda, brorekognosering. U: WFP. F: Sida

Uganda, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Ukraina, kapacitetsutveckling katastrofer och olyckor. U: MoE. F: Sida

2008

(första halvåret)

Afghanistan, mission support-expert. U: EU. F: UD

Afghanistan, förstudie kapacitetsutveckling. U: SRV. F: Sida

Afghanistan, informationsexpert. U: OCHA. F: Sida

Afghanistan, HR-officer. U: EU. F: UD

Albanien, EOD-expert. U: AMAE. F: Sida

Albanien, EOD-Teknisk Rådgivare. U: AMAE. F: Sida

Bolivia, bedömningsexpert. U: EU. F: Sida

Burma, miljöexpert. U: UNEP/OCHA. F: Sida

Burma, Liaison Officer. U: OCHA. F: Sida

Burma, kvalitetssäkring av basecampmateriel. U: WFP. F: Sida

Burma, tält och stödpersonal. U: Burmesiska Röda korset. F: Sida

Burma, flyglogistiker. U: WFP/UNHAS. F: Sida

Burma, vattenrening. U: Rädda Barnen UK. F: Sida

Centralafrikanska republiken, IT-stöd. U: OCHA. F: Sida

DR Kongo, ICT-support till UNDAC-team. U: OCHA. F: Sida

DR Kongo, maskinell minröjning. U: UNMACC-DRC. F: Sida

Ecuador, bedömningsexpert. U: EU. F: Sida

Etiopien, Humanitarian Affairs Officer. U: OCHA. F: Sida

Guinea-Bissau, CIS-officer. U: EU SSR. F: UD

Irak, stöd till Al Waleed flyktingläger. U: UNHCR. F: Sida

Jordanien, logistiker. U: UNHCR. F: Sida

Kina, filter. U: Kinesiska Röda Korset. F: Sida

Kina, 500 familjetält. U: Chinese Ministry of Commerce. F: Sida

Kina, 600 tält. U: Kinesiska Röda Korset. F: Kinas ambassad i Stockholm

Kina, 380 tält. U: Kinesiska Röda Korset. F: Sida

Kina, militärtält. U: Department of Civil Affair of Sichuan Pro-

vince, F: Sida

Kirgizistan, tält till jordbävningssdrabbade. U: MES. F: Sida

Kosovo, EULEX. U: EU. F: UD

Libanon, kvalitetssäkring av minhundar. U: UNMAS. F: UNOPS

Liberia-Nigeria-Sierra Leone, kapacitetsutveckling inom katastrofhantering. U: IFRC. F: Sida

Malawi, telekomexpert. U: WFP. F: Sida

Mexiko, avfallshantering. U: State of Tabasco. F: Sida

Moçambique, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Moçambique, GIS-expert. U: WFP. F: Sida

Moçambique, ICT-expert. U: WFP. F: Sida

Moçambique, logistiker. U: WFP. F: Sida

Somalia, flyglogistiker. U: WFP. F: Sida

Sudan, sjukvårdsstöd. U: UNAMID. F: UD

Sudan, elektriker. U: WFP. F: Sida

Sudan, Verkstadschef. U: WFP. F: Sida

Sudan, logistikexpert. U: WFP. F: Sida

Sudan, konvojledare. U: UNHCR. F: Sida

Sudan, Field Officer. U: OCHA. F: Sida

Syrien, logistik- och inköpsansvarig. U: UNHCR. F: Sida

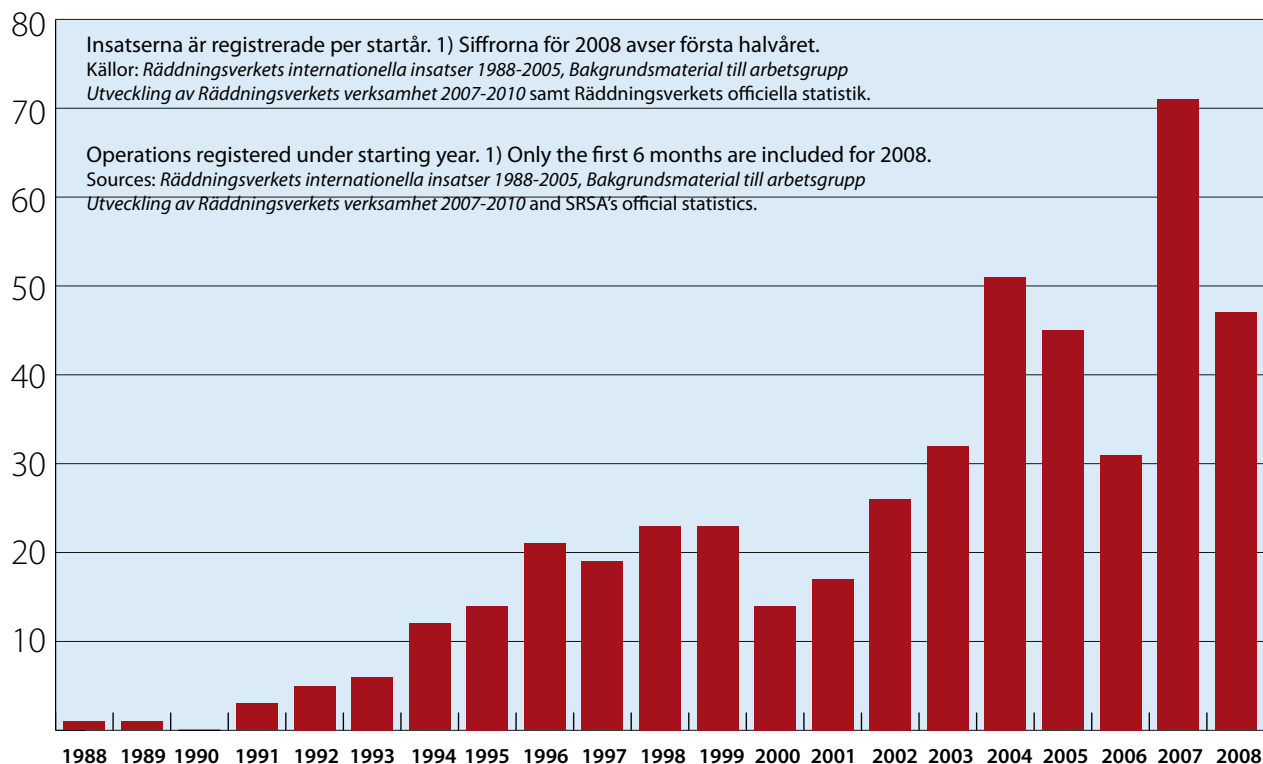
Tanzania, ICT-support. U: OCHA. F: Sida

Tchad, elgeneratorer. U: OCHA. F: Sida

Ukraina, stärkt beredskapsarbete. U: SSI. F: SSI

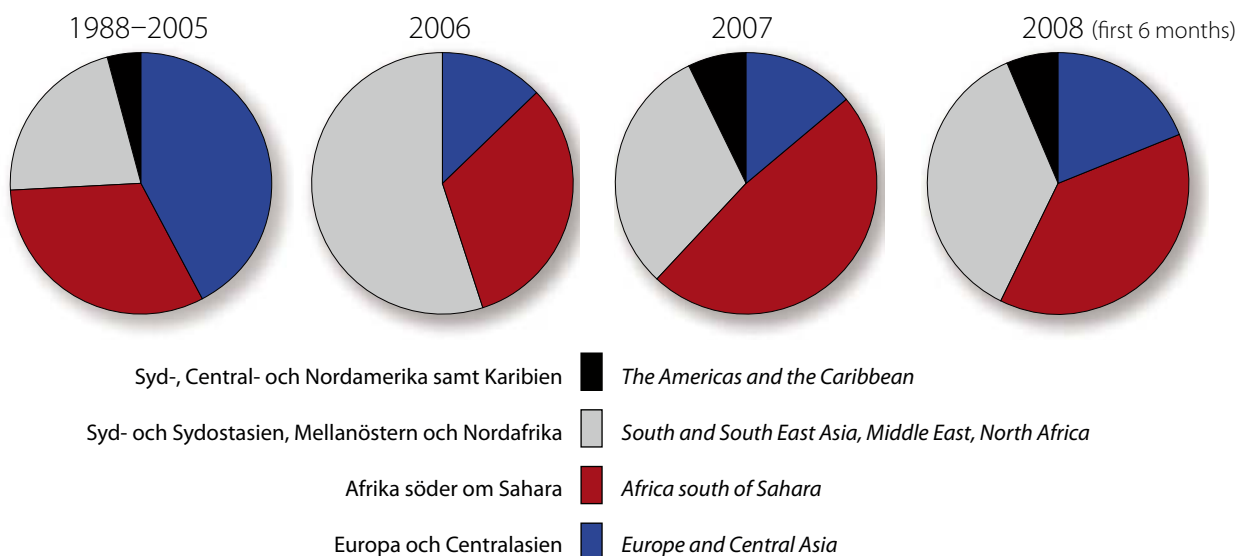
Antal internationella insatser 1988–2008¹

Number of international operations 1988–2008¹

Insatser fördelade per region

Operations per region

SRSA INTERNATIONAL OPERATIONS 1988–2008

Year: Starting year for operation

C= Commissioned by/in cooperation with.

F= funded by.

1988

Armenia, search and rescue work. F: Government of Sweden

1989

Alaska, delivery and assembly of oil spill control equipment. F: Exxon

1991

Gaza, transport of protective equipment. C: UNWRA. F: SIDA

Iraq, transporting tents to UNHCR supply depot. C: UNHCR. F: SIDA

Turkey-Iraq-Iran, providing UNHCR with food, water and accommodation. C: UNHCR. F: SIDA

1992

Estonia, providing basic equipment and technical training. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Kenya, providing base camps, transport, food and communications for UN. C: UNHCR. F: UNHCR

Latvia, providing coordination and radio communications. C: Latvian authorities. F: SIDA

Turkey, providing tents for UNHCR. C: UNHCR. F: SIDA

Former Yugoslavia, providing communications for UNHCR. C: UNHCR. F: UNHCR

1993

Estonia, providing basic equipment and technical training. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, basic training, expert exchange programme. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, providing basic equipment and technical training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Liberia, equipping UNHCR base. C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, transporting supplies to civilians, evacuation of refugees. C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses. C: UNHCR. F: SIDA

1994

Estonia, disaster preparedness, Paldiski. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, providing basic equipment and technical training. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, providing basic training and expert exchange programme. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, APELL conference. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: NMR/ Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, providing basic equipment and technical training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, providing basic training and expert exchange programme. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, providing basic equipment and technical training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Rwanda, providing coordination and field stations to aid refugees. C: DHA. F: DHA/SIDA

Zaire, construction of refugee camps. C: UNHCR. F: UNHCR

Tanzania, providing housing for UNHCR. C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, transport of supplies to civilians. C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses. C: UNHCR. F: SIDA

1995

Estonia, APELL seminar. C: Estonian Rescue Board. F: SIDA/NMR

Estonia, providing basic equipment and technical training. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, training system support, risk management development. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, training, provision of equipment. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, expert support, training. C: Latvian Transport Authority. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, providing basic equipment and technical training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, basic and specialist training, risk analyses. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, basic training and expert exchange programme. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Former Yugoslavia, transport of supplies to UNHCR storage depot. C: UNHCR. F: SIDA

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses. C: UNHCR. F: SIDA

Former Yugoslavia, refugee camp construction. C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, building restoration, establishing aid projects. C: SIDA. F: SIDA

Former Yugoslavia, refugee

camp construction. C: UNHCR. F: UNHCR

Zaire, hospital repairs, communications for WFP and WHO. C: WFP, WHO. F: SIDA

1996

Burundi, establishing an information office for OCHA. C: DHA/ODA/DEMA. F: Sida

Estonia, training system support, risk management development. C: Estonian Rescue Board. C: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, providing basic equipment and technical training. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Iraq, distribution system development. C: FAO. F: FAO

Latvia, expert support, training. C: Latvian Transport Authority. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, training, providing supplies. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, training system support, developing risk management. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Liberia, communications and local IT network support. C: DHA. F: Sida

Lithuania, providing basic equipment and technical training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, basic and specialist training, risk analyses. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, expert support, training. C: Lithuanian Ministry of Transport. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Rwanda, providing equipment for new WFP office. C: WFP. F: Sida

Rwanda, providing equipment

for new WFP office. C: DHA.
F: Sida

Rwanda, providing equipment for new WFP office. C: DHA/IRIN.
F: Sida

Rwanda, providing equipment for new WFP office. C: DHA.
F: Sida

Sierra Leone, communications and local IT network support.
C: DHA. F: DHA

Uganda, communications and data transfer support. C: WFP.
F: Sida

Former Yugoslavia, surveillance, checks, building repair.
C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses.
C: Sida. F: Sida

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses. C: EU.
F: Council of the European Union.

Former Yugoslavia, restoration of schools. C: ECHO. F: ECHO

1997

Angola, bridge construction.
C: WFP. F: Sida

Angola, coordination of demining work. C: WFP. F: WFP

Congo Brazzaville, communications support to WFP. C: WFP.
F: Sida

DR Congo, airport logistics.
C: UNHCR/ODA. F: Sida

Indonesia, UNDAC team.
C: DHA. F: Sida

Latvia, expert support, training.
C: Latvian Transport Authority.
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, safety and quality evaluation. C: State Fire and Rescue Service of Latvia
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, providing basic equipment and technical training.
C: State Fire and Rescue Service of Latvia.
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, equipment and training, nuclear power plant.
C: Visagina Emergency Service.
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, training, providing equipment. C: Lithuanian Fire

and Rescue Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Poland, transport of equipment to Poland. C: Polish authorities.
F: Sida

Poland, construction of evacuation housing. C: Polish authorities.
F: Sida

Rwanda, assisting WFP and UNICEF. C: WFP. F: Sida

Rwanda, establishing coordination centre for OCHA. C: DHA.
F: Sida

Sierra Leone, establishing coordination centre for OCHA, UN communications training,
C: DHA/DFID/DEMA. F: Sida

Somalia, reconnaissance and locating stranded civilians.
C: WFP. F: Sida

Former Yugoslavia, providing housing for returned refugees.
C: UNHCR. F: UNHCR

Former Yugoslavia, repairing schools. C: ECHO. F: ECHO

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses.
C: Sida. F: Sida

1998

Angola, bridge construction.
C: Sida. F: Sida

Angola, bridge construction.
C: WFP. F: WFP

Bangladesh, setting up water purification plant. C: WASA,
Dhaka. F: Sida

Burundi, technical support to WFP. C: WFP. F: Sida

Estonia, oil damage protection.
C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, support to fire and rescue college. C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Estonia, fire engineer training.
C: Estonian Rescue Board. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Guatemala, bridge construction. C: UNDP. F: Sida

Honduras-Nicaragua, construction of communications centres.
C: WFP. F: Sida

Honduras-Guatemala, support to WFP logistics operations.
C: WFP. F: Sida

Indonesia, UNDAC team.

C: Local authorities. F: Sida

Latvia, transport of life-saving equipment. C: Latvian authorities.
F: Sida

Latvia, flood prevention. C: State Fire and Rescue Service of Latvia
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Latvia, expert support, training.
C: Latvian Ministry of Transport.
F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, expert support, training. C: Lithuanian Ministry of Transport. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lithuania, training, expert support. C: Visagina Emergency Service. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Poland, delivery of permanent housing. C: Polish authorities.
F: Sida

Russia, APELL seminar.
C: Local authorities, EMERCOM.
F: Sida/NMR

Rwanda, establishing coordination centre for OCHA, UN communications training. C: OCHA.
F: Sida

Sudan, ground logistics support for WFP. C: WFP. F: WFP

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses.
C: ECHO. F: ECHO

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses.
C: Sida / ECHO. F: Sida

Former Yugoslavia, restoration and construction of houses.
C: Sida. F: Sida

1999

Albania, transport of blankets and tents to UNHCR camp.
C: WFP. F: Sida

Albania, trucks and personnel for WFP transport work. C: WFP.
F: WFP

Albania, transport of blankets.
C: UNHCR. F: Sida

Bosnia, restoration and construction of houses. C: Sida.
F: Sida

East Timor, camp construction for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Estonia, cooperation on training. C: Estonian Rescue Board.

F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Honduras, bridge construction.
C: UNDP. F: Sida

Honduras, transport of tents, blankets, kitchen equipment.
C: UNICEF. F: Sida

Kosovo, construction of field office for UNICEF. C: UNICEF.
F: UNICEF

Kosovo, transport of supplies to UNHCR storage depot. C: Sida.
F: Sida

Kosovo, restoration and construction of houses. C: Sida.
F: Sida

Kosovo, charting mined areas.
C: UNMACC. F: Sida

Latvia, cooperation on training.
C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Sida

Latvia, oil spill protection. C: Lithuanian/Lithuanian Fire Authorities.
F: Sida

Lithuania, cooperation on training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Sida

Macedonia, support to UN regional coordination office.
C: OCHA. F: Sida

Russia, APELL seminar. C: Local authorities, EMERCOM.
F: Sida/NMR

Taiwan, transport of tents, blankets, sleeping bags. C: Government of Taiwan. F: Sida

Turkey, search and rescue team.
C: Government of Turkey. F: Sida

Turkey, search and rescue team.
C: Government of Turkey. F: Sida

Turkey, search and rescue team.
C: Government of Turkey. F: Sida

Turkey, transport of supplies such as blankets and tents.
C: Government of Turkey. F: Sida

Turkey, transport of tents to UNICEF programme. C: UNICEF.
F: UNICEF

2000

Bosnia, restoration and construction of houses. C: Sida.
F: Sida

Bosnia, restoration and construction of houses. C: Sida.
F: Sida

Caucasus, transport of 700 tents to disaster area. C: UNHCR. F: UNHCR

Estonia, cooperation on training. C: Estonian Rescue Board. F: Sida

France, oil cleanup. C: EU. F: EU

Kosovo, development of KPC. C: Swedish Ministry for Foreign Affairs. F: Sida

Kosovo, QA of demining organisation. C: UNMACC. F: Sida

Latvia, cooperation on training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Sida

Lithuania, cooperation on training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Sida

Macedonia, training of fire officers and coordination experts. C: Sida. F: Sida

Mozambique, providing WFP with personnel. C: WFP. F: WFP

Russia, oil protection equipment and training support. C: EMERCOM. F: Sida

Venezuela, operating fire-extinguishing equipment 24 hours a day. C: OCHA. F: Sida

Venezuela, reconnaissance and drawing up recommendations. C: OCHA. F: OCHA

2001

Afghanistan, communications and medical support to WFP. C: WFP. F: WFP

Angola, bridge construction. C: EU. F: EU

Bosnia, restoration and construction of houses. C: Sida. F: Sida

Bosnia, restoration and construction of houses. C: SDR F: Swiss D R

Bosnia, restoration and construction of houses. C: Sida. F: Sida

El Salvador, water supply provision. C: Sida. F: Sida

Eritrea, support operation for demining coordination centre. C: UNMACC. F: Sida

Estonia, cooperation on training. C: Estonian Rescue Board. F: Sida

Guinea, provision of communications operators. C: DSB Norway, Norwegian Ministry for Foreign Affairs

India, communications support for UN. C: WFP. F: Sida

Italy, 1 person stationed at WFP office. C: WFP. F: Sida

Italy, 1 person stationed at WFP office. C: WFP. F: Sida

Latvia, training system support. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Sida

Lithuania, cooperation on training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Sida

Mozambique, bridge construction. C: Sida. F: Sida

Tajikistan, provision of UN communications operators. C: DSB Norway, Norwegian Ministry for Foreign Affairs

Turkmenistan, provision of trucks and technicians for WFP. C: WFP. F: WFP

2002

Afghanistan, supply management support. C: WFP. F: Sida

Afghanistan, reconnaissance for bridge project. C: Sida. F: Sida

Afghanistan, bridge construction. C: Sida. F: Sida

Angola, strengthening WFP logistics. C: WFP. F: Sida

Angola, bridge construction. C: EU. F: EU

Angola, bridge construction. C: EU. F: EU

Angola, bridge construction. C: EU. F: EU

Bosnia, restoration and construction of houses. Sida. F: Sida

Czech Republic, provision of equipment, installation, operation and instructions. C: Czech authorities. F: Sida

DR Congo, telecommunications support for UNDAC. C: OCHA. F: Sida

DR Congo, communications support to OCHA. C: OCHA. F: Sida

Eritrea, support operation for demining coordination centre. UNMACC. F: Sida

Estonia, LFA workshop. C: Estonian Rescue Board. F: Sida

Indonesia, logistics support to HDC. C: HDC. F: Sida

Indonesia, reconnaissance for operation. C: Sida. F: Sida

Lebanon, QA, mine dogs.

C: UNOPS. F: UNOPS

Lithuania, fire extinguishing equipment. C: Lithuanian authorities. F: Sida

Lithuania, cooperation on training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Sida

Palestine, refugee transport assistance. C: UNRWA. F: Sida

Palestine, transport assistance for residents. C: WFP. F: WFP

Palestine, refugee transport assistance. C: UNRWA. F: Sida

Palestine, refugee transport assistance. C: UNRWA. F: Sida

Palestine, refugee transport assistance. C: UNRWA. F: Sida

Palestine, refugee transport assistance. C: EU. F: EU

Russia, mine action, providing equipment and training. C: EMERCOM. F: SRV

Russia, APELL follow-up conference. C: Local authorities, EMERCOM. F: Sida/NMR

2003

Afghanistan, bridge construction. C: Sida. F: Sida

Algeria, communications support for UNDAC. C: Government of Algeria. F: Sida

Algeria, search and rescue team. C: Government of Algeria. F: Sida

Angola, restoring infrastructure, roads. C: EU. F: EU

Angola, bridge construction. C: WFP. F: WFP

Cyprus, communications and IT support for OCHA. C: OCHA. F: Sida

DR Congo, quality assurance, mine action project for UN. C: UNOPS. F: UNOPS

Egypt, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

Eritrea, coordinating mine action. C: UNMACC. F: Sida

Estonia, cooperation on training. C: Estonian Rescue Board. F: Sida

Iran, provision of tents, blankets. C: Government of Iran. F: Sida

Iraq-United Arab Emirates, communications support, training local personnel for WFP. C: WFP. F: Sida

Iraq, logistics support for UNMAS. C: UNMAS. F: Sida

Iraq, providing and operating base camp for WFP. C: WFP WFP

Iraq, organising office space for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Iraq, reconnaissance for exhumation operation. C: CPA. F: Sida

Iraq, coordinating and leading demining work. C: UNMAS. F: Sida

Israel, safety expert. C: UNICEF. F: Sida

Jordan, reconnaissance for possible operation. C: WFP. F: Sida

Kuwait-Jordan, communications support. C: OCHA. F: Sida

Latvia, cooperation on training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Sida

Liberia, training local driving personnel. C: WFP. F: WFP

Liberia, donating trucks, tools, spare parts. C: WFP. F: Sida

Lithuania, cooperation on training. C: Lithuanian Fire and Rescue Service. F: Sida

Netherlands, donation of protective masks. C: OPCW. F: OPCW

Palestine, ensuring food supply for refugees. C: WFP. F: WFP

Palestine, leading and driving convoys to and from storage depots. C: UNRWA. F: Sida

Russia, oil protection, supplies and training support. C: EMERCOM. F: Sida

Russia, APELL seminar. C: Local authorities, EMERCOM. F: Sida

United Arab Emirates, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

United Arab Emirates, NBC training. C: WFP. WFP

United Arab Emirates, NBC training. C: WFP. WFP

2004

Afghanistan, improving GICHD quality assurance for demining programme. C: GICHD. F: GICHD

Afghanistan, bridge construction. C: Sida. F: Sida

Afghanistan, bridge construction. C: Sida. F: Sida

Angola, bridge construction. C: WFP. F: WFP

Angola, bridge construction. C: WFP. F: WFP

Baltic states, evaluation of operative cooperation C: Emergency services in the Baltic States. F: Sida

Chad, accommodation and offices for UN. C: UNHCR. F: Sida

Chad, training local drivers, mechanics, building workshops. C: UNHCR. F: Sida

Chad, providing trucks. C: UNHCR. F: Sida

Chad, providing trucks. C: Sida. F: Sida

Chad, reconnaissance for accommodation construction for UN. C: UNHCR. F: Sida

Chad, IMSMA expert to support UN mine centre. C: UNOPS. F: Sida

DR Congo, logistics support. C: Council of Europe. F: Sida

DR Congo, vehicle reconnaissance for WFP. C: WFP. F: Sida

Dominican Republic, IT support for UNDAC. C: OCHA. F: Sida

Dominican Republic-Haiti, IT and telecommunications support for UNDAC. C: OCHA. F: Sida

Eritrea, coordination, IT and technical communications support. C: UNMACC. F: Sida

Estonia, cooperation on training. C: Estonian Rescue Board. F: Sida

Haiti, transporting supplies for WFP. C: WFP. F: Sida

Haiti, reconnaissance for possible operation. C: WFP. F: Sida

Indonesia, providing accommodation and offices for UN. C: OCHA. F: Sida

Iraq, logistics support for EU. C: Council of Europe. F: Sida

Latvia, cooperation on training. C: State Fire and Rescue Service of Latvia. F: Sida

Liberia, transport support for WFP. C: WFP. F: Sida

Micronesia, IT support for UNDAC team. C: OCHA. F: Sida

Palestine, leading and driving convoys to UN storage depot. C: UNWRA. F: UNWRA

Somalia, training for UNDP munitions clearance group. C: UNOPS. F: Sida

Sri Lanka, communications support. C: OCHA. F: Sida

Sri Lanka, technical advisors to support demining operation. C: UNDP. F: Sida

Sri Lanka, mine clearing support. C: UNDP. F: Norway

Sri Lanka, coordination. C: MIC. F: Sida

Sri Lanka, transport of tents. C: Government of Sri Lanka. F: Sida

Sudan, providing infocentre for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Sudan, providing IT support for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Sudan, providing offices for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Sudan, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

Sudan, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

Sudan, IT support for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Sudan, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Sudan, airport logistics. C: WFP/LFV. F: Sida

Sudan, providing vehicles and workshops. C: WFP. F: Sida

Sudan, providing electricians. C: WFP. F: Sida

Sudan, logistics support. WHO. F: Sida

Sudan, coordination support. C: Sida. F: Sida

Sudan, mine action. C: UNOPS. F: Sida

Sudan, mine action. C: UNMAS. F: UNOPS

Sudan, support for Sudanese mine action office. C: UNOPS. F: Sida

Sudan, medical support for international personnel. C: WHO. F: Sida

Sudan, mine action. C: UNMAS. F: UNOPS

Sudan, reconnaissance, roads and bridges. C: WFP. F: Sida

Uganda, logistics support. C: UNICEF. F: Sida

2005

Afghanistan, quality assurance, mine action. C: GICHD. F: GICHD

Angola, reconnaissance for

bridge construction. C: WFP. F: Sida

Angola, bridge construction. C: WFP. F: Sida

Armenia, LFA seminar. C: Armenian Rescue Service. F: Sida

Benin, providing bridge engineers for WFP. C: WFP. F: Sida

Bulgaria, providing supplies in response to flooding. C: EU F: Swedish Military Surplus

Chad, providing electricians for WFP. C: WFP. F: Sida

Chad, workshop manager for UNHCR. C: UNHCR. F: Sida

DR Congo, providing communications experts for EU. C: Council of Europe. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

DR Congo, logistics support. C: Council of Europe. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Eritrea, quality assurance, mine action. C: UNMEE/MAC, UNDP. F: Sida

Indonesia-Sri Lanka, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

Indonesia, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Indonesia, providing base camp for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Indonesia, peace monitoring, logistics C: EU. F: Sida

Israel, support for EU border surveillance. C: EU F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Liberia, providing electricians for WFP. C: WFP. F: Sida

Liberia, communications support for WFP. C: WFP. F: Sida

Niger, logistics support for WFP. C: WFP. F: Sida

Pakistan, UN base camp construction. C: FN. F: Sida

Pakistan, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Pakistan, logistics support for UNICEF. C: UNICEF. F: Sida

Palestine, leading and driving convoys of supplies for refugees. C: UNRWA. F: Sida

Romania, providing waterproof clothing, water purification plant. C: EU. F: Swedish Military Surplus

Romania, water purification support. C: EU. F: Swedish Military Surplus

Russia, APELL seminar. C: Local authorities, EMERCOM. F: Sida

Russia, charting unexploded ordnance. C: EMERCOM. F: Sida

Senegal, mine action. C: IMSMA. F: Sida

Somalia, EOD training for local personnel and UNDP. C: UNOPS. F: UNOPS

Sri Lanka, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Sri Lanka, providing electricians for WFP. C: WFP. F: Sida

Sri Lanka, coordination. C: OCHA. F: Sida

Sudan, providing personnel for UNMAO. C: UNMAO. F: Sida

Sudan, reconnaissance, roads and bridges. C: WFP. F: Sida

Sudan, electricity supply maintenance for WFP. C: WFP. F: Sida

Sudan, coordination for SRSA. C: SRSA. F: Sida

Sudan, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Sudan, airport logistics. C: WFP. F: Sida

Sudan, IT support for OCHA. C: OCHA. F: Sida

Sudan, driver training for UNHCR. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, providing workshop manager and driving instructors for WFP. C: WFP. F: Sida

Thailand, support and coordination for agencies and organisations involved in disaster relief. C: Government of Sweden F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Uganda, logistics support for UNICEF. C: UNICEF. F: Sida

United Kingdom, support for Swedish Embassy. C: Government of Sweden F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

2006

Armenia, capacity building in fire and rescue. C: ARS. F: Sida

Ethiopia, support and equipment. C: OCHA. F: Sida

Hungary, disaster support during flooding. C: EUMIC. F: Swedish Ministry of Defence

India-Thailand, capacity-building after the tsunami. C: UNEP. F: EU

Indonesia, office module for UNDAC. C: OCHA. F: Sida

Kosovo, logisticians. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lebanon, evacuation of persons resident in Sweden. C: Swedish Ministry for Foreign Affairs. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lebanon, truck convoy. C: WFP. F: Sida

Lebanon, workshop manager. C: WFP. F: Sida

Lebanon, support to EU Community Mechanism. C: EU. F: EU and SRV

Lebanon, mine action. C: UNMAS. F: Sida

Lebanon, water and sanitation expert. C: SLWE. F: Sida

Lebanon, airport security. C: CAA. F: Sida

Lebanon, trucks and workshop manager. C: UNHCR. F: Sida

Liberia, GIS expert. C: UNMIL. F: Sida

OPT/Palestinian areas, medical support, Rafah. C: EU. F: EU

Pakistan, communications technicians. C: WFP. F: Sida

Pakistan, logisticians. C: UNICEF. F: Sida

Pakistan, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Romania, disaster support during flooding. C: EUMIC. F: Swedish Ministry of Defence

Sri Lanka, bridge materials to strengthen disaster preparedness. C: RDA. F: Sida

Sri Lanka, logisticians. C: WFP. F: Sida

Sudan, driving instructor. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, electrician. C: WFP. F: Sida

Sudan, logistician. C: UNICEF. F: Sida

Sudan, base camp in Juba. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, ordnance clearing. C: UNMAS. F: Sida

Sudan, construction engineer. C: UNICEF. F: Sida

Sudan, transport manager. C: WFP. F: Sida

Sudan, medical support. C: EU.

F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Sudan, driving instructors. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, transport logisticians. C: WFP. F: Sida

Uganda, stores manager. C: UNICEF. F: Sida

2007

Afghanistan, security advisors. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Afghanistan, IT administrator. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Afghanistan, HR expert. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Afghanistan, administrative manager. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Albania, fire fighting. C: CEA. F: Sida

Bolivia, water and sanitation expert. C: EUMIC. F: EU and Sida

Bolivia, water and sanitation expert. C: UNICEF. F: Sida

Central African Republic, assessment operation. C: UNDP. F: Sida

Central African Republic, radio operators. C: UNDP. F: Sida

Central African Republic, field office. C: UNDP. F: Sida

Central African Republic, IT expert. C: OCHA. F: Sida

Central African Republic, field officer. C: OCHA. F: Sida

Chad, GIS support. C: OCHA. F: Sida

Chad, ICT support. C: OCHA. F: Sida

Chad, EOD specialist. C: ICRC. F: Sida

DR Congo, logisticians, transport support. C: WFP. F: Sida

DR Congo, ICT expert. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Eritrea, programme coordinator, water, sanitation and hygiene. C: UNICEF. F: Sida

Ethiopia, water and sanitation expert. C: UNICEF. F: Sida

Ghana, ICT support to UNDAC. C: OCHA. F: Sida

Ghana/Togo, bridge reconnaissance. C: WFP. F: Sida

Honduras, environmental expert. C: UNEP/OCHA. F: Sida

Indonesia-Sri Lanka-Thailand, skills support to DEWS. C: EU. F: EU

Iraq, EOD training. C: UNOPS. F: UNOPS and Sida

Iraq, information management. C: UNDP. F: Sida

Jamaica, ICT support to UNDAC. C: OCHA. F: Sida

Kenya, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Kenya, logisticians. C: UNHCR. F: Sida

Kosovo, communications equipment. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Kosovo, ICT expert. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lebanon, communications specialist. C: UNMAS. F: Sida

Lebanon, water and sanitation expert. C: SLWE. F: Sida

Lebanon, medical quality assurance. C: UNMAS. F: Sida

Lebanon, quality assurance, mine dogs. C: UNMAS. F: UNOPS

Lebanon, construction-waste expert. C: UNDP. F: Sida

Lebanon, social planner. C: UNDP. F: Sida

Lebanon, EOD specialist. C: ICRC. F: Sida

Madagascar, ICT support and office module. C: OCHA. F: Sida

Macedonia, fire fighting. C: DPR. F: Sida

Mozambique, telecommunications specialist. C: WFP. F: Sida

Mozambique, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Mozambique, IT expert. C: WFP. F: Sida

OPT/Palestinian areas, logisticians. C: UNICEF. F: Sida

Pakistan, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Pakistan, developing a search and rescue capacity. C: NDMA. F: Sida

Peru, housing materials for earthquake victims. C: Peruvian authorities. F: Sida

Somalia, mine action. C: UNDP. F: Sida

Somalia, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Somalia, electricians. C: WFP. F: Sida

Sri Lanka, water and sanitation expert. C: UNICEF. F: Sida

Sri Lanka, logisticians. C: WFP. F: Sida

Sri Lanka, water and sanitation coordinator. C: UNICEF. F: Sida

Sri Lanka, ICT expert. C: WFP. F: Sida

Sudan, electricians. C: WFP. F: Sida

Sudan, logisticians. C: UNICEF. F: Sida

Sudan, workshop managers. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, logisticians. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, communications instructor. C: WFP. F: Sida

Sudan, electric generator maintenance. C: WFP. F: Sida

Sudan, transport support. C: UNHCR, UNICEF. F: Sida

Sudan, transport coordinator. C: WFP. F: Sida

Sudan, engineer. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, communications expert. C: UNICEF. F: Sida

Sudan, electrical specialist. C: WFP

Sudan, transport manager. C: WFP. F: Sida

Sudan, electricians. C: WFP. F: Sida

Tajikistan, capacity-building for emergency management. C: CoEs, UNDP. F: Sida

Uganda, water and sanitation expert. C: UNICEF. F: Sida

Uganda, bridge reconnaissance. C: WFP. F: Sida

Uganda, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Ukraine, capacity-building, disasters and emergencies. C: MoE. F: Sida

2008

(first six months)

Afghanistan, administrative manager. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Afghanistan, mission support expert. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Afghanistan, pilot study, capacity-building. C: SRV. F: Sida

Afghanistan, information expert. C: OCHA. F: Sida

Afghanistan, HR officer. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Albania, EOD expert. C: AMAE. F: Sida

Albania, EOD technical advisor. C: AMAE. F: Sida

Bolivia, assessment expert. C: EU. F: Sida

Burma, environmental expert. C: UNEP/OCHA. F: Sida

Burma, Communications Officer. C: OCHA. F: Sida

Burma, quality assurance, base camp equipment. C: WFP. F: Sida

Burma, tents and support personnel. C: Burmese Red Cross. F: Sida

Burma, flight logisticians. C: WFP/UNHAS. F: Sida

Burma, water purification. C: Save the Children UK. F: Sida

Central African Republic, IT support. C: OCHA. F: Sida

Chad, electric generators. C: OCHA. F: Sida

China, tents. C: Chinese Red Cross. F: Sida

China, 500 family tents. C: Chinese Ministry of Commerce. F: Sida

China, 600 tents. C: Chinese Red Cross. F: Chinese embassy in Stockholm

China, 380 tents. C: Chinese Red Cross. F: Sida

China, military tents. C: Department of Civil Affairs of Sichuan Province. F: Sida

DR Congo, ICT support to UNDAC team. C: OCHA. F: Sida

DR Congo, mechanical demining. C: UNMACC-DRC. F: Sida

Ecuador, assessment expert. C: EU. F: Sida

Ethiopia, humanitarian affairs officer. C: OCHA. F: Sida

Guinea-Bissau, CIS officer. C: EU SSR. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Iraq, support to Al Waleed refugee camp. C: UNHCR. F: Sida

Jordan, logisticians. C: UNHCR. F: Sida

Kyrgyzstan, tents to earthquake victims. C: MES. F: Sida

Kosovo, EULEX. C: EU. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Lebanon, quality assurance, mine dogs. C: UNMAS. F: UNOPS

Liberia-Nigeria-Sierra Leone, capacity-building in disaster management. C: IFRC. F: Sida

Malawi, telecommunications expert. C: WFP. F: Sida

Mexico, waste management. C: State of Tabasco. F: Sida

Mozambique, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Mozambique, GIS expert. C: WFP. F: Sida

Mozambique, ICT expert. C: WFP. F: Sida

Mozambique, logisticians. C: WFP. F: Sida

Somalia, flight logisticians. C: WFP. F: Sida

Sudan, medical support. C: UNAMID. F: Swedish Ministry for Foreign Affairs

Sudan, electricians. C: WFP. F: Sida

Sudan, workshop manager. C: WFP. F: Sida

Sudan, logistics expert. C: WFP. F: Sida

Sudan, convoy leader. C: UNHCR. F: Sida

Sudan, field officer. C: OCHA. F: Sida

Syria, logistics and purchasing officer. C: UNHCR. F: Sida

Tanzania, ICT support. C: OCHA. F: Sida

Ukraine, increased preparedness. C: SSI. F: SSI

FÖRKORTNINGSDLISTA

LIST OF ABBREVIATIONS

Organisationer Organizations

AMAE – Albanian Mine Action Executive
ARS – Armenian Rescue Service
CAA – Civil Aviation Authority
CEA – Civil Emergencies of Albania
CoES – Committee for Emergency Situations and Civil Defense, Tajikistan
CPA – Coalition Provisional Authority
DEMA – Danish Emergency Management Agency
DEWS – Distance Early Warning System
DFID – United Kingdom Department for International Development
DHA – United Nations Department of Humanitarian Affairs
DPR – Directorate for Protection and Rescue, Macedonia
ECHO – European Commission's Humanitarian Aid Office
EMERCOM – Ministry of the Russian Federation for the Affairs of Civil Defence, Emergency Situations and Disaster Relief
EU – European Union
EUMIC – the EU Monitoring and Information Centre
EU SSR – EU Mission in Support of Security Sector Reform
FAO – Food and Agriculture Organization
GICHD – Geneva International Centre for Humanitarian Demining
ICRC – International Committee of the Red Cross
IFRC – International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
IRIN – Integrated Regional Information Networks
MIC – Monitoring and Information Centre
MoE – Ministry of Emergencies, Ukraine
NDMA – National Disaster Management Authority
NMR – the Nordic Councils of Ministers
OCHA – United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
ODA – Emergency Logistics Unit of the United Kingdom
OPCW – Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons
OPT – Occupied Palestinian Territory
RDA – Road Development Authority

Sida – Swedish International Development Cooperation Agency, (SIDA – Swedish International Development Agency was the acronym and name until 1995)
SDR/Swiss DR – Swiss Disaster Relief
SLWE – South Lebanon Water Establishment
SRV – Räddningsverket / Swedish Rescue Services Agency
SSI – Swedish Radiation Safety Authority
UNAMID – United Nations – African Union mission in Darfur.
UNDAC – United Nations Disaster Assessment and Coordination
UNEP – United Nations Environment Programme
UNICEF – United Nations Children's Fund
UNHAS – United Nations Humanitarian Air Service
UNHCR – United Nations High Commissioner for Refugees
UNMACC – United Nations Mine Action Coordination Centre
UNMAO – United Nations Mine Action Office
UNMAS – United Nations Mine Action Service
UNMEE/MAC – United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea / Mine Action Centre
UNMIL – United Nations Mission in Liberia
UNOPS – United Nations Office for Project Services
UNRWA – United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
WASA, Dhaka – Dhaka Water Supply and Sewerage Authority
WHO – World Health Organization
WFP – World Food Programme

Uttryck Expressions

APELL – Awareness and Preparedness for Emergencies at Local Level
EOD – Explosive Ordnance Disposal
GIS – Geographic Information Systems
HR – Human Resources
ICT – Information and communication technology
IMSMA – Information Management System for Mine Action

Att mångfaldiga innehållet i denna bok, helt eller delvis, utan medgivande av Räddningsverket är förbjudet enligt lagen (1960:792) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Förbudet gäller varje mångfaldigande genom tryckning, kopiering, bandinspelning etc.

20 år av internationella insatser

Redaktör: Helene Thornblad/Press Art

Författare: Helene Thornblad (huvudförfattare),

Peter Rehnfeldt/Press Art (sid 32-35, 42-45, 50-53, 77-78, 80-81, 96-103, 132-135, 156-157), Gunhild Arby (sid 114-121)

Formgivning: Eva Vaihininen/Press Art

Översättning till engelska: Lucy Cathcart Frödén

Foto där ej annat anges: Räddningsverket

Omslagsfoto: Niklas Larsson/Scanpix

Utgivningsår 2008

Tryckning: Åtta45, Solna 2008.

Beställningsnummer I99-182/08

ISBN 978-91-7253-400-1

© Räddningsverket och författarna.

The content of this book may not be duplicated, wholly or in part, without the consent of the Swedish Rescue Services Agency, in accordance with the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). This applies to any duplication by means of printing, copying, recording, etc.

20 years of international operations

Editor: Helene Thornblad/Press Art

Writers: Helene Thornblad (principal writer),

Peter Rehnfeldt/Press Art (pp 32-35, 42-45, 50-53, 77-78, 80-81, 96-103, 132-135, 156-157), Gunhild Arby (pp 114-121)

Graphic design: Eva Vaihininen/Press Art

Translation into English: Lucy Cathcart Frödén

Photo copyright, if not otherwise stated: SRSA

Cover photo: Niklas Larsson/Scanpix

Published 2008

Printing: Åtta45, Solna 2008.

Order no I99-182/08

ISBN 978-91-7253-400-1

© Swedish Rescue Services Agency and the authors

20 ÅR AV INTERNATIONELLA INSATSER

"Jag har aldrig en sekund ångrat att vi ställt upp och deltagit i räddningsarbetet. Det har gett en helt annan insikt om livet."

Så säger Gunnar Frycklund, en av dem som deltog i Räddningsverkets första internationella insats efter jordbävningen i Armenien 1988. I samma anda uttrycker sig många av dem som följt i hans spår under de följande 20 åren.

Räddningsverkets internationella arbete har inte bara gjort intryck hos dem som deltagit i insatserna. Det har också gett avtryck

i räddade människoliv, tillgång till rent vatten för människor drabbade av katastrof och konflikt, minröjning av mark som är värdefull för lokalsamhällen, stärkt kapacitet för räddningstjänster i andra länder för att hantera kris och katastrof, och mycket mer.

Denna bok sammanfattar intryck och avtryck från Räddningsverkets internationella arbete, en resa som startade år 1988 och fortsätter i den nya Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

20 YEARS OF INTERNATIONAL OPERATIONS

"I have never regretted participating in rescue work, not for a moment. It's given me an entirely different perspective on life."

These are the words of Gunnar Frycklund, one of the participants in the first international operation of the Swedish Rescue Services Agency, in the wake of the 1988 earthquake in Armenia. Many of those who followed in his footsteps over the next 20 years have expressed the same sentiment.

The SRSA's international work has not only made an impression on those who participated

in its operations. It has also made an impact by saving human lives, providing access to clean water for people in conflict and disaster zones, demining land valuable to local communities, building the capacity of other countries' fire and rescue services to manage crises and disasters, and much more.

This book summarises the impact and impressions created by the international work of the SRSA, in a journey that began in 1988 and continues under the auspices of the new Swedish Civil Contingencies Agency.

Swedish Rescue Services Agency

651 80 Karlstad
tel: +46 54 13 50 00
fax: +46 54 13 56 00
www.raddningsverket.se

Beställningsnummer/Order no: 199-182/08
ISBN 978-91-7253-400-1
Beställ från Räddningsverket/Order from:
publikationsservice@srv.se